

TEATRE METROPOL CENT ANYS (1910-2010)

QUADERNS DE L'ARXIU, 5

TEATRE METROPOL

CENT ANYS

(1910-2010)

QUADERNS DE L'ARXIU, 5

Quaderns de l'Arxiu, 5

Primera edició en paper

Tarragona, juny de 2010

Edita: Servei d'Arxiu i Documentació Municipal
Ajuntament de Tarragona

Assessorament lingüístic:
Ramon Vidal

Fotografies de documents:
Carles Fargas

Disseny maqueta:
Jaume Llambrich

Maquetació i impressió:
Ind. Gràf. Gabriel Gibert, SA

Tiratge: 1.200 exemplars

ISBN: 84-937216-3-3

DL: T. 856. 2010

Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili

Av. Catalunya, 35 · 43002 Tarragona
Tel. 977 558 474 · publicacions@urv.cat
www.publicacions.urv.cat

1a edició digital: juny de 2019

ISBN URV: 978-84-8424-792-0

Llibre sota una llicència
Creative Commons BY-NC-SA.

Índex

Introducció · 3

Jujol i el disseny del Patronat Obrer conegut com a Teatre Metropol · 5
Elena de Ortueta Hilberat

El Metropol fins el 1995. La història del Teatre
des dels seus inicis, a la seva restauració per l'arquitecte Llinàs · 39
Joan Gisbert i Canes

La nau de Jujol, una nau de somnis · 89
Josep Maria Marsal

Des de l'any 2006, amb una periodicitat anual, la col·lecció Quaderns de l'Arxiu, editada pel Servei d'Arxiu i Documentació Municipal, ha editat quatre llibres: *La Tarragona Republicana (1931-1936)*, *El Club Gimnàstic de Tarragona (1886-2000)*, *La Llibreria de la Rambla (1968-1980)* i *El Cos de Bombers de Tarragona (1858-2008)*. Quatre quaderns de temàtica diversa però amb un objectiu comú: donar a conèixer el patrimoni documental de Tarragona, base fonamental per a l'estudi de la nostra història.

El volum d'aquest any, el número 5, amb el títol *Teatre Metropol. Cent anys (1910-2010)*, s'afegeix als actes de commemoració del centenari de la inauguració del teatre. Una commemoració en la qual s'ha volgut revaloritzar tant el mateix edifici, una joia modernista, com tot el que ha significat per a diverses generacions de tarragonins, un espai viscut de cultura i esbarjo al llarg dels seus cent anys de vida.

Els textos i les imatges, en primer lloc, ens acosten a la història de l'edifici, de la construcció inicial, les transformacions posteriors i la seva recuperació, és a dir, des de l'obra de Jujol fins a la restauració de Llinàs. En segon terme, es repassa l'activitat viscuda dins

de l'espai del teatre, des de la inauguració del 9 de gener de 1910 fins a l'actualitat.

El llibre s'estructura en tres capítols que repassen cronològicament aquest segle de la història del teatre: 1) Jujol i el disseny del Patronat Obrer conegut com a Teatre Metropol, 2) El Metropol fins al 1995 i 3) La Nau de Jujol, una nau de somnis. Cada capítol, d'una banda, conté una part textual a càrrec, respectivament, d'Elena de Ortueta, Joan Gisbert i Josep M. Marsal, i de l'altra, un aparell iconogràfic descrit i seleccionat pel Servei d'Arxiu i Documentació Municipal: cent vint-i-quatre documents reproduïts, entre plànols, fotografies, premsa, programes...

En els darrers quinze anys s'han registrat prop d'un milió dos-cents mil espectadors, una xifra a la qual cal afegir els centenars de milers que van viure el Teatre Metropol en els vuitanta-cinc anys anteriors. La joia modernista ha estat també el teatre emblemàtic de Tarragona.

Cal agrair la col·laboració de la Biblioteca Hemeroteca Municipal, de l'Arxiu Salas, de Jordi Morant i de Josep Llorc, així com la cessió de fotografies dels professionals Ramon Vallvé, Valentí Canadell i Carles Fargas.

JUJOL I EL DISSENY
DEL PATRONAT OBRER CONEGUT
COM A TEATRE METROPOL

Analitzar i estudiar l'actual edifici del Teatre Metropol significa tenir en compte un món de paradoxes de les quals el visitant a primera vista no n'és conscient, però que hi són presents. Per aquest motiu, crec que resulta imprescindible donar-les a conèixer per a una correcta lectura i valoració de la importància i transcendència de l'immoble en el panorama arquitectònic tarragoní i, per extensió, català.

Al *Diari de Tarragona* de l'11 gener de 1910, i coincidint amb la conclusió de les obres de reforma dutes a terme sota la direcció de Josep M. Jujol, s'asseverava el següent: "el Patronato Obrero será sin disputa el centro de la buena sociedad tarraconense". Aquesta frase ja ens demostra una sèrie de contradiccions, ja que la paraula *obrer* —no crec que ni per al periodista del 1910 ni per al d'avui en dia— sigui sinònim de la representació de la bona societat. La bona societat era la industrial o la burgesa, és a dir, les classes més acomodades. En el fons veiem que es tracta d'un edifici propietat de la societat benèfica, el Patronat Obrer, utilitzat en un primer moment per a la formació dels proletaris, però el seu emplaçament privilegiat al bell mig de la Rambla Nova —eix principal de la ciutat moderna— va influir en el trasllat de les classes nocturnes al col·legi del Sagrat Cor, llavors al carrer de Martí d'Ardenya, i la conversió del recinte en un nou espai per a l'oci i la formació moral dels tarragonins. De mica en mica, els alumnes de La Salle van anar compartint l'ús de les instal·lacions amb els nens obrers. En general, el futur Metropol va congregar "lo mejor y más lucido de nuestra sociedad", però això sí, en molts casos amb un caire caritatiu:

"Los industriales de esta capital á quienes la Cruz Roja ha solicitado cooperación, han dado pruebas elocuentes de su generosidad y de la consideración que les merece tan humanitaria Asociación [...] Como en la Kermesse celebrada, con verdadero éxito, en el Patronato del obrero el año pasado, son muchas las señoritas de la buena sociedad tarraconense que tomarán parte activa, demostrando, de nuevo, que en sus bellos corazones no se agotan los sentimientos generosos".

o bé

"La Delegación provincial de la trata de blancas está organizando su función que se celebrará el jueves próximo en el Patronato del obrero, á beneficio del Asilo de arrepentidas de esta ciudad".

El Patronat Obrer va ser el nucli de reunió dels patrons i dels industrials, amb la benedicció de l'arquebisbe. Recordem que la burgesia en va finançar la fàbrica. Així, la inauguració de la sala d'espectacles va significar un augment de les possibilitats d'esbarjo i de l'ús eminentment lúdic de l'immoble, cosa que es va justificar amb les recollides destinades als més desfavorits de la societat. No obstant, la zona d'oficines es va destinar, entre altres funcions, per assessorar l'obrer o bé per a l'organització de la societat de socors. Des d'aquest moment hi va haver un con-

flicte d'interessos entre els promotors i els beneficiaris.

El bombardeig del dia 26 de juliol de 1938 i els successius dels dies 27 i 28 van significar el començament de la degeneració estètica i la pèrdua de bona part de la substància construïda. La recuperació de gran part de l'imaginari aquàtic de Jujol i de la desconstrucció —eliminació— de tota una sèrie d'intervencions —dutes a terme a partir dels anys quaranta— va ser feta sota la direcció de Josep Llinàs Carmona entre 1992 i 1995. L'actual Teatre Metropol és un altre teatre, diferent del que van conèixer els nostres avantpassats. Antonio Pizza va comentar respecte a l'actuació de Llinàs el següent:

"Su peculiar historia y la inexistencia de una documentación original influyeron sobre las opciones de Llinàs, orientadas en todo caso a reforzar la idea sustentadora de Jujol: crear una especie de objeto flotante en el que los espectadores se embarcasen, tratando de ponerse a salvo de las olas tempestuosas de la vida; aspecto que, en efecto, podía aún verse confirmado en múltiples detalles sobrevivientes del antiguo local"

En aquest cas, creiem, com ha demostrat el restaurador romà Paolo Marconi, que el concepte d'autenticitat en relació amb l'arquitectura és un mite que impedeix realitzar una interpretació de l'immoble. És per això que resulta pertinent exposar l'evolució històrica i la valoració artística de les diverses reformes en un teatre singular per les seves formes ondulants, pròpi-

es del llenguatge modernista. Estil actualment molt valorat, però que durant dècades va ser símbol de degeneració estètica.

L'escola gratuïta i el dibuix

El 28 de febrer de 1890 al *Diari de Tarragona* es va publicar un llarg article de caire propagandístic, amb el clar objectiu de buscar nous patrocinadors i demostrar els avantatges de formar els nens obrers en una societat, com era el Patronat Obrer, amb un marcat caràcter filantròpic, benèfic i religiós sota la protecció de la mitra.

Així, el periodista ens comentava:

“habían llamado la atención varias ventanas de un piso bajo que se hallaban siempre a aquella hora muy iluminadas, però de cuyo interior no salía ninguno de esos ruidos reveladores de un taller o de una fábrica cualquiera; á las nueve veía de pronto atravesar, alegremente la esplanada por aquella misma parte, numerosos grupos de muchachos vistiendo la modesta blusa y cubriendo su cabeza con la gorrita clásica de nuestros obreros”.

Pensem que el nostre autor anònim ens parla de l'Esplanada, indret conegut avui en dia com la Rambla Nova o fa unes dècades com la de Sant Joan, passeig que en aquells anys encara s'estava acabant d'urbanitzar pel tram de l'est i de l'oest. Malgrat el caràcter burgès de la nova avinguda, el seu entorn proper a l'estació de ferrocarril i al port va motivar la construcció d'al-

guns immobles de caire fabril com ara les indústries tèxtils de Josep Soliano Marot (Adrià, 1908) i de Joan Manel Martínez (baixada de Toro, 1888), o també el taller Potau de producció de calçat (baixada de Toro, 1899), i amb data molt posterior la fàbrica de xocolata Orthi i Piera (baixada de Toro, 1931). Ens informa de l'uniforme propi dels joves proletaris, imatge que s'ha perdut en la societat actual. Però continuava el columnista amb una breu descripció de l'edifici i de les activitats docents:

“al ver reunidos en tres amplios salones mas de doscientos niños obreros que recibían allí la primera enseñanza y los elementos del dibujo, dando muestras de una aplicación y un órden admirables. Allí encontré á mi cariñoso amigo N., el cual me explico la organización de aquellas clases y los esfuerzos y sacrificios que hacian multitud de personas caritativas construidas en asociación con el nombre el «Patronato del Obrero» para sostener y fomentar aquellas escuelas y otras que tiene establecidas en esta misma ciudad”.

La creació del Patronat Obrer era relativament recent. L'octubre del 1888 es va comunicar mitjançant la premsa local la creació de l'associació per part d'un empresari vinculat a la indústria del vi i productor oficial del vi de missa, August de Muller, juntament amb el consiliari de la catedral Jaume Dachs, amb un clar propòsit:

“proteger moral y materialmente á los honrados trabajadores que se proponen acomodar su tenor de vida á los

preceptos de nuestra santa religión, restableciendo así en lo posible, entre los distintos elementos sociales, la armonía y cristiana fraternidad que impías é insensatas doctrinas han logrado casi exterminar”.

Les escoles gratuïtes van començar a funcionar regularment l'hivern d'aquell any i, segons sembla, la inscripció inicial va ser de 300 alumnes. Xifra que no creiem que fos real si tenim en compte els censos escolars posteriors —133 el 1903 i 140 el 1911. L'octubre de l'any següent va visitar l'escola l'arquebisbe de la ciutat, qui “animó con palabras llenas de bondad à la Junta para que continuara en tan plausible obra y le manifestó que estaba dispuesto á dispensarle toda su protección”. L'activitat de l'Església en l'educació dels marginats i en la política d'inserció a la societat es va desenvolupar a l'Estat espanyol a conseqüència de la Restauració borbònica. En definitiva, es va reafirmar l'íntima vinculació del Patronat amb el credo catòlic.

“Los resultados de esta educación católica que el Patronato proporciona á nuestros pequeños obreros, se evidencian por sí mismos, ni hay para que encarecerlos, ni nosotros hemos de escasear nuestras manifestaciones de simpatía para con una obra que tanto bien produce ya, y puede producir en lo venidero en nuestra amada población”

Cal recordar que el Patronat Obrer no va ser l'única entitat encarregada de la protecció de la infància; n'hi va haver d'altres que, fins i tot, segons els es-

pecialistes en la matèria —Jordi Monés i Pujol-Busquets, Adelina Manuel i Nogueras—, van despuntar com a model pedagògic. En concret, fan referència a la Il·lustració Obrera de Tarragona i a l'Ateneu Tarraconense de la Classe Obrera. A partir de la documentació oficial n'hem pogut conèixer d'altres com ara la Societat Tarraconense de la Classe Obrera, fundada el 17 de juny de 1863, organitzada amb el clar propòsit de dotar d'uns mínims coneixements científics els fills dels obrers més pobres; al cap de pocs anys, el 1870, ja comptava amb 72 alumnes. A més de les entitats assenyalades, durant l'últim terç del segle XIX hi havia altres societats especialitzades en l'educació de les classes populars com ara el Centre Industrial i l'Artesana.

Quin era el programa formatiu de les escoles nocturnes i gratuïtes? El cert és que no totes les escoles donaven la mateixa càrrega docent a les diferents assignatures. Malgrat això, hem pogut observar que hi ha alguns factors comuns, com són les instruccions elementals de primària i el desenvolupament del dibuix. Així, el 1863, a la Societat Tarraconense de la Classe Obrera hi havia classes d'instrucció primària, gramàtica, aritmètica i dibuix. Una de les principals novetats va ser afavorir l'aprenentatge, mentre que a l'Ateneu hi havia fonamentalment les càtedres de lectura, escriptura, gramàtica castellana, aritmètica i dibuix, i també, amb caràcter eventual, història, geografia, idiomes —francès i anglès—, indústria i comerç, segons consta en el reglament

del 1882. D'altra banda, amb els anys, el Patronat Obrer va regular l'educació primària, en aquell moment sota la direcció de Lleó Ferrant, gràcies a la Reial disposició de l'1 de juliol de 1902. És a dir, gairebé es va equiparar l'escola gratuïta amb l'ensenyament regulat com a oficial, però sense deixar de banda els postulats catòlics.

Crec interessant recalcar l'íntima relació que hi va haver entre els estudis de dibuix i la incipient formació professional, malgrat que en alguns casos, per exemple a l'Ateneu, hi hagués aules destinades exclusivament per a "señoritas", com es va informar per motius de les proves d'avaluació l'abril del 1886 al *Diari de Tarragona*. Aquesta notícia ens pot donar una imatge desfigurada de la realitat. Ramon Salas, arquitecte municipal i provincial i patrocinador tant de l'Ateneu com del Patronat, va presentar a la societat l'Ateneu un model pedagògic per a les classes nocturnes, recalcant la importància i els beneficis que havia comportat per al desenvolupament dels nens els coneixements de les arts i l'estudi del dibuix tant pel que fa a la interpretació com a la representació d'una creació artística. La premsa local aviat va comunicar els mèrits que comportava el dibuix en la instrucció dels joves proletaris tutelats pel Patronat Obrer sota la direcció de Manel Roca:

"Hemos tenido el gusto de ver los dibujos de los alumnos de las clases nocturnas que sostiene el Patronato del Obrero [...] Tanto los de lineal, como de figura y adorno, son esmeradísimos y

de mucho merito si se tiene en cuenta que esos obreros no disponen más que de las horas destinadas al descanso"

La implantació de l'Escola Gratuïta de Dibuix comptava a Tarragona amb una llarga tradició, i per tant era prou coneguda l'íntima relació entre el desenvolupament del dibuix i la capacització professional des d'inicis del segle XIX. La ubicació de l'Escola va ser primer a l'edifici de l'Antiga Audiència, a la plaça del Pallol, però el tancament de l'Escola de Nàutica va obligar el seu trasllat a les aules de dibuix de l'Institut de Secundària, a la Rambla Vella, i finalment, el 1926, a les Escoles Saavedra —enderrocades. Aquell any el centre comptava amb 160 alumnes.

D'altra banda, cal assenyalar el paper dels professors numeraris de dibuix geomètric, arquitectònic, industrial i topogràfic en l'ensenyament elemental de les Belles Arts al llavors anomenat Institut General i Tècnic de la ciutat. Aquest centre va ser conscient de la transcendència del dibuix per al desenvolupament industrial. Així, el professor numerari des d'octubre del 1902, Manuel López Mazorra, en el seu expedient personal, a més dels mèrits acadèmics i docents, va adjuntar els de caire professional, entre els quals destacava el seu treball continuat amb una trentena de cases comercials on va realitzar dibuixos aplicats a la fabricació.

El mes de març del 1887, l'Ateneu, l'Artesana, la Il·lustració i el Centre Obrer —el Patronat Obrer encara no s'havia fundat— van demanar la creació d'una Escola d'Arts i Oficis i, segons

sembla, “Las sociedades iniciadoras de tan importante mejora, están vivamente interesadas en que cuanto antes llegue á ser una realidad, no descuidando ni un momento el practicar cuantas gestiones crean convenientes para el logro de sus tan patrióticas aspiraciones”. La proposta va quedar en un mer tràmit administratiu malgrat la disposició del 5 de novembre de 1886 per a la creació a l'Estat espanyol d'escoles professionals. Hi va haver un intent durant el curs 1893-1894 a l'Ateneu, i cal assenyalar que l'organització del programa va ser realitzada per Ramon Salas. No va ser l'únic projecte que va quedar truncat; el 1915, sota la direcció de la Mancomunitat de Catalunya, l'Associació Autonomista de Dependents del Comerç i la Indústria de Tarragona van reclamar novament la creació d'una Escola d'Arts i Oficis.

No obstant, de totes les iniciatives vinculades a la formació tècnica i professional a Tarragona des de principis del segle XIX fins a l'època de la Segona República, cal citar l'Escola del Treball impulsada per l'enginyer Ramon Barbat i Miracle. Va ser molt ben acollida pel llavors Centre Catòlic Social Obrer del carrer d'Armanyà, el qual va cedir una aula, i també va comptar amb la benedicció del cardenal Vidal i Barraquer. La instrucció va començar el curs 1928-29, però al cap de poc temps, el 1930, les classes van continuar al magatzem de l'antic tramvia al carrer de Jaume I —destruït—, fins a la construcció d'un edifici de nova planta dissenyat per Josep M. Monravá López el

1931 a la futura avinguda del President Companys.

L'esbarjo i l'ampliació de les instal·lacions

La Junta Directiva del Patronat Obrer, formada per Joan Àngel Soler, president, el canonge Jaume Dachs, en representació de l'arquebisbe, Pelegrín Sans, vicepresident, Rafael Torrens i Antoni M. Gavaldà, vocals, va sol·licitar el març del 1895 l'ampliació de l'antic magatzem Recasens ubicat al carrer d'Armanyà, número 11, amb el clar propòsit d'incrementar l'oferta formativa i d'esbarjo dels socis. Millora que ja havia estat anunciada per la Junta el mes de maig del 1893. L'antiga edificació constava de planta baixa, i la seva façana presentava una organització harmònica amb quatre obertures —principal i posterior— i sense cap element decoratiu a destacar. En canvi, l'interior estava compost per un únic espai amb sis pilars de maçoneria. És a dir, el disseny de Francesc Barba i Masip, de febrer del 1865, responia al model més popular i que aleshores era comú sobretot a la zona del port, i en particular als carrers de Lleó o del Mar. El magatzem Recasens va ser un dels primers immobles del carrer d'Armanyà, encara conegut com a Governador González. Recordem que no va ser fins l'11 de setembre de 1866 que es va batejar la via amb el nom de l'insigne arquebisbe Armanyà, el qual va defensar els interessos econòmics de la ciu-

tat mitjançant la creació de la Societat Amics del País i, així mateix, va participar en la creació d'escoles gratuïtes per als infants de Tarragona.

El Patronat va encarregar la reforma a Ramon Salas i Ricomà, llavors arquitecte provincial i diocesà, el qual va delinear un edifici senzill format per baixos i dues plantes. El criteri que es va seguir va ser una economia de mitjans i un aprofitament de l'antiga fàbrica. La distribució de la façana responia a la tipologia de cases de renda, és a dir, el tècnic va prescindir de tot element ornamental i únicament va ressaltar l'altura del forjat entre la primera planta i la segona mitjançant una cornisa decorativa. Va seguir les directrius de les ordenances municipals, i això es va reflectir en l'organització ascendent de les portes i finestres i en una disposició simètrica de cadascuna de les parts. Pel que fa a l'interior, malauradament desconeixem la distribució dels espais a les diverses plantes, però la precària situació econòmica de l'entitat fa pensar que en un primer moment es va optar per la creació d'espais diàfans. Salas va haver d'eliminar l'amplada corresponent a la porta més propera al carrer de Méndez Núñez per col·locar una escala d'accés a les plantes superiors. Cal remarcar que va conservar quatre de les sis pilastres a la planta baixa, però, en canvi, va optar a les plantes d'ampliació per la col·locació de quatre columnes de ferro colat a cadascuna. La coberta va ser a dues aigües i, com era comú a l'època, disposava d'una cambra de ventilació. A finals del segle XIX,

encara no es va augmentar la superfície construïda, i per aquest motiu quedava un ampli pati entre el magatzem i l'anomenada casa de Simó Lloveras, a la Rambla Nova, 46, habitatge dissenyat per Francesc Barba el juny del 1860. Malgrat que l'accés a la sala d'espectacles fos pel número 46, l'antic magatzem de Recasens es trobava paral·lel a la casa de Joan Olivé, a la Rambla Nova, 42, immoble ideat per Francesc Barba l'abril del 1862. Aspecte que encara es pot comprovar avui en dia per la forma trapezoïdal d'ambdós solars.

La precarietat econòmica del Patronat no va fer possible aleshores la construcció d'un local emblemàtic. Vegem el que deien sobre l'entitat:

"Para el desarrollo de sus obras no cuenta con otros fondos que las suscripciones, donativos ó subvenciones procedentes de la caridad cristiana. Las personas que quieran favorecerla, suscribiéndose entre sus protectores, aunque sea con muy modesto óbolo, contribuirán á la verdadera regeneración del pueblo, y merecerán, bien de la religión, de la sociedad y de la patria"

Quin va ser l'ús de les noves sales? Ja hem demostrat la importància de la catequesi, de l'educació primària i de les classes de dibuix. Fins i tot amb els anys es van intentar organitzar, per exemple, les assignatures de càlcul o les de dibuix aplicat a les arts i oficis, i també lliçons de gimnàstica "higiènica i recreativa". A més dels espais destinats exclusivament a la instrucció, podem assenyalar altres usos a partir de la informació continguda a les sol·licituds

de llicències d'obres, i també gràcies a les notícies que es van publicar a la premsa local. Així, podem parlar de l'interès per construir un teatre i una sala de projeccions, una sala de lectura amb la corresponent biblioteca, una cafeteria econòmica i, en darrer lloc, del desig d'acomodar algun espai destinat a la gestió de l'entitat. Això va implicar, d'una banda, reformes al magatzem del carrer Armanyà i a l'habitatge de la Rambla Nova, i de l'altra, l'ocupació del pati amb noves construccions.

El 1899, el Patronat comptava amb una secció "dramàtica". Aquell any es va posar en escena el drama en català *Lo retorn del hereuet*. Això ens demostra que des d'un bon inici hi havia una necessitat real d'enllestir un local destinat a teatre com el que hi havia tant a l'Ateneu Tarraconense de la Classe Obrera com a la Il·lustració Obrera. Malgrat els interessos del Patronat, el camí va ser lent i penós.

Gràcies a l'informe redactat per Ramon Salas al 1886 per encàrrec de la Junta Consultiva de Teatres de la Província, podem fer-nos una idea sobre l'estat de conservació i seguretat dels dos locals propietat de les associacions obreres. La sala de la Il·lustració Obrera, antic Joc de la Pilota, al carrer Trinquet Nou, estava formada per una platea i dues galeries. Cal ressenyar que la planta superior estava inservible. En canvi, l'Ateneu, construït al pati de la Casa Feliu —Rambla Nova, cantonada amb el carrer d'Adrià—, comptava amb platea i galeria, però no estava resolt el sistema d'evacuació. Pocs anys després,

el 1888, Ramon Salas va delinear un petit teatre de nova planta.

El nou teatre de l'Ateneu va ser una obra adscrita a l'eclecticisme. Respon a la mateixa època de construcció que la plaça de braus, i té una única façana. En un inici Salas disposà un frontis amb dos cossos al dibuixar un petit magatzem al costat de l'esquerra. Es va tractar d'un "elegante teatril·lo" de planta baixa. A l'organització de l'alçat sobresurt la part inferior de la zona central, composta per tres arcs de mig punt amb clau, els quals formaven els accessos al recinte. Aquests es trobaven flanquejats a banda i banda per un arc de mig punt més senzill i cegat. A la zona corresponent al forjat hi va disposar cinc panells rectangulars. A l'àtic de coronament va destacar la zona central, lleugerament més elevada, a la qual es va disposar una gran inscripció amb la data de construcció, com si es tractés d'un rellotge. Estava rematada amb formes modulars de caire eclèctic. De les dependències de l'interior, van destacar la platea en forma de ferradura i amb un total de 292 butaques, que estava envoltada per les llotges. Se'n van pressupostar un total de 39, i a la part frontal, com no podia ser d'una altra manera, la zona de l'escenari.

Un altre aspecte interessant de la seva proposta és l'ús del ferro a l'estructura de l'edifici. Era normativa la utilització d'estructures metàl·liques. En canvi, pel que fa a la fàbrica es va optar per sòlids murs de maçoneria i el maó va ser emprat per a l'obra menor.

La realització va ser ràpida. Pensem que el 21 de juny de 1888 es va rebre tot el ferro, que el 6 de juliol del mateix any la coberta es trobava ja enllestida i que, finalment, la inauguració oficial es va fer el 17 d'agost. Cal recordar que l'Ateneu comptava amb una llarga trajectòria com a associació, i per tant d'un nombre més gran de socis i ingressos. A la revista *La Ilustración Española y Americana*, arran de l'exposició local de materials pedagògics, numismàtics i arqueològics que es va celebrar a les sales de l'Ateneu el setembre del 1883, durant les festes de Santa Tecla, es va assenyalar: "no es solamente un circulo de recreo [...] es además un benemérito centro de enseñanza, que sostiene cátedras, publica periódicos, celebra certámenes científicos y literarios, y patrocina generosamente Exposiciones artísticas y literarias".

El mes de març del 1905, la nova direcció del Patronat, formada pel prelat Josep M. Lluch (president), Josep Iglesias (vicepresident), Joan Soler (tresorer), Ferran Vendrell (secretari), Josep M. Gavaldà (vicesecretari) i Manel Guasch i Antoni Nogués (vocals), van requerir la presència de Ramon Salas "á fin de convertir el patio contiguo á la casa, que el «Patronato» posee en la calle de Armañá, en espaciosa sala, que se destinará a uno de los fines benéficos con que esta asociación favorecerá a los obreros". Uns mesos abans, al novembre, la sala havia estat un cop més decorada amb motiu de la celebració del cinquantenari de la declaració del dogma de la Immaculada. Feia

poc temps que l'entitat comptava amb un nou reglament, aprovat amb el clar propòsit de donar més suport als operaris i als artesans. Per això, es van autoritzar les obres d'edificació d'un petit magatzem al carrer d'Armanyà, el qual anys després, el 1929, va ser reformat amb l'addició d'un pis sota la direcció de Francisco Monravá.

L'ampliació de les dependències va permetre donar un servei millor al soci; en concret sobresurt la creació de la secció de socors per a obrers malalts, ancians i invàlids fundada el febrer del 1906 i dissolta l'abril del 1922. Aleshores, el Patronat era conegut com a Centre Catòlic d'Acció Social —des del gener del 1921. L'associació va buscar nous socis i va començar la publicació d'uns articles a la premsa local amb el clar objectiu de donar a conèixer els propòsits de la nova secció de socors.

"Con esta sección, según tenemos entendida, inicia el Patronato la serie de mejoras que tiene resuelto implantar para subvenir á las necesidades que en el orden material y económico frecuentemente hacen miserable la condición de nuestros obreros. En ella se aseguran las contingencias del porvenir, que tienen en continuo sobresalto á tan sufrida clase, la cual a duras penas con sus salarios, aunque algunas veces crecidos, llega a cubrir los gastos que le ocasionan sus más imprescindibles necesidades, y las exigencias á que le tiene acostumbrada la actual sociedad."

El model va ser com el d'altres entitats semblants; cal assenyalar, per exemple, la llarga trajectòria a la nos-

tra ciutat de l'Obrera. No obstant, a la premsa aviat es va denunciar la falta d'un sistema coherent i d'un reglament precís per evitar conflictes entre patrons i obrers. Aquest aspecte va ser patent en l'ús dels espais i en el procés d'admissió de nous socis.

La biblioteca i la sala de lectura no van ser d'ús exclusiu dels alumnes, que, segons sembla, tenien una edat compresa entre els quinze i els vint-i-un anys, els quals assistien a les classes nocturnes condicionats per la seva jornada laboral. Per això, la consulta del fons bibliogràfic, format tant per llibres com fonamentalment per publicacions periòdiques —revista i premsa—, era per a la resta de socis, majorment per als mateixos patrocinadors. El prelat director, anomenat també consiliari, va posar especial èmfasi perquè la lectura fos especialment reconfortant per a l'ànima i una manera d'expandir els valors morals propis de la religió catòlica. Aquesta postura es va reforçar amb l'organització de cicles de conferències impartides per persones de reconegut prestigi en la defensa dels valors de l'Església. També es va preveure la compra de llibres especialitzats; així, el 1902 es va obtenir la Biblioteca Agrícola gràcies al marquès de Grigny.

L'adquisició de l'habitatge de la Rambla Nova, 46, per subhasta pública amb condicions favorables per a la mitra —gràcies a l'última voluntat de Manuela Mirall i Villalonga— va motivar la creació d'un cafè econòmic al vestíbul d'entrada, a una banda de les esca-

les, que va ser inaugurat el 7 de maig de 1905.

L'èxit del cinema que funcionava des de començaments del segle anterior va ser clau per a l'ampliació de la superfície construïda a la zona dels patis. Primerament, el desembre del 1906 es va muntar un "hermoso teatrillo" i es va decorar amb "hermosas pinturas" la zona de l'escenari, amb la clara finalitat de donar un nou ambient a l'antiga sala d'espectacles. En especial, van destacar les inversions durant la presidència de Trifó Bas, el qual va encarregar els projectes de reforma i ampliació a l'arquitecte municipal, Josep M. Pujol de Barberà. Les obres de millora van ser l'enllumenat elèctric i el muntatge d'un motor de gas per a l'ús de la sala de teatre i del cinema. El 26 de desembre es va inaugurar de forma no oficial i el periodista va comentar:

"Los Sres. Clanchet y Tomás en las obras é instalación eléctrica, y los Sres. Pinel y Aymat en la organización del teatro, todos se han portado muy bien y han merecido el aplauso de la infatigable Junta del Patronato. Compuesta la sección dramática de estudiosos jóvenes, pusieron en escena la Noche de Navidad «Los Pastorcillos de Belén» [...] El teatro está iluminado con luz eléctrica y cuenta con todos los medios, pues la Junta del Patronato no repara en gastos para solaz de los obreros"

A partir de febrer del 1907 es va habilitar l'accés al recinte del teatre i cinema per la Rambla Nova. A més, Pujol va dirigir les obres de pintura del magatzem del carrer d'Armanyà, l'addi-

ció d'un petit cos a la part posterior a la casa de la Rambla Nova i el disseny d'un petit pavelló a la zona del pati. Amb aquestes actuacions van concloure les aportacions de Pujol de Barberà. El motiu va ser de força major, ja que el 2 d'abril de 1908 va dimitir com a arquitecte del consistori. Va tornar, novament com a arquitecte municipal, el mes de gener del 1911.

El teatre i Jujol

El 8 de setembre de 1907 es va publicar una sorprenent notícia al *Diario del Comercio*:

"Se espera en la capital al notable arquitecto Sr. Gaudí, cuyo viaje tiene por objeto dirigir las obras que se proyectan realizar en el edificio donde está instalado el Patronato del Obrero"

Aquest anunci confirmava la invitació feta a Gaudí per la Junta Directiva per fer una visita de caire professional al Patronat. Al cap de poc temps, el 12 de setembre, l'entitat va rebre l'arquitecte Antoni Gaudí i el reverend Parés de la Sagrada Família, acompanyats pels arquitectes Jeroni Martorell i Josep Maria Jujol i l'escultor Carles Mani. Els membres de l'associació —Trifó Bas, Emmanuel Vicens, Joan Güell, Joaquim Punyed, i el prevere Jaume Bofarull— i l'arquitecte municipal, Josep M. Pujol de Barberà, els van mostrar les reformes dutes a termes als edificis, els quals, segons sembla i com va comentar l'articulista del *Diari de Tarragona*, van quedar-ne admirats. Jujol i Mani

van romandre a la ciutat, ja que hi tenien vincles familiars. Els altres van tornar a Barcelona. A partir d'aquesta visita, podem creure que Jujol va començar a imaginar el futur Metropol.

El primer repte que va haver de resoldre Jujol va ser establir un sistema de comunicació entre la Casa Lloveras —Rambla Nova— i l'antic magatzem Recasens —d'Armanyà— reedificat per Ramon Salas. Va ser necessari augmentar el volum de la construcció a la zona dels patis i, a més, transformar l'entrada i l'alçat posterior de la casa de la Rambla i desfer bona part de la inversió feta. Ens referim tant a l'obra de Ramon Salas de finals del segle XIX com també als annexos dirigits per Josep M. Pujol, ja al segle XX. La passarel·la la va dissenyar en dos trams, el primer quasi paral·lel a la tàpia de la finca confrontant, i el segon amb la funció d'enllaçar la distància compresa entre els números 42 i 46 de la Rambla Nova. El resultat final va ser un eix trencat amb una línia corba. Precisament, ocupava la zona del darrere de l'immoble número 44; així, va emplaçar l'avantsala de distribució i l'escala d'accés als pisos superiors de la sala d'espectacles. Jujol va haver de considerar com calia resoldre el desnivell del terreny. D'aquesta manera, la galeria de distribució la va dissenyar amb un petit pendent per evitar els molestos graons.

En l'organització dels baixos, l'habitatge de la Rambla Nova no presentava cap novetat comparat amb altres edificis aixecats a la mateixa època; és a dir, en la seva distribució, la caixa de l'es-

cala es trobava a la zona central. Jujol va dibuixar una nova barana. Al costat de la dreta, al vestíbul, va dissenyar una porta d'estil molt personal, que va tenir la finalitat de comunicar l'entrada amb el corredor d'accés al teatre, mentre que a la banda de l'esquerra cal destacar el gran magatzem de la part posterior, amb quatre columnes de ferro col·lat a la zona central. Per la seva amplitud i les vistes al jardí de la casa, va ser l'espai ideal per al cafè. Jujol va modificar les obertures de les portes posteriors i va afegir-hi un porxo. En el mur que limitava amb la finca del costat va situar un petit lavabo, el qual sortia fins i tot al pati.

La nova sala d'espectacles va ocupar en profunditat tota la parcel·la corresponent al número 11 del carrer d'Armanyà i part de darrere de la casa de Joan Olivé. Això vol dir que la superfície construïda es va duplicar. Jujol va haver d'organitzar la modificació de la rasant del solar per donar l'espai suficient a l'escenari, el qual estava justament situat on havia estat el magatzem Recasens. El 4 març de 1909 es va informar del següent:

"la Junta Directiva del Patronato Obrero, por conducto del arquitecto Sr. Jujol, depositó un escudo de armas de piedra del país con las insignias y blasones del arzobispo de Tarragona, D. Francisco de Armañá. Fue encontrado al hacer obras en el edificio del Patronato"

Aquesta notícia, a més de corroborar que Jujol va idear i dirigir les obres del nou teatre, ens demostra el seu res-

pecte pel patrimoni. És lògic que hi hagués edificacions en una zona propera a l'antic camí del port i fora muralles, les quals van ser anteriors a l'aprovació de l'Eixample de la ciutat.

Malgrat tractar-se d'una obra primerenca del nostre artífex, ja trobem algun element que va desenvolupar al llarg de tota la seva carrera com a professional i que, fins i tot, és considerat pels especialistes una de les seves senyes d'identitat. Ens referim concretament a la reutilització dels materials constructius. Això es pot demostrar analitzant els elements que va extreure de l'aportació de Salas per donar un nou destí al seu teatre. Va reformular tot l'immoble anterior col·locant l'escenari a la zona compresa per la planta baixa i la primera. Això va significar l'eliminació parcial dels pilars de maçoneria de la planta baixa i la reubicació de les quatre columnes del primer pis a la nova sala. Dos dels antics pilars els va incorporar dintre de la decoració de la boca de l'escenari. A més, va substituir la zona de l'escala de l'antic magatzem per una sala, i a banda i banda hi va col·locar dues sortides directes al carrer d'Armanyà; tal com disposava la normativa de teatres. Cal recordar que el reglament de sales d'espectacles era molt estricte pel que feia a la separació dels actors i el públic.

Una altra novetat en l'obra de Jujol va ser la distribució de l'espai interior destinat als espectadors. A diferència d'altres teatres coetanis, va prescindir de la planta en forma de ferradura, la

qual cosa implicava una platea i la col·locació a la part posterior i superior de diverses llotges independents, amb l'obligada llotja d'honor. Jujol va aprofitar al màxim la zona destinada als espectadors i inclús va dissenyar una forma similar a un acordió amb el clar aprofitament del desnivell del terreny; i també amb el propòsit d'afavorir la visibilitat i comoditat del públic.

Aquest nou concepte de l'espai va ser factible gràcies a les tècniques constructives modernes, en especial la incorporació del ferro, el qual va resultar ser el més adient. A més, va ser preceptiu per als teatres. Així, Jujol va pressupostar quatre bigues de grans proporcions, tres de les quals formaven part de la nova coberta i l'altra anava a la zona de l'interior de l'escenari, amb la funció de poder substituir les columnes de ferro foses que hi havia. Jujol ens presenta una nova concepció estructural de l'edifici, amb la incorporació de jàsseres d'acer laminat, columnes foses, ciment armat i maó, en especial per a les voltes, cosa que va simplificar i abaratir el procés de construcció. La petjada personal de Jujol va ser el nou ús d'elements constructius anteriors, transformant-los i dotant-los d'un nou caràcter.

No podem concloure aquesta descripció del teatre sense tenir en compte alguns aspectes de la rica i variada decoració de l'interior, amb l'ús abundant d'estucs, estructures metàl·liques, vidres de colors, paviments hidràulics i, en menor proporció, la fusta, destinada a les portes i finestres o motlures vistes del fustam. La decoració interior va

resultar cabdal en l'aspecte de la sala, però la coneixem d'una manera parcial. S'ha perdut la policromia tant pel que fa als paraments i enrajolats del sòl com a l'ús dels vidres de colors a les finestres i lluernes. Conservem part del paviment hidràulic, com ara algunes formes inspirades en conquilles i elements marins o bé un pilar ornamentat ricament que fa referència abstracta al fons de la mar —baixos— i a la vegetació —pis superior—, o les emes, que fan clara referència a la Verge Maria, entre altres coses. D'alguna manera, podem parlar d'una certa obsessió per integrar la natura i el fet arquitectònic. Josep M. Jujol (fill) al·ludeix al caire simbòlic del programa iconogràfic en assenyalar que es tracta d'una al·legoria religiosa: un vaixell on les persones del públic naveguen i se salven de totes les onades, és a dir, de les sorpreses que els ofereix la vida. Però hem perdut bona part de l'epidermis de l'edifici i de la concepció plàstica i escultòrica del seu interior. Aquí va ser on va residir una de les grans aportacions de Jujol a l'arquitectura contemporània i que en molts casos s'ha atribuït erròniament al seu mestre, Antoni Gaudí.

Jujol, igual que altres tècnics coetanis deixebles de Gaudí com Lluís Moncunill o Cèsar Martinell, al llarg de la seva trajectòria professional va tenir un clar interès per desenvolupar modernes tècniques constructives però amb un profund coneixement de l'arquitectura del passat. L'arquitectura modernista desenvolupada a les terres catalanes es va caracteritzar per

la recuperació de les formes tradicionals de l'arquitectura i pel manteniment de la tradició autòctona. Aquest fenomen no hauria estat possible sense la implantació a l'Estat de les Escoles d'Arts i Oficis, les quals van promocionar el desenvolupament de l'artesania i les noves realitzacions. Així mateix, va ser una etapa daurada en la producció d'articles de gran qualitat tant pel que fa als materials utilitzats com al sistema de producció, i sobretot al seu disseny. La indústria de la construcció va arribar a un nivell d'originalitat creativa difícilment superable.

Ja hem comentat el vincle que va existir entre les associacions obreres i l'aprenentatge del dibuix per afavorir la formació pràctica del proletari i, per tant, el desenvolupament del seu ofici. La trajectòria personal de Jujol també té vincles amb el dibuix: per una banda, amb l'ensenyament del dibuix, ja que va ser professor de "flora i fauna" a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, i anys més tard també va fer classes a la Universitat Industrial, en concret en l'ensenyament dels Bells Oficis, i per altra banda Jujol va ser un gran dibuixant, i això és present tant en el seu procés creatiu com en la seva obra. Cal destacar també que el Patronat va tenir interès a promocionar el dibuix com a eina de treball, i per això cal destacar, per exemple, l'exposició d'obres plàstiques a l'entitat:

"En el vestíbulo del Patronato del Obrero se ha inaugurado una exposición de dibujos y pinturas debidos al pincel de los conocidos artistas Sres.

Carbó y Vázquez. El Sr. Carbó tiene expuestos preciosos lienzos de mucho efecto, [...] Del mismo señor son dos magníficos pergaminos [...] Tiene también expuestos varias notas y apuntes en lápiz [...] El Sr. Vázquez expone un cuadro al óleo"

A més, el saló es va convertir en un centre de reunions científiques. Una de les primeres va ser amb motiu del Congrés Agrícola, però per la seva relació amb l'art podem destacar la conferència "Las ruinas de Centcelles" pronunciada per Lluís Domènech i Montaner el 14 de febrer de 1914. I al segon pis de l'associació va tenir la seu social la Societat Filharmònica. També durant les festes de Santa Tecla tots els tarraconins i forasters van poder visitar el Patronat com feien amb altres societats —Ateneu de Tarragona i Ateneu Tarraconense de la Classe Obrera—, o bé el Museu Arqueològic, la Biblioteca Provincial, l'Ajuntament, el Seminari Pontifici, la Falsa Braga, el Palau d'August... En definitiva, el nou ambient creat per Jujol per al Patronat va convertir-lo en un centre de referència per a les arts de la ciutat. Es tracta d'una sala amb grans possibilitats, ja que va ser cinema, teatre, òpera, sala de concerts, espai per a mitings, local de reunions científiques... És a dir, un local del tot versàtil.

Sembla, però, que Jujol no va concloure el primer gran encàrrec de la seva carrera professional. La premsa de l'època va destacar que "Tarragona cuenta hoy con un local de espectáculo que con seguridad pocos le aventajan y por ello nos felicitamos y felicita-

mos al Patronato Obrero”. El periodista no va esmentar en cap moment la genialitat creativa de Jujol; en canvi, va destacar els dissenys de la boca de l’escenari i el teló de vellut de seda decorat amb fil d’or de la mà, a càrrec dels escenògrafs i pintors Miquel Moragas i Salvador Alarma, els quals des del 1889 estaven associats.

La instal·lació elèctrica va anar de la mà dels industrials Joaquim Punyed —vinculat al Patronat— i Francesc Cortada. Es va provar l’ús del llum de filament de metall Victoria. La notícia va ser aprofitada per donar a conèixer l’empresa, el destí de la seva producció i les seves possibilitats d’expansió. És a dir, com podem llegir, es tracta quasi d’un anunci publicitari:

“Es de aplaudir el entusiasmo con que dichos jóvenes se han lanzado por el camino de la manufactura de lámparas eléctricas, pudiendo decirse que para ellos no existen hoy dificultades en dicha industria ya que desde las más sencillas hasta las más artísticas y de complicadas formas tienen fácil acceso en su fábrica, de manera que nada tienen que envidiar á las más renombradas marcas así nacionales como extranjeras, teniendo sobre éstas una muy grande economía en los precios”

El juny del 1909 es van enllestir les decoracions del vestíbul de l’entrada, obra d’Hermenegild Vallvé, amb la representació de quadres de temàtica bíblica a les parets, i al sostre hi va disposar dues al·legories: la poesia i la música. Pere Martell va analitzar i descriure

la qualitat del dibuix i la composició de Vallvé:

“Una calurosa felicitació al «Patronato del Obrero», que sense recórrer a cap pintor de fora casa ha sapigut omplir d’Art veritat el seu vestívol, però una forta encaixada a vós, amic Vallvé, que s’heu mostrat inspirat, eloqüent, vigorós. Per molts sereu una revelació, per mi sou la confirmació d’una alegre esperança”

Aquesta sèrie de notícies ressenyades ens confirmen que en l’elaboració de les obres d’ampliació del Patronat —futur Metropol— van col·laborar diferents artistes, els quals en molts casos tenien un gust allunyat de l’estètica jujoliana. També cal destacar el paper de Ramon Salas, arquitecte responsable de la Junta de Teatres de la província, el qual va supervisar amb molta cura el desenvolupament de les obres i l’adequació del projecte a la normativa vigent. Es creu que Jujol va tenir problemes amb la direcció del Patronat, però el que sí que és segur és que l’increment de les despeses van portar l’associació a una delicada situació econòmica, i potser per això hi va haver canvis en el càrrec de tresorer —el febrer del 1911 va dimitir Josep de Muller.

El Patronat no va ser l’únic exemple de sala d’espectacles amb una estètica de caire modernista. Això vol dir que en les seves formes es van superar els *revivals* de caire històric per adoptar unes noves formes dominades per la corba, juntament amb la inspiració d’elements de la natura. Podem citar un local ubicat a escassos metres del

Metropol, al carrer Adrià, cantonada Pons d’Icart. L’octubre del 1912 es va començar l’edificació del Coliseo Mundial. El projecte va ser de l’arquitecte Manel Raspall i Mayol, el qual va delinear un modern cinema que es va dotar d’un jardí-cafè. El maig del 1927 es va incendiar.

Finalment, no voldríem concloure aquest apartat sense assenyalar que l’obra de Jujol va ser rebuda amb admiració per alguns tècnics de la ciutat. Així, per exemple, l’abril del 1914 Jujol va disposar per a la casa del prevere Pau Ximenis a la Via de l’Imperi unes balconades de metall, el disseny de les quals ens recorda les estructures metàl·liques de les bales de cotó. Poc després, el març del 1916, l’arquitecte municipal, Josep M. Pujol de Barberà, va proposar una solució similar a la Casa Icart Bargalló, situada a la plaça de Corsini, 5, però cal dir que malgrat aquesta novetat no va anar més enllà, ja que la composició de l’edifici va ser acadèmica, enfront del model asimètric de la realització de Jujol.

La destrucció

Els elements que van afavorir la pèrdua d’una gran part de la substància constructiva i dels valors artístics i estètics del teatre del Patronat van ser fonamentalment: la destrucció de l’obra —fruit de la guerra—, les inversions posteriors que no van ni valorar ni entendre les actuacions de Josep M. Jujol, les necessitats d’adequar el lo-

cal a les noves mesures de seguretat i el mateix ús d'una fàbrica en la qual va imperar l'economia de mitjans durant la seva execució. Malgrat això, el local es va conservar i rehabilitar per al seu ús originari. Crec que hi va jugar un paper destacat el seu emplaçament dintre d'una illa de cases, amb façana a un carrer de caire secundari on durant molts anys hi va haver molts predis sense ocupar, fet que va evitar l'especulació al solar com va succeir, per exemple, amb el Cinema Fèmina emplaçat a l'eix principal a la Rambla Nova, 59, enderrocat l'any 1972.

Podem assenyalar dues etapes en què es van dur a terme actuacions que van transformar una bona part de l'obra de Jujol. El primer període va ser l'etapa de la postguerra, en la qual Francesc Monravà va rehabilitar la cafeteria i part de la coberta de la galeria del pati i de la sala d'espectacles; i el segon moment va ser la transformació definitiva en una moderna sala de cinema segons la legislació vigent a la dècada dels anys vuitanta del segle passat.

Les actuacions de Francesc Monravà les podem classificar en tres grups: les primeres obres de consolidació de les desfetes a causa de l'acció de les bombes, l'adequació de nous espais a les necessitats del Patronat i, finalment, el desig de convertir els baixos en una cafeteria confortable i decorada segons els nous gustos de l'època.

El Teatre Metropol estava gestionat per la societat Patronato de Acción Católica, la qual poc després d'acabar la guerra, el 31 d'agost de 1939, va sol-

licitar un préstec a l'Instituto de Crédito de Reconstrucción Nacional per reparar els desperfectes ocasionats durant la guerra. Francesc Monravà va fer la valoració de les pèrdues, que, segons l'arquitecte, sumaven un total de 381.997 ptes. i eren les següents:

“el derrumbamiento de una buena parte de la sala de espectáculos con roturas varias en la azotea que la cubre, desplazamiento de toda la tabiquería con derribo de gran parte de ella, derribo asimismo de los cielos rasos, inutilización de las instalaciones de agua, electricidad y mecanismo del teatro y desperfectos generales en la cubierta, pisos, carpintería y decoración”

Quins criteris teòrics es van aplicar durant les obres de restauració? També ens podem plantejar si hi havia indicis o interès per conservar l'ambient ideat per Jujol. Abans de resoldre les qüestions, seria necessari tenir en compte que aquestes reformes van ser dutes a terme durant la postguerra, i en un moment en què hi havia fortes restriccions de materials destinats a la construcció. Per aquest motiu, l'adjudicatari de les millores, Obras y Construcciones, en el resum de la contracta es va limitar a presentar exclusivament la reconstrucció de les zones afectades.

A la coberta, tant pel que fa a la teulada com al terrat, es va completar exclusivament amb noves teules aquelles desaparegudes o malmeses; en canvi, a les claraboies, les quals tenien la funció de donar llum a l'interior, es van substituir els vidres de colors per rajoles. Pel que fa a la consolidació de la fàbrica, es

va procedir a transformar les columnes de ferro colat en pilastres de formigó armat, juntament amb l'eliminació o bé l'addició d'alguna paret. En aquest cas, amb la finalitat d'aïllar els murs mitgers i solucionar els problemes d'humitat, sobretot a la zona de l'escenari. I finalment, a la galeria o el passadís de comunicació de les dues construccions de la Rambla Nova i del carrer d'Armanyà, es va reduir la grandària de les finestres posteriors, mentre que, pel que fa als paviments, tant de l'interior com de la solera, es van utilitzar materials similars i, fins i tot, “se enlazarán eficazmente y con arte la obra nueva y la actual”. Les obres es van enllestir l'abril del 1941. Al cap de poc temps, el 1942, es va dotar de lavabos les tres plantes, un per a cada sexe, i amb il·luminació i ventilació directa al pati.

El 1942, Francesc Monravà, per encàrrec del Patronato de Acción Católica, va transformar les antigues sales del pavelló del carrer d'Armanyà en un habitatge format per una cuina, un menjador, tres cambres i un bany, d'acord amb el “programa de la nueva vivienda”. Aquesta nova realització ens demostra com el Patronat va perdre cada cop més les funcions socials i benèfiques i es promociona l'aspecte lúdic de l'associació.

Finalment, sobresurt l'obra d'ampliació de la cafeteria, la qual ocupava el semisoterrani i els baixos. I l'addició d'un cos dividit en dues plantes, que arribava fins al primer pis i tenia una altura total de 5 metres des de la rasant de la Rambla Nova. Va ser dissenyada

el juliol del 1945 per Francesc Monravà com un local quasi independent pel que fa a la resta de dependències —entrada, guarda-robes, lavabos...— i serveis —calefacció, aigua, llum...— del Patronat. Això també es va reflectir en les formes del tot innovadores de les traces, que, ni per la proporció ni per la disposició, no recordaven l'arquitectura de l'entorn. A la planta baixa va ubicar la cuina i a la primera, la sala. Cal fer referència a l'acurada decoració, amb un enllumenat indirecte i amb un mobiliari amb formes geomètriques allunyades de l'historicisme. Els materials van ser de primera qualitat, com són el roure o l'entapissat a imitació de la pell. També la bona qualitat de les finestres de guillotina en l'anomenada zona de la rotonda —capçalera del cos d'ampliació—, amb elements metàl·lics de bronze d'una tonalitat d'or vell. Per finalitzar, tant al paviment de la cafeteria com a la gran barra amb formes corbes de l'entrada va emprar granit artificial.

L'empresa va ser finançada per Antoni Hernández Falcó. Finalment, cal destacar que el projecte va ser executat amb les petites modificacions introduïdes l'agost del 1946 per Roc Pallejà, el qual va presentar l'última factura l'abril del 1948.

L'abril del 1956 es va legalitzar tant el teatre com el cinema, a sol·licitud del nou arrendatari dels locals, l'associació Germans de les Escoles Cristianes, presidida per Francesc Magarolas Orteu. El desembre del 1958, Lluís M. Albín va reformar completament la pro-

posta d'adequació de l'entrada dissenyada el 1956. El nou disseny traslladava l'escala del cinema a l'antic local del cafè. La marquesina ocupava tota l'amplada de la casa, i a més va modernitzar les dues portes d'entrada dels baixos i va col·locar un rètol lluminós on es podia llegir "Metropol". El març del 1979 es van modernitzar el rètol i els expositors. Aquesta reforma va significar també un canvi de gestió, ja que els germans de La Salle van sotsarrendar la sala a l'empresari Sr. Zúñiga.

El setembre del 1980, l'Oficina Tècnica Industrial, amb el vistiplau de L. Roca, va presentar un programa de reforma que afectava l'interior del cinema. El motiu no era cap altre que adequar el local ideat per Jujol a la nova normativa en matèria d'edificació. Entre altres coses, es va millorar el sistema d'evacuació del públic en cas d'un accident i la senyalització de la sala. Diversos problemes amb la direcció d'obres van motivar que la propietat —la mitra— encarregués al tècnic de la Generalitat Jaume Costa i Pallejà l'adequació de la sala de projeccions al Reial decret 2816/1982, de 27 d'agost i la norma bàsica CPI/82. Les noves mesures d'incendis van obligar a obrir noves portes, modificar la zona d'accessos a les llotges, reformar i ampliar les escales o recobrir amb materials ignífugs bona part de les estructures de ferro i fusta, entre altres renovacions. Cal recordar que si bé es va transformar la decoració i l'ambient de la sala, en molts casos es van emprar materials reversibles. Actualment, un dels debats oberts que hi ha

en el camp de la restauració és la incoherència entre el codi tècnic d'edificació i les característiques constructives i els materials de les velles fàbriques.

Josep Llinàs, al començar el procés de rehabilitació, es va trobar amb totes aquestes alteracions enumerades i analitzades en aquest apartat. Amb el greu problema afegit de la manca d'informació gràfica, manuscrita i impresa, tant del projecte de Jujol com de la documentació generada per una banda pel Patronat i per l'altra per l'empresa constructora. En definitiva, durant el procés de rehabilitació va ser difícil poder esbrinar quines eren les parts originals, quines les transformades, alguns cops amb la reutilització dels materials originaris —anteriorment a l'execució—, i finalment, establir com podia haver estat l'aspecte original de les parts totalment malmeses.

La recuperació

Tal com dèiem al començar la nostra exposició, l'espectador que visita el Teatre Metropol es troba davant d'un conjunt d'intervencions i interpretacions en un espai peculiar, ple d'un gran imaginari simbòlic fruit de la riquesa decorativa. Tot plegat fa que es tracti d'una sala d'espectacles quasi única, però que respon als models creatius d'una època i a la genialitat d'un artista que va destacar per la innovació i la capacitat de superar els models tradicionals i en voga. No obstant, l'espai que avui en dia observem no hauria estat

possible sense la interpretació de Josep Llinàs del que podia haver estat l'obra original. Llinàs no es va limitar exclusivament a recuperar les formes i el material de l'època, sinó que va anar més lluny. Això ho podem constatar llegint les següents paraules escrites pel mateix arquitecte amb referència a la seva intervenció:

“Em sembla important recuperar la percepció del ritme que marca la construcció independent de cada crugia a l'obra de Jujol, tant des del recorregut d'accés al teatre com des de la seva percepció des del jardí. Per altra banda, en aquest cas sí que hi ha restes a partir de les quals es pot reconstruir o restaurar sense massa dubtes [...] La hipòtesi que hi havia una vela o una coberta lleugera al pati interior es suggereix ràpidament [...] Creiem que, tant si coincideix amb l'estat original com si no, és beneficiós per a aquest espai”

Completar i concloure, juntament amb reelaborar i reinterpretar, van ser una constant en l'actuació de Josep Llinàs. Això sí, sempre imbuït d'un gran respecte per la creació del mestre. Aviat la rehabilitació va tenir un prestigi, ja que va ser guardonada amb el premi FAD (Foment de les Arts Decoratives) el mes de juny del 1996 pel respecte i la comprensió de l'obra restaurada. No obstant, hem d'agrair que l'obra jujoliana gaudeixi d'un gran prestigi internacional, i per això la recuperació d'una de les obres primerenques de l'artista no es va discutir, malgrat les despeses econòmiques. Solament l'adquisició del local per part de l'Ajuntament a la mi-

tra, que es va materialitzar el novembre del 1991, va suposar una inversió inicial de 172 milions de pessetes.

Arribat aquest moment, podem plantejar-nos la següent qüestió: Què hauria passat si el projecte no hagués estat de Jujol i el seu estil hagués estat considerat decadent per l'ampli públic? O bé, què hauria passat si els interessos econòmics haguessin determinat la valoració artística i estilística de l'obra arquitectònica? Crec que no és pertinent respondre a aquestes qüestions, tots sabem què hauria passat. Però aquesta reflexió ens serveix per observar com encara avui en dia l'arquitectura de l'Eixample de la nostra ciutat no es troba valorada correctament, i així es comprenen els motius de la demolició d'alguns habitatges sense problemes substancials en la seva fàbrica. N'hi ha diversos exemples; evidentment, no és el moment d'enumerar-los, però podríem destacar un cas concret que respon a la tipologia arquitectònica dels primers palauets urbans, finançat per Josep Ricomà l'abril del 1856 i dissenyat per qui va ser arquitecte municipal i després provincial, Francesc Barba i Masip, que ocupava el solar situat entre la cruïlla de Sant Agustí i d'August. En altres casos, la falta d'inversió per part d'alguns propietaris va donar una imatge gens pertinent de l'arquitectura. És el cas d'alguns edificis modernistes de gran anomenada com la Casa Salas, obra de Ramon Salas i Ricomà (1907), o bé la Casa Ripoll, dissenyada per Josep M. Pujol de Barberà (1913). La pèrdua d'un immoble comporta paral·lelament

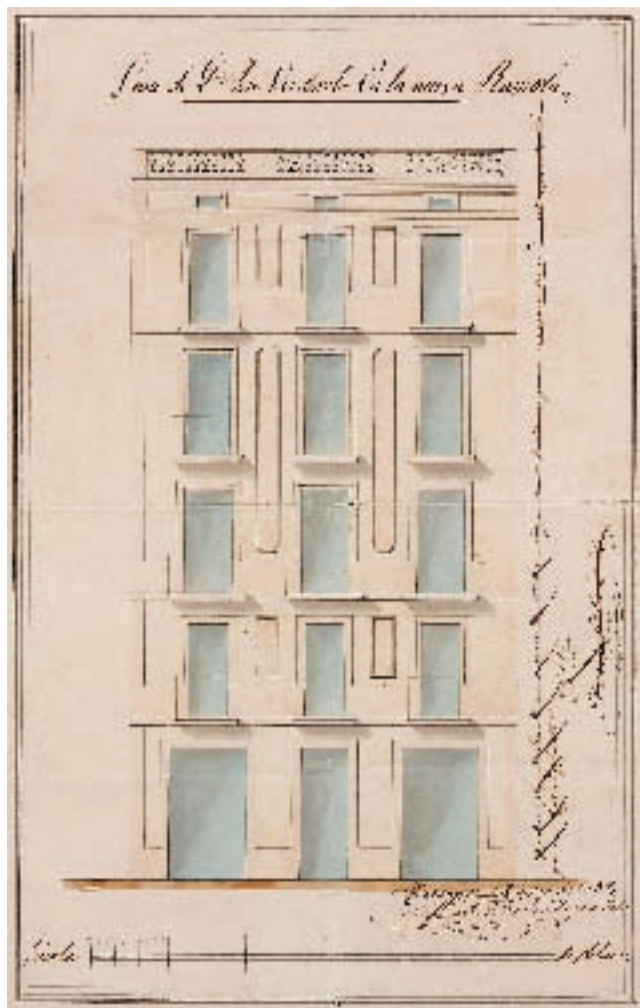
l'alteració del paisatge urbà, i crec que aquest punt ens obliga a reconsiderar l'íntima vinculació entre la casa i el carrer.

Com a conclusió, hem de valorar els esforços per recuperar el Metropol, ja que avui en dia és l'única sala d'espectacles d'època i en ús que trobem a l'Eixample. La seva rehabilitació va significar també que en la memòria dels taragonins es va recuperar un ambient cultural i estètic fruit de la creació artística duta a terme ara ja fa cent anys. Malgrat això, el seu caràcter innovador fa que es tracti d'un local amb un ambient del tot actual.

Elena de Ortueta Hilberath

Bibliografia

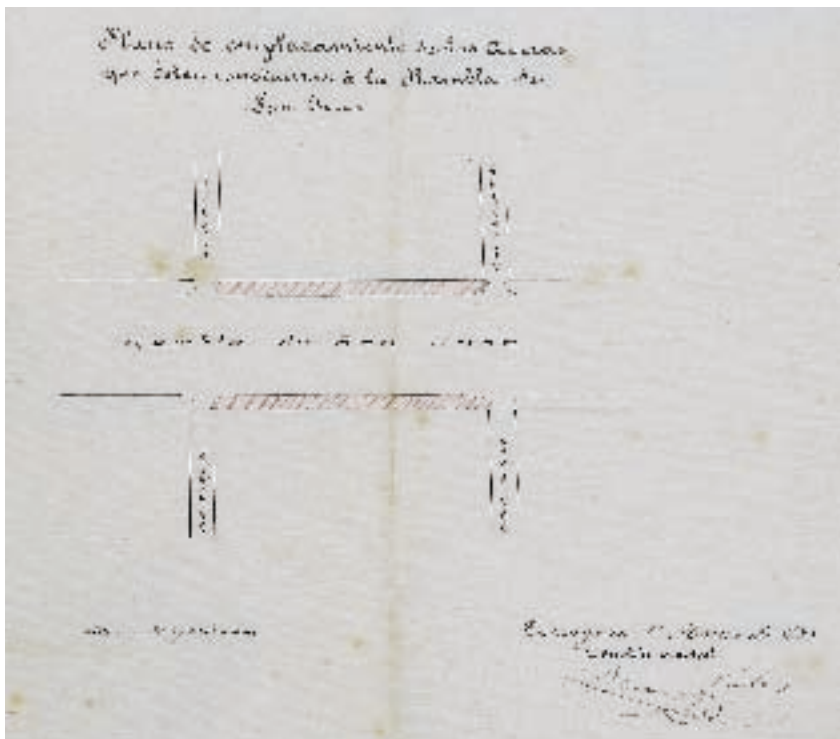
- ALBERICH, Joan; SALCEDO, Antonio. *Josep Maria Jujol a les comarques de Tarragona: Una visió de Joan Alberich*. Tarragona: Diputació de Tarragona, 2002.
- BERNABÈ, Bernabè; MALLOL, Joan Manel. *Història del cinema a Tarragona*. Tarragona: Impremta Virgili, 1997.
- BREUNING, H.-J. "«Teatro Metropol» in Tarragona". *Bühnentechnische Rundschau*, 91 (5) (1997), p. 10-13.
- BRUFAU I NIUBÓ, Robert. "Restauració del teatre Metropol de Tarragona". *Quaderns d'Estructures*, 20 (set. 2005), p. 34-39.
- LLINÀS CARMONA, Josep. *El Teatre Metropol de Tarragona: la seva restauració i reforma*. Tarragona: Ajuntament de Tarragona, 1994.
- "Restauración del Teatro Metropol". *AV Monografías*, 57-58 (gener-abril 1996), p. 66-72.
- "Jujol. Del teatre del Patronat Obrer al Teatre Metropol". *Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme*, 212 (1996), p. 116-145.
- *Metropol*, [Barcelona]: Fomento de Construcciones y Contratas; [Tarragona]: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Demarcació de Tarragona, 1998.
- "Restauración y reforma del teatro Metropol de Jujol: Tarragona". *Arquitectura: Revista del Colegio Oficial de Arquitectos de Madrid*, 318 (1999), p. 76-81.
- MANUEL NOGUERAS, Adelina. *Ateneo Tarraconense de la Clase Obrera: su dimensión pedagógica*. Barcelona: Publicacions Universitat de Barcelona, 1990.
- MONÉS, Jordi. *Formació professional i desenvolupament econòmic i social català, 1714-1939*. Barcelona: Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, 2005.
- NOLLA I AGUILÀ, Joaquim. *Teatre Metropol, un escenari amb passat i futur*. Tarragona: Ajuntament de Tarragona, 1995.
- ORTUETA HILBERATH, Elena de. *Tarragona: el camí cap a la modernitat: Urbanisme i Arquitectura*. Barcelona: Lunwerk, 2007.
- PIQUÉ PADRÓ, Jordi. *75 anys d'ensenyament professional a Tarragona. De l'Escola del Treball a l'IES-SEP Comte de Rius*. Tarragona: IES-SEP Comte de Rius, 2004.
- POBLADOR MUGA, Maria Pilar. "La obra modernista del arquitecto tarraconense Ramon Salas Ricomà (1848-1926)". *Artigrama*, 12 (1996-1997), p. 519-542.
- SALVADOR I ANDRÉS, Lluís de. *Quan la mort venia del cel. Memòria dels bombardejos sobre Tarragona (1937-1939)*. Valls: Cossetània, 2009.
- SERRA MASDEU, Anna. *Recorregut per la Tarragona Modernista*. Valls: Cossetània, 2003.
- Arxiu COAC-Tarragona
Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona
Arxiu Històric de la Diputació de Tarragona
Arxiu Històric de Tarragona
Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona
Hemeroteca Digital. Ajuntament de Tarragona

Model constructiu de les façanes de les cases adjacents al teatre. Plànol de la façana de la casa de Josep Verderol, Rambla Nova, 44. Arquitecte: Francesc Barba Masip. 27 de gener de 1859. Expedient: 26/1859. AHCT. Sig. P4064.

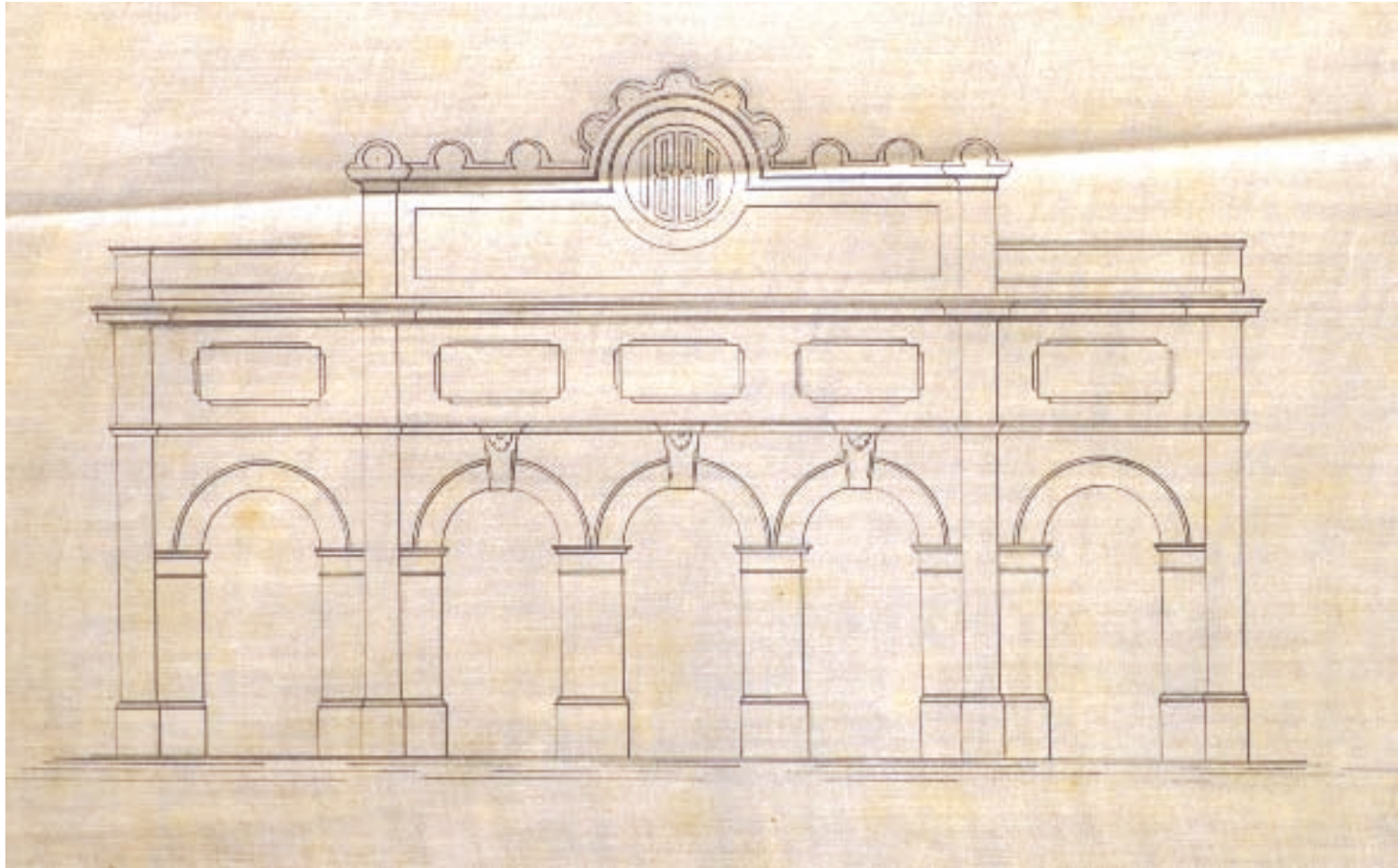
Plànol de la façana de la casa de Gabriel Vives, Rambla Nova, 48. Arquitecte: Ignasi Jordà. 2 de febrer de 1860. Expedient: 28/1860. AHCT. Sig. P4067.

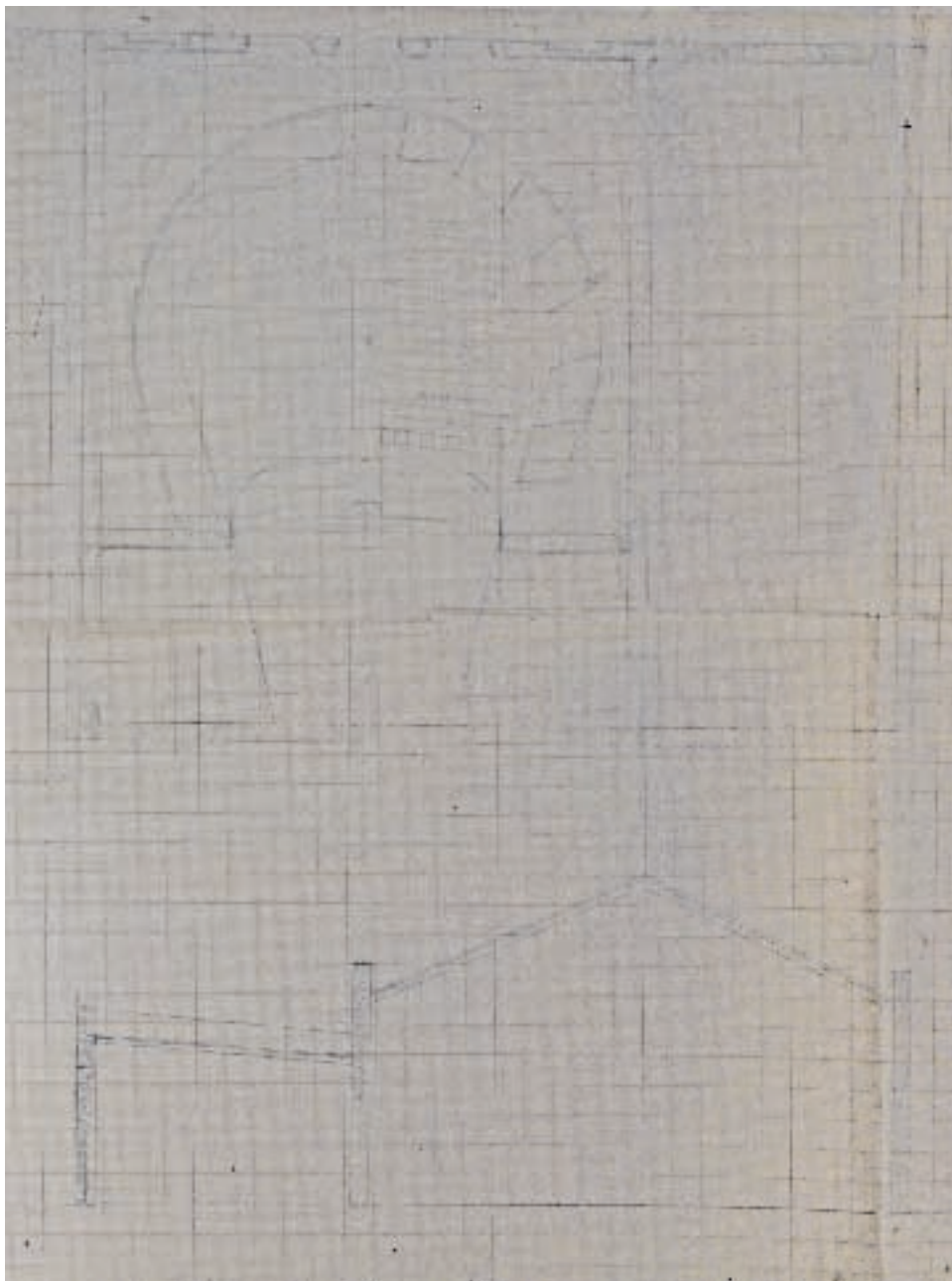
Plànol corresponent a la urbanització de la Rambla, amb l'emplaçament de les voreres. Arquitecte: Ramon Salas Ricomà. 1 de març de 1890. Expedient de subhasta: 139/1980. AHCT. Sig. P9606.

Plànol de secció i detalls de la urbanització del carrer d'Armanyà, on es localitza la part posterior del teatre. Arquitecte: Pau Monguió Segura. 5 d'octubre de 1896. AHCT Sig. P9824/17.

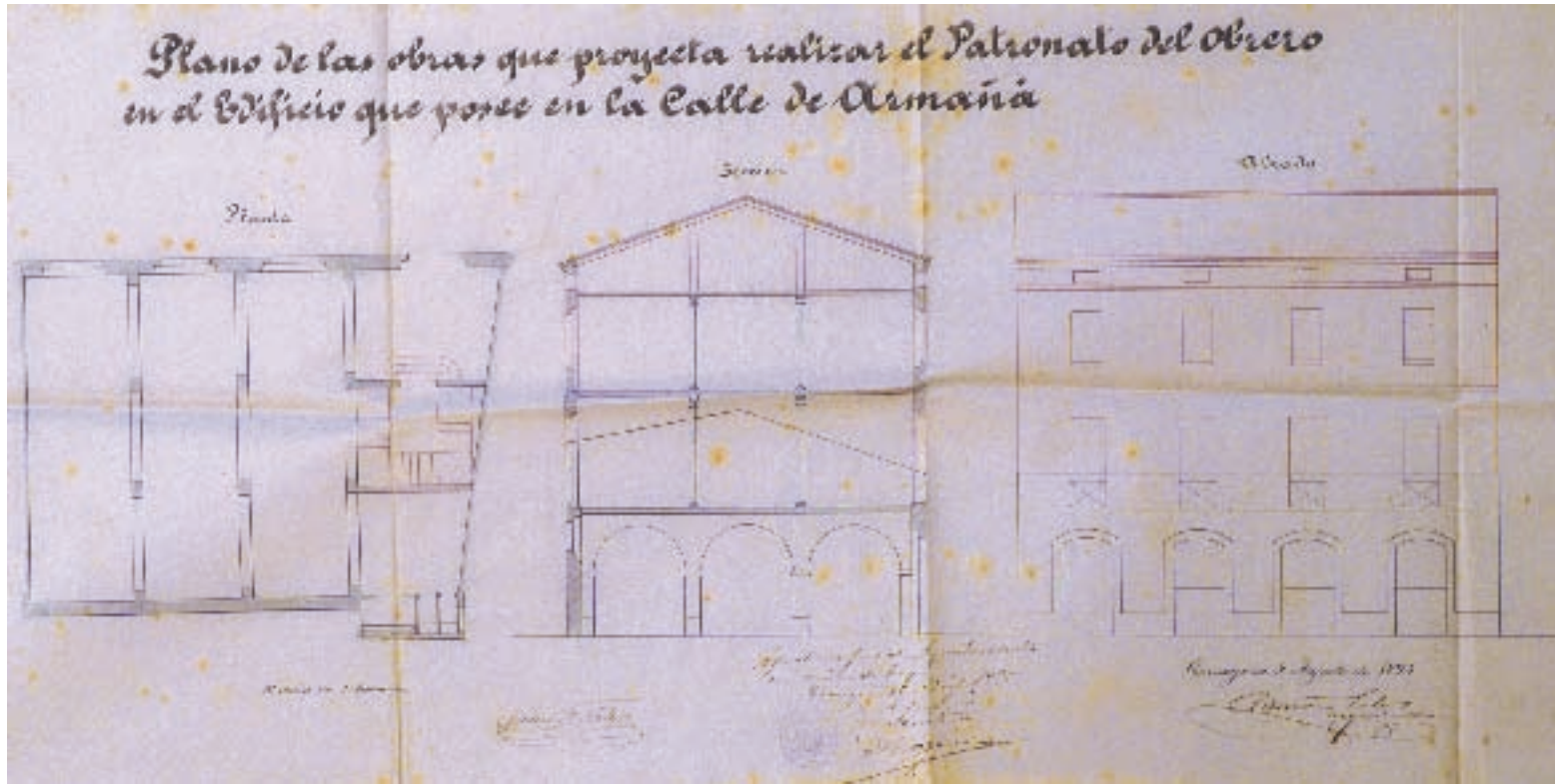

Projecte de reforma del Teatre Ateneu Tarraconense de la Classe Obrera. Façana. Arquitecte: Ramon Salas Ricomà, 1888.
Arxiu Salas.

Projecte de reforma del Teatre Ateneu Tarraconense de la Classe Obrera. Planta. Arquitecte: Ramon Salas Ricomà, 1888. Arxiu Salas.

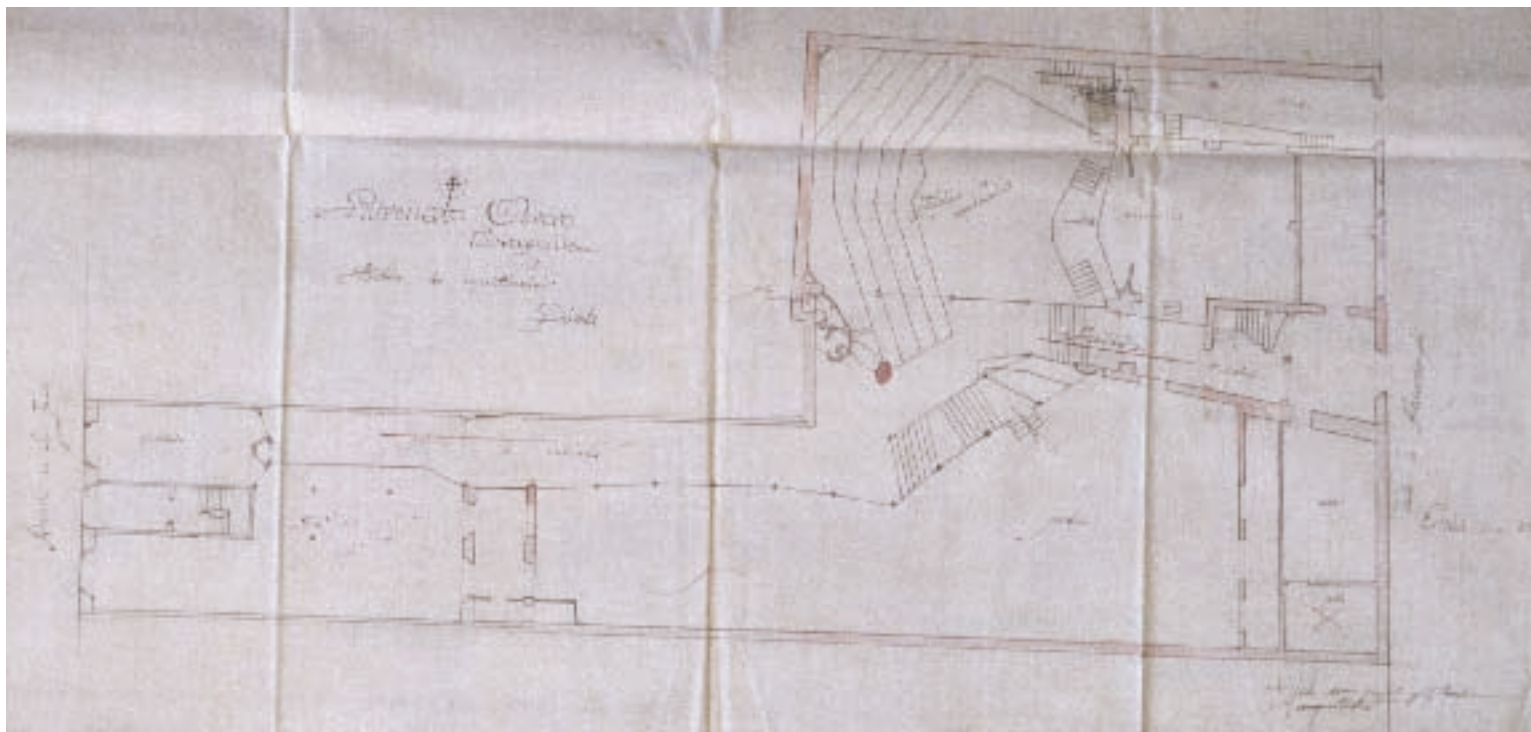

Plànol de les obres projectades a l'edifici del Patronat Obrer al carrer d'Armanyà. Planta, secció i alzate. Arquitecte: Ramon Salas Ricomà. 9 d'agost de 1894.

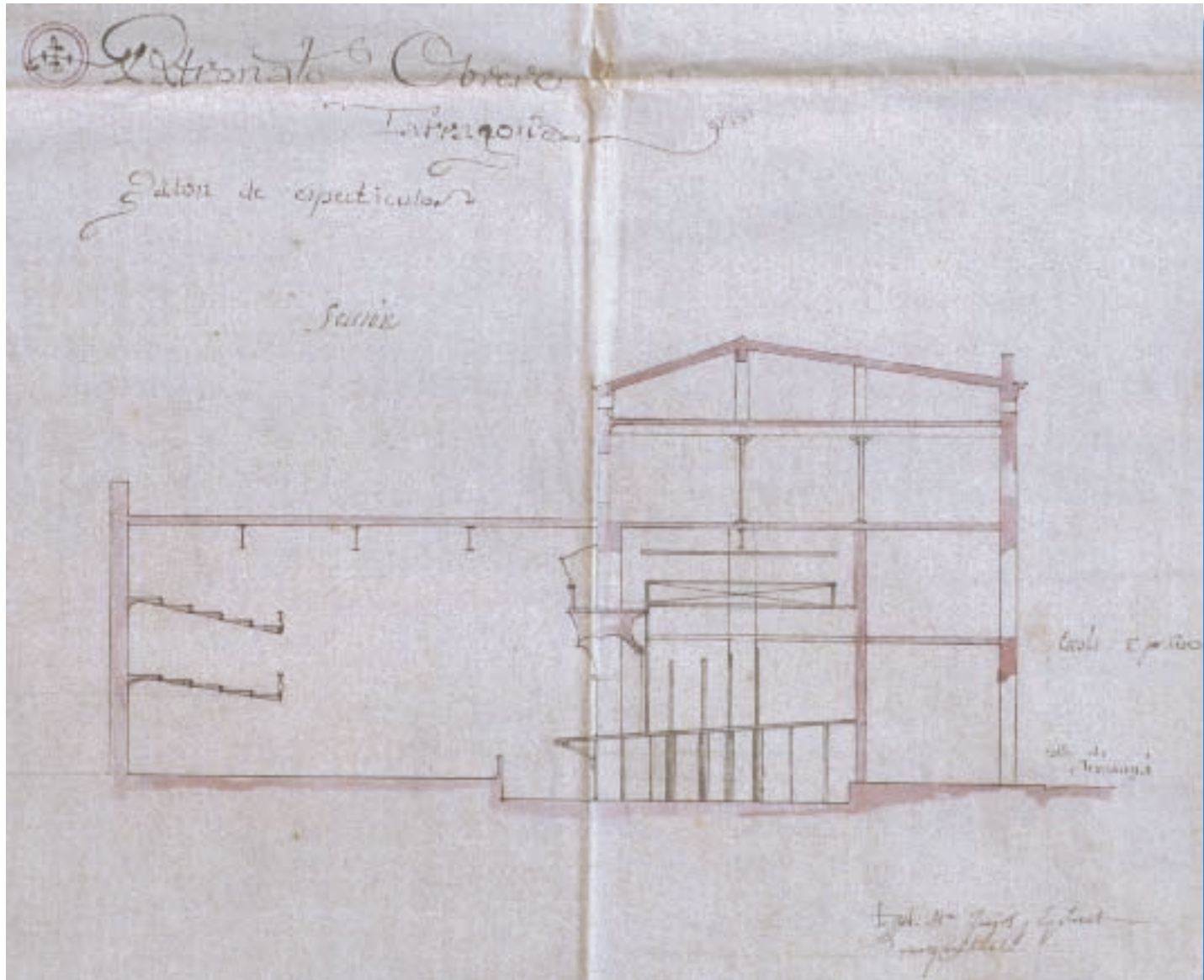
Arxiu Salas.

Diploma d'honor del Patronat Obrer a favor de Ramon Salas Ricomà en qualitat de soci protector. 20 de desembre de 1902. Arxiu Salas.

Plànol del Teatre del Patronat Obrer -
Sala d'Espectacles. Planta. Arquitecte:
Josep M. Jujol i Gibert. 1908.
Arxiu Salas.

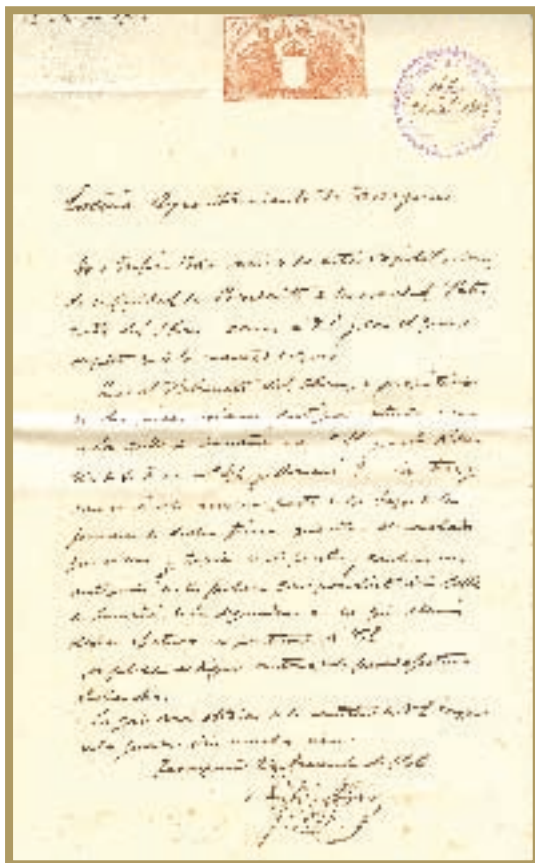

Plànol del Teatre del Patronat Obrer - Sala d'Espectacles. Secció.
Arquitecte: Josep M. Jujol i Gibert. 1908.
Arxiu Salas.

Imatges de la Rambla Nova de principis de segle xx. Corresponen a l'època en què s'inaugurà el Teatre del Patronat Obrer. Autor desconegut. AHCT.

Jujol i el disseny del Patronat Obrer conegut com a Teatre Metropol

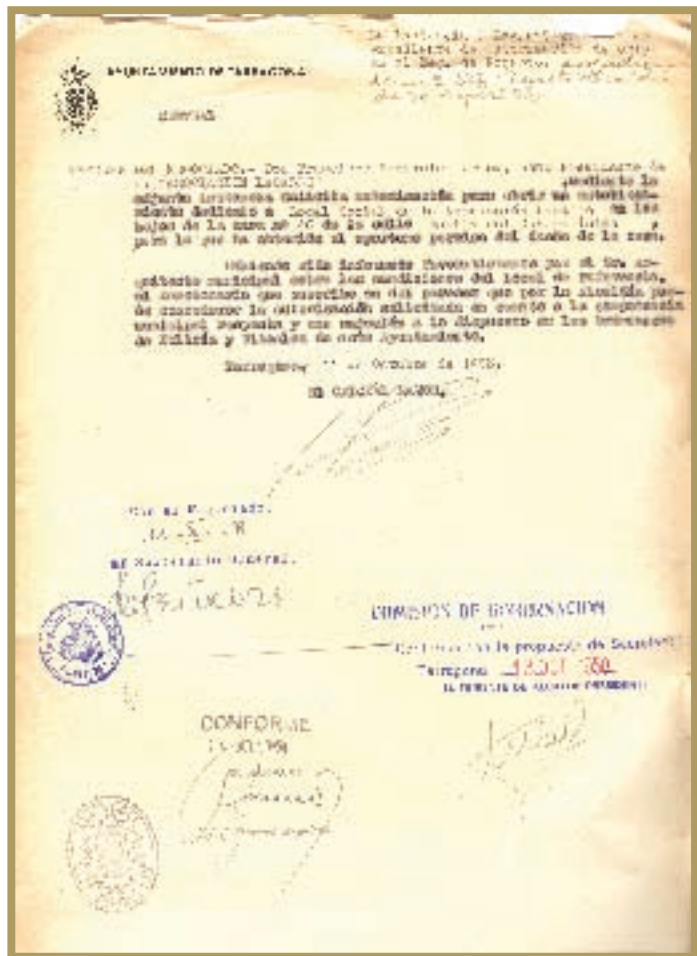
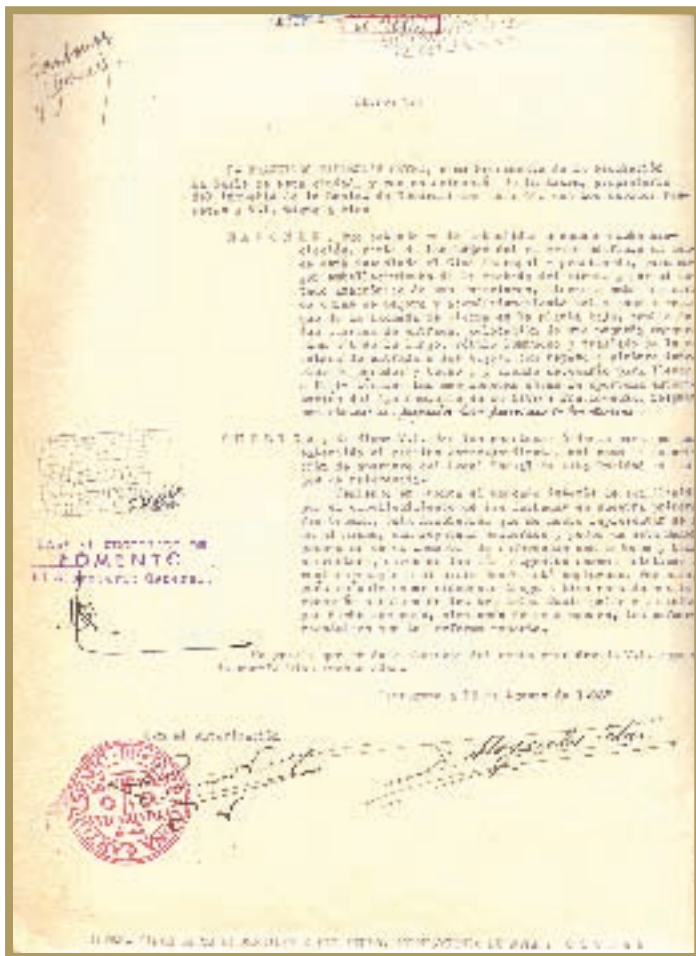
Instància de Trifó Bas, president del Patronat Obrer, per fer reformes d'obres i pintura de les cases de davant i darrere del teatre, Rambla Nova, 46 i carrer d'Armanyà, 9. 22 de desembre de 1906. Expedient de llicència d'obres número 13/1907. AHCT. Sig. P4008.

Projecte d'ampliació de la casa número 11 del carrer d'Armanyà presentat pel president d'Acció Popular Catòlica. Arquitecte: Francesc Monravà. 27 de setembre de 1929. Expedient de llicència d'obres número 43/1929. AHCT. Sig. P5075.

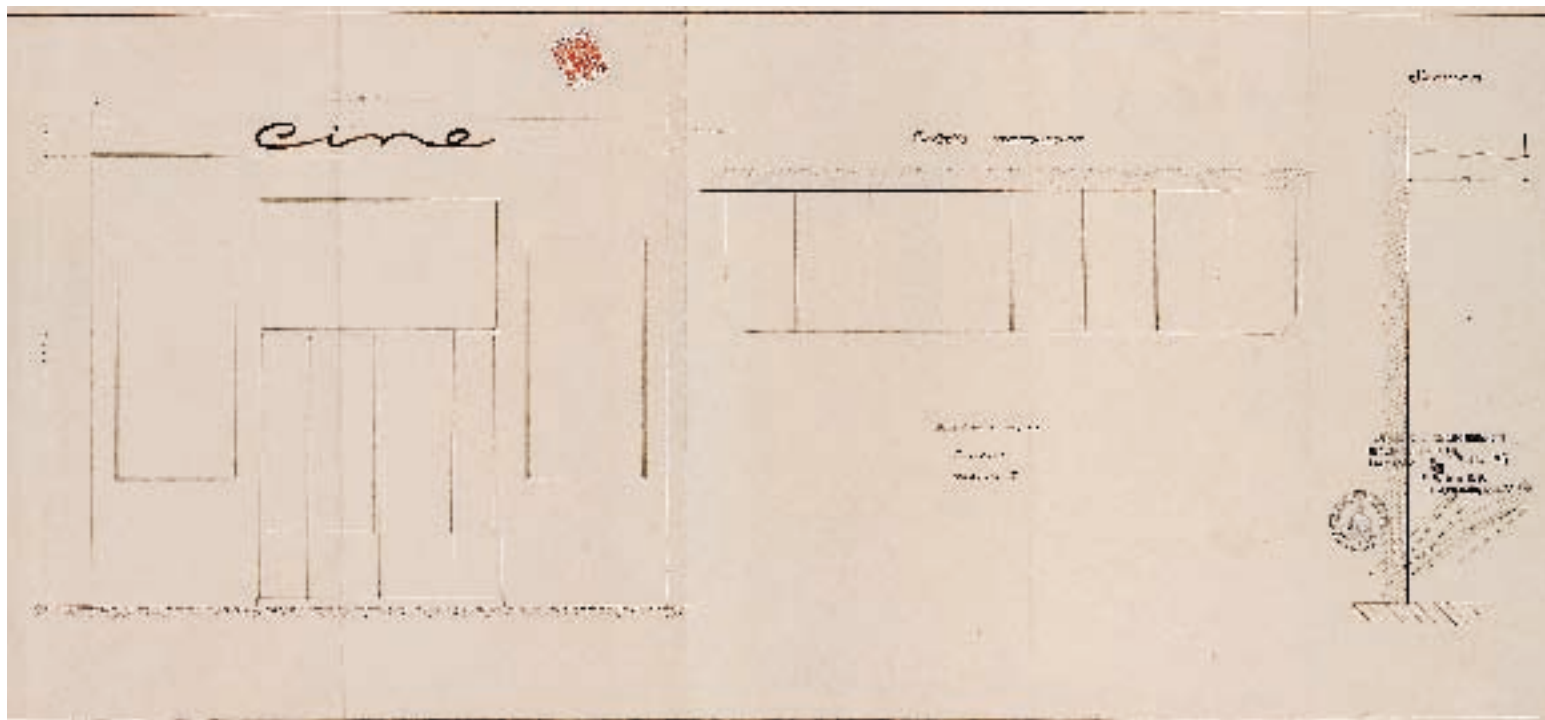

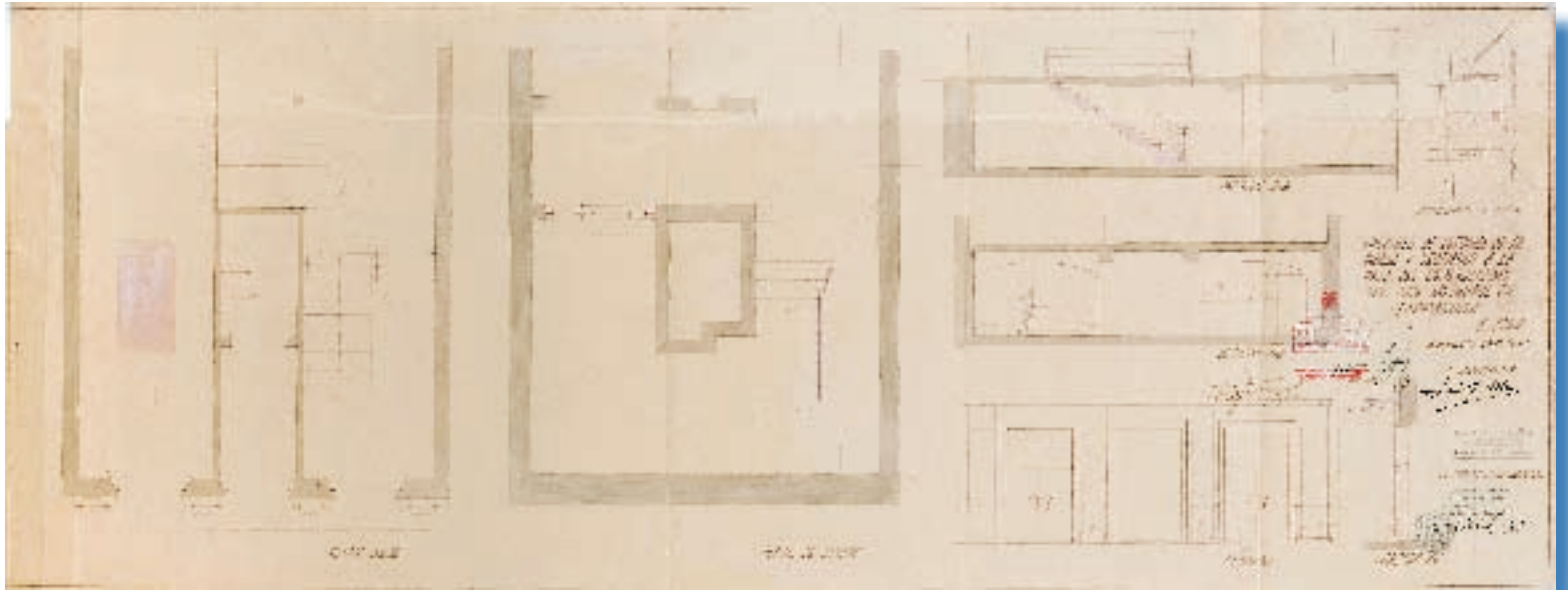
Jujol i el disseny del Patronat Obrer conegut com a Teatre Metropol

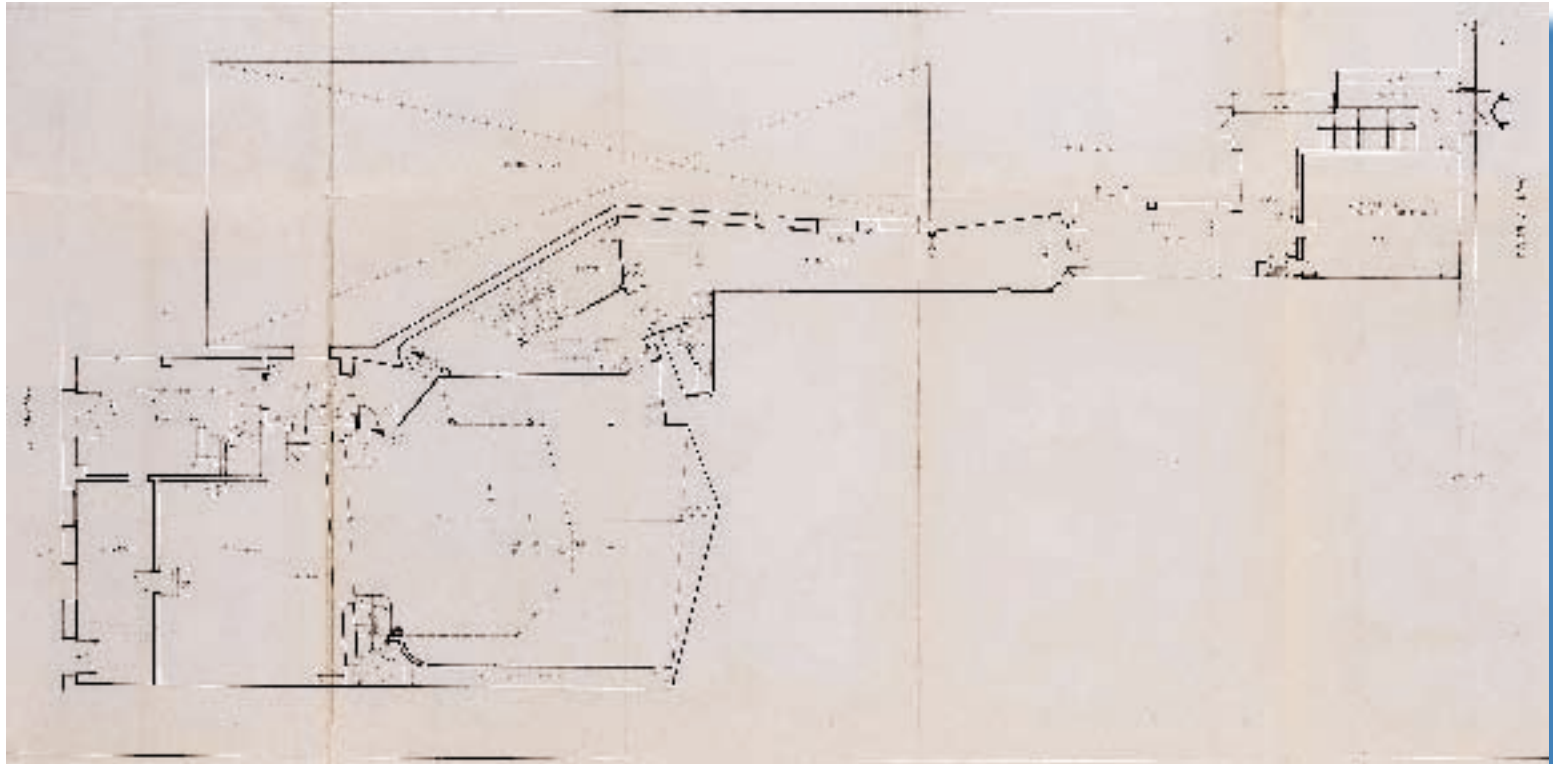

Projecte d'instal·lació d'una marqueteria i un rètol lluminós a la façana del cinema. 22 de febrer de 1956.
Expedient de llicència d'obres número 238/1956. AHCT. Sig. P4185.

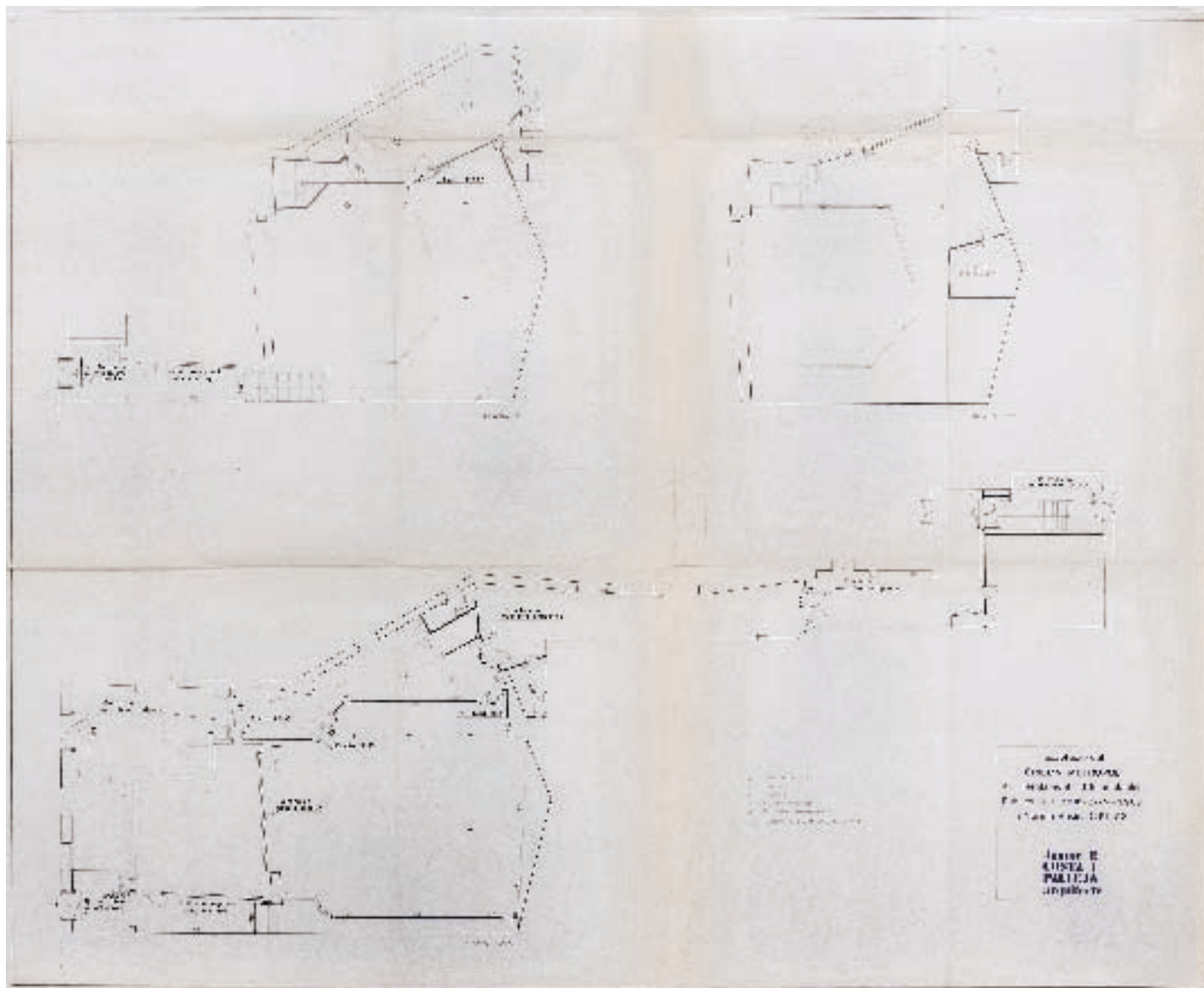

Projecte de reforma de la façana i del vestíbul del cinema. Arquitecte: Lluís M. Albín. 1 de setembre de 1958. Expedient de llicència d'obres número 372/1958. AHCT. Sig. P4203.

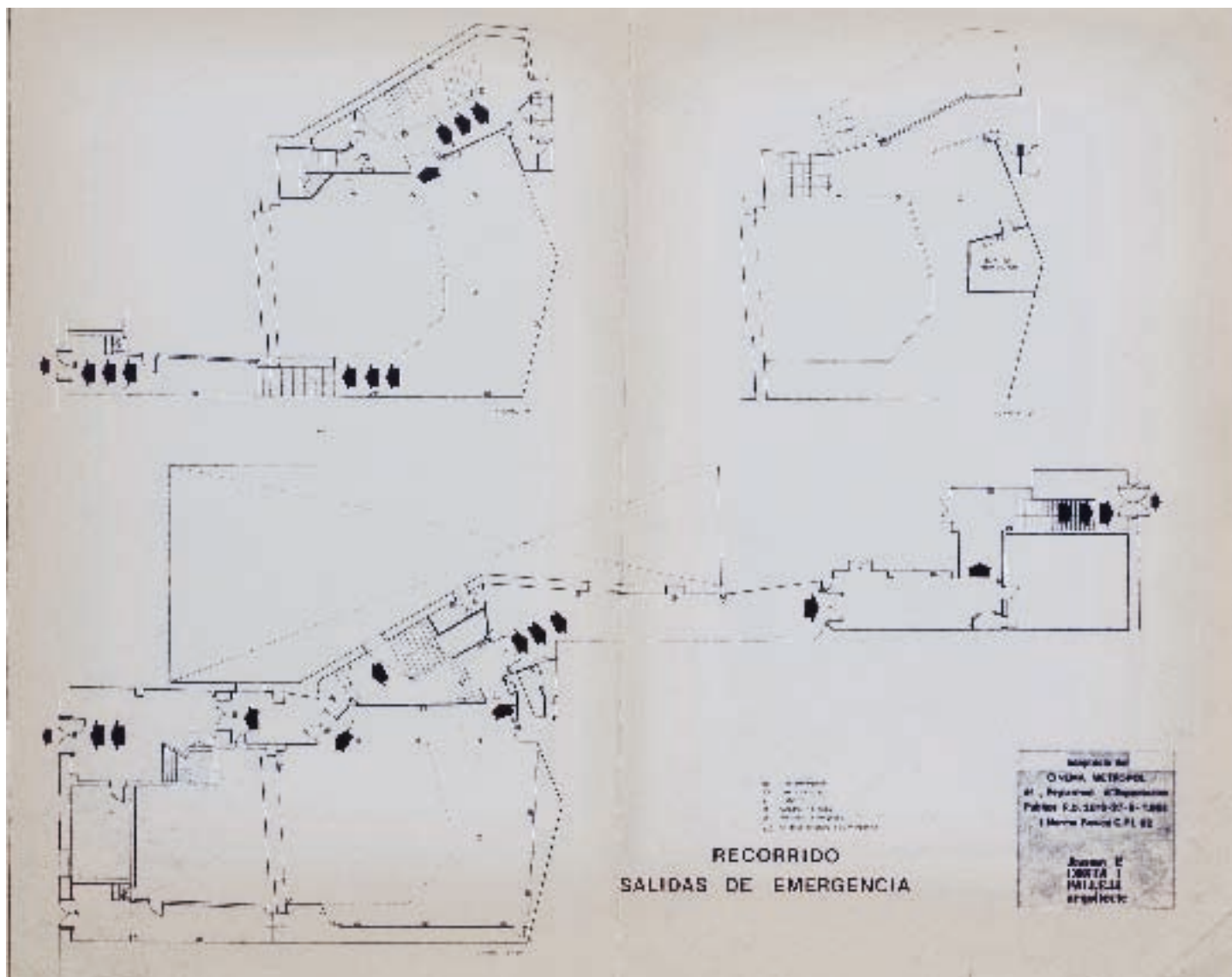

Plànol de la sala de projecció del cinema Metropol, situada a la planta baixa. OTI, enginyer: Lluís Roca. Setembre de 1980.

AHCT. Sig. N E/300.

Plànol de la reforma per a l'adaptació del cinema Metropol al reglament d'espectacles públics.
Planta baixa i plantes 1 i 2. Arquitecte: Jaume R. Costa. Setembre de 1983.
AHCT. Sig. N E/300.

Plànol de la reforma per a l'adaptació del cinema Metropol al reglament d'espectacles públics. Sortides d'emergència. Arquitecte: Jaume R. Costa. Setembre de 1983. AHCT. Sig. N E/300.

Façana del Cinema Metropol. Any 1961.
Fons Vallvé. AHCT

Cabina de projecció del Cinema Metropol. Fons Canadell. AHT

EL METROPOL FINS AL 1995

La història del teatre, des dels inicis fins a la seva restauració per l'arquitecte Llinàs

Quan el 30 de març de 1990 l'Ajuntament de Tarragona proclamà que "El Metropol ja és nostre", els tarragonins que veien perillar la supervivència d'aquest edifici respiraren més tranquils. A finals de la dècada dels vuitanta, l'obra modernista construïda sota la direcció de Josep M. Jujol corria el perill de caure víctima de l'especulació immobiliària. Als últims anys, el Metropol semblava que havia esdevingut poc rendible, i ara estava amenaçat de ser substituït per un bloc d'habitatges i unes galeries comercials.

Molta gent es preguntava aleshores —i es pregunta encara ara— per què les obres d'art s'han d'avaluar com una mercaderia que es compra i es ven, i com hem de valorar els actes culturals, el gaudi d'una música o el plaer d'una estona de lleure.

A banda de les múltiples respostes a aquestes qüestions (gairebé tantes com persones disposades a opinar-ne), altres ciutadans pensaven que, de fet, l'edifici del Metropol ja ho era, dels tarragonins, ja que la història de la ciutat i la del teatre anaven plegades, i les seves parets havien acollit des de feia vuit dècades moltes de les activitats culturals i lúdiques viscudes a Tarragona.

Volem presentar ara, de manera breu, la petita història d'aquest emblemàtic edifici. Realment, podríem parlar de tants Metropols com col·lectius l'han gestionat fins ara. Nosaltres partirem

del que es va anomenar en un principi Teatre del Patronat de l'Obrer —la gènesi del qual ja s'ha tractat en la primera part d'aquest llibre—, fins a arribar pocs anys més tard al Teatre d'Acció Popular Catòlica i, des de finals dels anys vint fins avui, al Teatre Metropol. D'aquesta última gran etapa veurem diferenciat el període dels republicans anys trenta i els de la guerra espanyola, els foscos anys quaranta i, sobretot, els marcats per la gestió directa de l'Associació d'Antics Alumnes de La Salle. La part final d'aquest capítol la clourem amb la irregular història dels anys vuitanta, i amb l'adquisició de l'edifici per l'Ajuntament de Tarragona i la seva posterior restauració i reforma per part de l'arquitecte Josep Llinàs.

El Teatre del Patronat de l'Obrer

El Patronat de l'Obrer era una associació confessional catòlica d'ajuda als treballadors, fundada a Barcelona el 1879, amb l'objectiu d'evitar la descristianització de la massa obrera. Seguint aquesta mateixa línia, el pare jesuïta Antoni Vicent fundà els Cercles Catòlics Obrers (1880-1893), les finalitats dels quals eren d'apostolat religiós, instructiu, recreatiu i mutualista. Posteriorment, aquestes iniciatives socials trobarien el seu referent en l'encíclica *Rerum novarum*, publicada l'any 1891 pel papa Lleó XIII.

A Catalunya, en general, aquesta tasca regida pel confessionalisme, el

paternalisme i el corporativisme arrel·là poc en un proletariat que es trobava més identificat amb els moviments socialistes i anarquistes, que sempre havien defensat més clarament les autèntiques necessitats dels treballadors.

El Patronat de l'Obrer s'instal·là a Tarragona el 1888, al número 11 del carrer d'Armanyà, en una casa construïda per l'arquitecte Josep Font, el 1863, en la qual féu unes primeres obres d'adaptació l'arquitecte Ramon Salas. El Patronat volia continuar la tasca de la Institución Educacional Recreativa de Obreros, fundada per l'arquebisbe de Tarragona Benet Vilamitjana (1879-1888). De forma gratuïta, s'hi ensenyava a llegir i a escriure, i s'hi feien classes d'aritmètica, gimnàstica i solfeig. Els alumnes també gaudien del jardí contigu, gràcies als propietaris de la casa a la qual pertanyia, que era la situada al número 46 de la Rambla Nova (aleshores anomenada de Sant Joan). El 26 d'octubre de 1906 el Patronat adquirí aquesta casa i l'any següent s'hi començà a projectar cinema i a representar teatre, a la gran sala que hi havia a la planta baixa de l'edifici. Aquell mateix any, es decidí fer-hi reformes i construir un teatre al jardí esmentat. Com ja s'ha dit a la primera part d'aquesta publicació, l'arquitecte Josep M. Jujol i Gibert assumí la direcció de les obres.

El 9 de gener de 1910 s'inaugurà el Teatre del Patronat de l'Obrer, amb l'exhibició de pel·lícules cinematogràfiques i la representació plàstica del quadre musical *La presó de Lleida*. A

partir d'aquell dia, a la sala d'espectacles s'hi projectaren pel·lícules (encara de cinema mut), s'hi donaren conferències i s'hi feren concerts i representacions teatrals, amb la particularitat que homes i dones no podien actuar plegats en una mateixa obra.

L'any següent, l'edifici acollí també classes dirigides pels Germans de les Escoles Cristianes, adreçades als fills dels socis, i a la pantalla del cinema s'hi podien veure pel·lícules, majoritàriament de temàtica religiosa, entre les quals destacà, pel fet de participar-hi persones aleshores conegudes a Tarragona, la titulada *La fiesta de la coronación de la Virgen de la Candela de Valls*.

El 2 de maig de 1919 es dissolgué el Patronat i es féu càrrec de tot el Centre Catòlic Social Obrer, que havia sorgit per iniciativa de l'arquebisbe Antolín López Peláez (1913-1918). Els socis seguien sent els mateixos, però l'organització del nou Centre tenia una base més àmplia. L'any següent s'instal·laren al pis superior la redacció del diari *La Cruz* i les seccions locals d'Acció Popular Catòlica i d'Acció Catòlica de la Dona. A partir d'aquell moment, el teatre canvià el nom pel de Teatre d'Acció Popular Catòlica, tot i que tot-hom el seguia coneixent com el Teatre del Patronat.

Tant el Patronat com els diversos centres i seccions d'Acció Catòlica eren organismes dependents de l'Arquebisbat de Tarragona, que era, en realitat, el propietari de la casa núm. 46 de la Rambla. La mitra, que en aquella època estava regida pel cardenal Vidal i Bar-

raquer, hi acollí aquests organismes, que es consideraven propis de l'Església, i, al mateix temps obrí les instal·lacions a altres sectors de la societat tarragonina. Ben aviat, doncs, l'edifici esdevingué un lloc d'acolliment per a centres i activitats ciutadanes molt diversos. Seguint aquesta línia, el 1927 s'hi creà una escola per a "obriers de fàbrica". Segons un antic alumne, a les escoles del Patronat i del Centre Catòlic hi anaven aquells que no podien fer-ho a una "escola de pagament".

El 1929, en fundar-se l'Agrupació Excursionista Ginesta, ubicà també la seva seu social al núm. 46 de la Rambla de Sant Joan. Val a dir que el punt de contacte dels socis de l'entitat excursionista era, en realitat, el Cafè, i que utilitzaven la sala del teatre per a les seves conferències.

En aquella primera meitat del segle XX els cafès eren una mena de punts de trobada, uns locals socials i d'esbarjo que, molt sovint, estaven vinculats a clubs esportius. A la mateixa Rambla Nova, en aquells anys hi trobem el Billar Club Tarragona, que tenia la seu social al Cafè d'Europa (núms. 60-62), i la Penya Ciclista William Tarín, ubicada al Bar Nin (núm. 39). També hem de recordar que el Club Gimnàstic de Tarragona es va fundar el primer de març de 1886 al Cafè del Centre, que es trobava al núm. 60 de la Rambla, com ho rememora una làpida de la façana. Una mica més a prop en el temps ens queda l'aparició del Moto Club (1953), que ocupava un racó de l'antic Cafè Tarragona i que, quan aquest va tan-

car, es quedà amb una part de l'establiment.

En moltes poblacions, els cafès estaven vinculats a grups de tendències polítiques diverses, i hom els identificava com a *centre republicà*, *centre tradicionalista*, etc. Tot això tenint en compte que als anys vint, marcats per la dictadura del general Primo de Rivera, la majoria de locals de partits polítics —sobretot els catalanistes i d'esquerra— estaven tancats per ordre governativa.

A finals d'aquells anys vint, a l'edifici de l'actual Metropol també hi tenien la seu el grup AUDAX de la Federació de Joves Cristians de Catalunya, l'escola religiosa per a noies Pedagogium i la Joventut Catòlica Femenina. Per altra banda, a la sala del Teatre d'Acció Popular Catòlica s'hi seguien projectant pel·lícules, representant obres teatrals i escoltant audicions musicals i conferències.

El nom definitiu: Teatre Metropol

Bernabè i Mallo, a la seva *Història del cinema a Tarragona*, diuen que "per les festes de Santa Tecla de 1929 tornava a obrir al públic el local d'Acció Social Catòlica, ara amb el nom de Metropol, fent-se càrrec una nova empresa". A *La Veu de Tarragona* del dia 28 de setembre hi veiem un anunci del "Metropol (abans Patronat)", i tornem a trobar una altra referència al Metropol, al mateix diari, el 12 d'octubre. Al diari

La Tarde del 15 d'octubre hi podem llegir aquesta notícia: "En el Café Metropol de la A. Popular Católica, el sábado y domingo obsequiaron a sus clientes con espléndidas audiciones de *Gramola* eléctrica, una cosa superior a todo lo oído hasta la fecha en esta ciudad". També a *La Tarde*, a l'exemplar del 25 del mateix mes, hi trobem l'anunci d'un concert de la Filharmònica de Tarragona, al Teatre Metropol.

Per altra banda, l'Agrupació Excursionista Ginesta organitza el 13 d'octubre de 1929 una conferència a càrrec de Josep Iglésies Fort, del Centre de Lectura de Reus, que tracta d'un tema que vuitanta anys després encara és d'actualitat: "El Camp de Tarragona. La comarca natural. La senyoria. La vegueria".

En proclamar-se la Segona República espanyola es va consolidar el canvi de nom i pràcticament tothom el conegué com a Teatre Metropol, que és el nom que encara té. El local s'aprofità, molt sovint, per donar-hi tota mena de conferències, la majoria de les quals vinculades a organitzacions de caire conservador. Entre aquestes, trobem ressenyada l'organitzada pel Centre Tradicionalista (4 de maig de 1931), el míting d'Acció Popular Catòlica (28 de desembre de 1931), el de Gil- Robles (24 de gener de 1932) i els d'Unió Catalana (18 de març i 20 d'abril de 1932); també tenim recollida una notícia que tracta d'un discurs sobre el fejecisme a Tarragona (24 d'abril de 1933) i un acte de la Federació de Joves Cristians de Catalunya (13 de febrer de 1935). El 21 de febrer de 1934 el restaurador d'un

retaula de la Verge de la catedral, Joan Sutrà, donà una conferència sobre unes valuoses pintures murals que s'havien descobert recentment.

Probablement, una de les conferències més destacades fou la que donà Oriol Anguera de Sojo, ministre de Treball, el 4 de desembre de 1934, titulada "Les actes dels concilis tarraconenses, monuments del Dret Canònic". L'acte fou presidit pel cardenal Vidal i Barraquer, acompanyat pel seu bisbe auxiliar, el doctor Borràs, l'alcalde gestor, el president de l'Audiència, el delegat d'Ordre Públic, el delegat d'Hisenda i el president de la Junta Local d'Acció Catòlica. Aquell mateix dia, unes hores més tard, el Metropol fou l'escenari d'un acte de propaganda, i alhora de clausura, de la Setmana "Pro Ecclesia et Patria", també presidit pel cardenal Vidal i Barraquer.

Com veiem, a l'època republicana ha canviat el nom del teatre, però aquest segueix acollint activitats ben diverses, tant de tipus cultural com lúdic. En aquella època fa una funció semblant al que avui dia coneixem com a hotel d'entitats. Al Metropol s'hi féu el sorteig de reclutes de la lleva del 1931 (4 d'octubre) i s'hi donaren lliçons de fisiologia i higiene, com la que impartí Josep Vidal Balart el 3 d'abril de 1932, en un acte promogut per l'Agrupació Excursionista Ginesta. Aquell mateix any trobem el butlletí *Sempre Avant*, portaveu dels Minyons de Muntanya, on figura que aquesta jove entitat, fundada l'any anterior, té també el domicili social a la Rambla Nova (ales-

hores Rambla del 14 d'Abril), núm. 46. Al Metropol també hi té un espai el Foment d'Estudis, que en la premsa de l'1 de gener de 1935 anuncia una exposició de paisatges del pintor Serra Cirera; a finals d'any hi trobarem una exposició de quadres del comte de Malladas, de Madrid. També fan els seus concerts al Metropol els alumnes del Conservatori de Música, creat el 1931 com a filial del Liceu de Barcelona. El Patronat del Conservatori té el domicili al carrer d'Armanyà, 11, baixos, a la part posterior del teatre.

El 17 de març de 1935 el Metropol començà a funcionar com a cinema sonor. En aquella època hi sovintegen filmacions de la productora alemanya UFA. En una d'aquestes ocasions, el 19 de gener de 1936, es presenta el documental *El Imperio del Negus* i la pel·lícula *El secreto de una vida*. Altres cops no s'esmenta la productora, però es deixa constància del tema tractat; en tenim una mostra l'11 d'abril següent, en què s'anuncia el film *Hombres contra hombres* (segons l'anunci, és "un crit contra la guerra"), complementat per *Tres amigos* (de dibuixos).

El 1936, un dels anys més convulsos de la nostra història recent, el Metropol segueix alternant les seves funcions lúdiques amb actes polítics i culturals. El 15 de gener, la Lliga Catalana organitza un esmorzar i, tot seguit, un míting polític: s'acosten eleccions generals. El 17 de juny, tot just un mes abans del sollevament militar, el Conservatori de Música hi fa el seu concert de fi de curs. Després, ja res serà el mateix.

En esclatar la guerra, el Centre Republicà Democràtic Federal (adherit a Esquerra Republicana de Catalunya) ocupà l'edifici i canvià altre cop el nom del teatre. Així, trobem al diari *Llibertat* del 3 d'octubre de 1936 l'anunci d'una obra de teatre "al Centre Republicà Democràtic Federal (abans Metropol)", amb la participació i la col·laboració de la banda de música del Regiment núm. 18, a benefici de les Milícies i de l'Hospital de Sang. El mateix diari anuncia el 10 de novembre una conferència del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, titulada "Posició sindical del CADCI".

L'activitat lúdica del Metropol decau, però no desapareix del tot. El 31 de gener de 1937, al que ara anomenen Teatre del Centre Federal s'hi fa un espectacle "recitat - líric - musical - teatral" a càrrec de l'Orquestra Godall, de la Joventut del Centre Federal. Ho podem llegir al diari *Llibertat* d'aquells dies, que també hi col·labora.

El mestre Pere Godall dirigeix una orquestra (més infantil que juvenil), amb un programa popular, senzill i variat, que comprèn pasdobles i altres números musicals, i un petit sàinet: *La Família Picarol*. Com ells mateixos diuen, fan art "pel goig íntim de fer-lo". Durant uns quants diumenges fan les seves actuacions al Teatre del Centre Federal, i el grup dramàtic de l'entitat representa l'obra titulada *Los dos pilletes*, interpretada per les nenes Nati Abad i Conxita Masot, en els papers de Fanfan i Claudinet. En aquella mateixa època veiem projeccions de cinema en

altres locals de la ciutat i, en un d'ells, el Teatre Tarragona, hi trobem el 7 de març un acte "d'afirmació i orientació revolucionària", organitzat conjuntament pel POUM, la CNT, la FAI i les Joventuts Llibertàries (J.J.LL.).

El 19 de març, el diari *Llibertat* anuncia un festival per al diumenge dia 21, al Teatre del Centre Federal (ERC), amb el conjunt juvenívol Orquestra i Varietés Godall. El diari aclareix que es tracta de trenta petits artistes i que un dels principals atractius del programa musical és la interpretació per l'orquestra de *La Marxa de l'Exèrcit Popular*, i matisa que encara és molt desconeguda a la nostra ciutat. En aquest mateix festival s'anuncia també que s'executarà per primera vegada el pasdoble *Llibertat*, compost pel jove director d'orquestra Pere Godall, que, al mateix temps, vol homenatjar el diari tarragoní que porta aquest nom.

L'Orquestra Godall farà posteriorment diverses actuacions a favor de la tómbola oberta per als soldats tarragonins (milícies antifeixistes, hospitals de sang, Diada per Madrid...). Al *Llibertat* del 22 d'abril s'anuncia que al Teatre d'Esquerra Republicana de Catalunya s'inaugura la tómbola a profit de l'Exèrcit Popular.

El 1938, en un dels nombrosos bombardejos que patí Tarragona, caigueren dues bombes sobre l'edifici: una d'elles, a la galeria d'accés al teatre, i l'altra, a un cantó de la platea. El fet més trist de la història del Metropol, però, fou la mort —causada per elements extremitistes— d'uns actors que formaven part

de l'Associació d'Antics Alumnes de La Salle. Entre les víctimes, hi trobem els noms de Grases, Vidal, Castán, Rovira, Gelabert i Sanromà. Lamentablement, altres persones que havien estat vinculades al teatre devien morir en aquells tràgics anys i en els immediatament posteriors, però els seus noms no els tenim aquí per deixar-ne constància.

1939: Cinema i teatre

Després de la guerra, l'Església tornà a regentar les instal·lacions, i una de les primeres mesures fou reparar els danys causats per les bombes. La galeria vidriada que dóna al pati interior de l'illa i tres de les cinc crugies van ser reconstruïdes, però de diferent manera a l'original, obligat per les circumstàncies de la postguerra, i en funció de l'economia i de la simplicitat constructiva. També es feren algunes reformes, sobretot a la planta baixa, amb l'objectiu d'ampliar la superfície del cafè, millorar l'espai de la cuina i instal·lar-hi nous serveis.

En un primer moment, el teatre es va transformar en Cinema Metropol, però ben aviat les sessions de cinema s'alternaren amb representacions teatrals que anaven a càrrec de grups locals, vinculats a diversos organismes diocesans.

Les autoritats franquistes prohibiren els noms en català i en altres idiomes estrangers, i això motivà que durant un temps el nom oficial del teatre fos el de Metròpoli. A la cartellera del

cine hi veiem títols de pel·lícules romàntiques (*El primer amor, Ojos cariñosos...*), alternant amb altres de temàtica religiosa (*La vida de los cartujos, Su Santidad os habla, Santa Juana de Arco...*) i les més emblemàtiques d'aquella època: *Sin novedad en el Alcázar, Raza, Harka, ¡A mí la legión!*... Els noticiaris eren de la factoria alemanya UFA, que en aquells anys estava sota el control del Partit Nazi.

L'abril del 1944 podem veure recuperat parcialment el nom, en un cartell que anuncia diversos actes que se celebraran al Teatro Metropol de Acción Católica. Vuit mesos després es tornaran a representar *Els Pastorets*, i poc temps després veiem altre cop el nom de Teatro Metropol, sense més qualificatiu, en un programa de l'Institut Musical de Tarragona, amb motiu d'un concert com a clausura del curs 1946-1947.

Durant la dècada dels quaranta i primers anys cinquanta trobem diversos grups de teatre amateur que actuen al Metropol. A més a més del Grup Escènic de la Congregació Mariana i del format per antics alumnes de La Salle, hi tenim el Grup Artístic de l'Associació d'Acció Catòlica de Santa Maria de la Catedral, la Companyia Teatral de Col·laboració Claretiana, la Germanat Ferroviària, l'Associació d'Antics Alumnes de l'Escola de Saavedra, les Joventuts Catòliques de la Parròquia de Sant Joan Baptista, la companyia titular del mateix Teatre Metropol i altres grups d'aficionats, com ara el conegut com a Quadre Escènic Interparro-

quial de Joves d'Acció Catòlica. Algunes d'aquestes associacions tenien dos grups d'actors: un de femení i un altre de masculí, però no actuaven mai com a grup mixt. Significativament, en altres llocs no gaire lluny de Tarragona, com Poboleda i Prades, veiem anunciades, en sengles cartells publicitaris del mes d'agost del 1945, les obres *Anacleto se divorcia* i *La Comedia del Honor*, interpretades conjuntament per homes i dones de l'"Agrupación Teatral Tarraconense".

En aquells anys, al Metropol hi seguim trobant diversos actes culturals i socials, alternant amb les habituals sessions de cinema i teatre, i les ocasionals audicions musicals. Així, veiem a la premsa del 12 de novembre de 1949 que un grup de nenes austríaques que havien estat acollides temporalment per diverses famílies locals ofereixen, com a comiat, un festival amb cants, poesies i danses.

L'any 1952 el cardenal Benjamín de Arriba y Castro encarregà a l'Associació d'Antics Alumnes de La Salle l'exploració del teatre, amb l'objectiu que hi dugués a terme una programació que contribuís a "la campanya de moralització de l'espectacle de sala". També se cediren les instal·lacions del cafè que funcionava des del 1906. Fou aleshores que es completaren les reformes iniciades a la dècada anterior i que, mig segle després, serien considerades, en gran part, com a contràries al projecte de Jujol. Entre aquelles obres figuren l'ampliació del cafè i de la sala teatral, la millora dels serveis i la instal·

lació de la calefacció, i el canvi de la boca de l'escenari; també es tragueren les llotges, es folraren les baranes dissenyades per Jujol, se cegà amb envans l'àmbit entre les butaques i les escales i es taparen els vidres transparents que donaven al jardí. Les obres foren dirigides per l'arquitecte Francesc Moravà Soler i per l'aparellador Francesc Vallhonrat Cusidó.

A més a més de les obres i del natural manteniment de les instal·lacions, l'Associació s'ocupà de la programació de cinema i teatre i tingué cura del Cafè Metropol, a l'interior del qual hi establí el seu local social; a l'exterior disposà d'un ampli espai per a terrassa, amb taules i cadires, ocupant el tram de façana pròpia i un bon tros de la dels veïns. La seva gestió fou molt positiva, i així ho reflecteix la Memòria del 1957, on es diu que la tasca realitzada ha estat fructífera també en l'ordre espiritual, en el sentit de fre a la creixent des-cristianització de la societat actual. La Junta Directiva de l'entitat dedicà els beneficis del Metropol a beques i a promoure l'Escola Professional La Salle, del barri de Torreforta. Eren anys molt difícils, i és de justícia esmentar alguns noms de membres de l'Associació que apareixen com a motors d'aquelles activitats: Rota, Iglesias, González, Vidal, Maixé, Donoso, Salvany, Salvadó, Fort, Dolç, Magarolas, Ferré, Olivé, Castán, Sans, Rull...

La programació teatral d'aquella època incloïa drames i comèdies, contes infantils i, sobretot, els clàssics *Pastorets*. Cal esmentar que, com a signe

d'aquells temps, i com ja hem vist a la dècada anterior, al principi sols hi podien actuar homes, i més tard, comptant amb el vistiplau de l'Arquebisbat, pogueren intervenir-hi també les dones. Tot això, alternant amb concerts de l'Institut Musical de Tarragona, funcions organitzades pels gremis i les entitats en les seves festes patronals, i diversos actes culturals promoguts pel Taller d'Art de la Diputació de Tarragona. Cal destacar que el primer dia de febrer del 1958, el pare Antonio Eumañá, director de l'Observatori de l'Ebre, dóna una conferència sobre l'Any Geofísic Internacional, acte presidit pel governador civil i les primeres autoritats locals i provincials. Per altra banda, Acció Catòlica segueix desenvolupant les seves activitats, com havia fet anteriorment fins a l'esclat de la guerra, i entre les pel·lícules que es projecten destaca la biogràfica sobre sant Joan Baptista de la Salle.

Als anys cinquanta les tardes dels dijous eren festives per als estudiants de primària. Per aquest motiu, el Cinema Metropol feia sessions infantils aquest dia, a partir de les sis de la tarda, amb uns preus molt populars. No cal dir que els temes que més sovintaven eren els d'aventures, i entre ells els de monstres com Godzilla. La memòria d'un infant d'aquella època ho veié així unes dècades més tard:

"A vegades ens sentim captivats per un lloc en el qual descobrim una singularitat que el caracteritza i el fa diferent d'altres. Quan això passa, ens estem referint al *genius loci*, l'esperit del

lloc [...]. El Metropol és un d'aquests exemples d'arquitectura on es detecta la presència d'un esperit propi [...]. Si hi havia un hàbitat ideal per a monstres de sèrie B com Godzilla, aquest era el cinema Metropol. Vist amb ulls infantils era evident: el Metropol era un cinema que, sospitosament, no ho semblava [...], era diametralment oposat, amb l'entrada mig camuflada com una tenda de la Rambla, i amb la seva vertiginosa escala que t'endinsava en el subsòl de la ciutat. I sobretot el passadís fins a la sala, amb el seu sostre convex, bombat vers el cap de la gent..."

José R. Fontana, "Metropol, segona part. El retorn de les criatures"

El 1962 la mitra tarragonina dóna per acabat l'encàrrec fet a l'Associació de La Salle, i a partir d'aquell moment vol arrendar el local a particulars. En aquells anys se segueixen projectant pel·lícules amb una certa regularitat i es fan sessions de cineclub, cinema amateur, concerts i altres activitats culturals, i, com era habitual, actes propis vinculats a l'Arquebisbat; entre ells, a la premsa local hi veiem la ressenya de la diada de Reis del 1965, en què el cardenal Benjamín de Arriba y Castro presideix l'entrega de joguines i regals "a los niños de los suburbios de la capital".

L'abril del 1967 la Delegación Provincial de Juventudes (de FET y de las JONS) participa en el IV Certamen Nacional Juvenil de Teatro, amb l'obra *Cena de Matrimonios*, d'Alfonso Paso. Dos anys després, i desvinculat aquest cop de l'estructura política franquis-

ta, podem veure que el Metropol acull un cicle de teatre organitzat per Cavall Fort, juntament amb Antics Alumnes del Col·legi Pax, el Club de Joves i el Col·legi Sant Pau, i la col·laboració de l'Ajuntament de la ciutat. L'obra representada el 9 de febrer és la titulada *El metge a garrotades*, de Molière, en adaptació de Francesc Nel·lo i interpretada, entre altres actors, per Fabià Puigserver i els germans Alfred i Francesc Lucchetti.

El febrer del 1972 trobem al Cinema Metropol un espectacle infantil amb teatre, pel·lícules còmiques i dibuixos animats, dintre del programa dels Festivals de España, que habitualment es feien a l'estiu, al que aleshores era el nou auditori municipal del Camp de Mart. Per aquella època, trobem també un full publicitari adreçat als turistes en castellà, anglès i francès, en què s'anuncien "Exhibiciones de Danzas catalanas por el Esbart Dansaire Tarragona de E[ducación]. y D[escanso].".

A finals de la dècada dels seixanta i inicis dels setanta, a banda dels grups de teatre amateur locals hi actuen ocasionalment companyies professionals, com les d'Adolfo Marsillach, Mercè Bruquetas i Joan Capri. El Metropol acull també les actuacions de diversos membres de la Nova Cançó catalana, com ara Pi de la Serra, Maria del Mar Bonet, Ramon Muntaner, Toti Soler, Ovidi Montllor, La Trinca i molts altres. Al darrer trimestre del 1975 també es contracten companyies de teatre més d'avantguarda, que tot sovint han de lluitar contra la dura censura polí-

tica de l'època. Tot sovint, es donava el curiós cas que a algunes obres compromeses els era més fàcil ser representades en localitats petites que en altres de mitjana envergadura com Tarragona.

El Metropol, com a sala de cinema, entrà en un període de decadència, i el maig del 1976 deixà de funcionar. Dos anys després, l'Associació de La Salle tornà a programar cine, però la nova etapa durà pocs mesos. Malgrat tot, per les festes nadalenques se seguiren representant *Els Pastorets*.

El març del 1979 l'empresari Zúñiga, que gestionava els cinemes Palace de Reus, arribà a un acord de sotsarrendament amb l'Associació La Salle. En un intent de modernitzar les instal·lacions i fer-les més còmodes als seus usuaris, es van entapissar les butaques, es folraren les parets amb moqueta, es feren arranjaments d'il·luminació i pintura i es millorà la calefacció. Si en l'etapa anterior al Metropol s'hi exhibien pel·lícules ja vistes en altres cinemes de Tarragona, ara s'hi volen estrenar els títols més impactants del moment: *E. T.*, *Tiburón*, *Grease*...

El 1983, obligats per la nova llei de seguretat als espectacles, es tancà transitòriament el cinema per tal de reformar-lo i adaptar-lo a la normativa vigent. Entre altres mesures, es feren les escales més amples i s'obrí una sortida d'emergència al carrer d'Armanyà. Aquesta etapa fou, però, molt breu, i la següent encara ho serà més. L'octubre del 1985 l'empresa TACISA, propietària dels cinemes Oscar i arrendatària dels Catalunya, passa a regentar el Me-

tropol, mitjançant un conveni amb l'Arquebisbat, però el juny següent se suspèn les projeccions. Es torna a obrir el 2 de gener de 1987, però aquesta etapa és encara més efímera i el Metropol tanca definitivament les seves portes com a cinema el 28 de febrer següent.

A banda de les projeccions cinematogràfiques, entre el 1981 i el 1987 l'Ajuntament de Tarragona havia utilitzat la sala del Metropol per representar part de la campanya municipal d'espectacles i fins i tot un festival internacional de titelles.

El Metropol, teatre municipal

Com ha passat amb altres edificis emblemàtics de Tarragona, el Metropol s'ha vist afectat pels diversos esdeveniments històrics i socials locals, i entre ells també pel fenomen de l'especulació urbanística.

Els darrers anys d'explotació del local cinematogràfic no foren gaire rendibles i l'Arquebisbat, propietari de l'edifici des del 1906, es plantejà vendre'l i amb els guanys generats poder atendre diverses necessitats materials de l'arxidiòcesi. Entre aquestes, figurava la de bastir nous temples i dependències parroquials, construir una casa per acollir diversos serveis i finançar també altres projectes pastorals. Amb aquests objectius, l'any 1986 sol·licità a la Santa Seu el permís de venda.

Dos anys després arribà el permís del Vaticà, i un promotor immobiliari italià que regentava una empre-

sa de Barcelona volgué comprar tot el conjunt per 140 milions de pessetes. La seva intenció era enderrocar el vell edifici i construir-ne un de nou amb quatre plantes d'oficines, unes galeries comercials i un bloc d'habitatges al pati interior del Metropol.

Aquest projecte es trobà amb l'oposició del Col·legi d'Arquitectes de Tarragona i del Servei del Patrimoni de la Generalitat de Catalunya, que volien que l'històric edifici tingués un destí cultural, d'acord amb l'objectiu amb què es va bastir a inicis del segle. Després d'un seguit d'anys en què la sala del Metropol s'havia convertit en una mena de *Ventafocs* tarragonina, ara se li reconeixia per fi el seu valor patrimonial i se la començava a considerar la millor obra de Jujol a Tarragona, i una de les més importants edificacions modernistes de la ciutat. Per tot això, el mateix Col·legi d'Arquitectes inicià converses amb l'Ajuntament i la Diputació de Tarragona, i amb el Consell Comarcal del Tarragonès, per tal de salvar l'edifici de la seva, més que probable, imminent desaparició.

L'Arquebisbat de Tarragona i l'empresa Promotora Mediterrànea de Informaciones y Comunicaciones, S.A. havien signat un contracte d'opció de compra per un valor de 172 milions de pessetes, dels quals PROMICSA n'havia satisfet, inicialment, 55 milions. Finalment, serà l'Ajuntament de Tarragona qui es quedarà amb tot l'edifici, després d'aprovar-ho el Consell Plenari municipal, el 23 de gener de 1990.

La xifra exacta de l'operació fou de 171.774.000 pessetes. L'Ajuntament se subrogà el dret de compra que havia aconseguit PROMICSA, fent-li una permuta, amb caràcter definitiu, de l'edifici de propietat municipal situat al carrer de Domènec Guansé, en el qual hi ha encara les dependències del *Diari de Tarragona*, publicació editada per la mateixa PROMICSA. Als 55.203.492 ptes. del valor de la permuta, l'Ajuntament hi afegí 116.570.508 ptes., que són les que pagà a l'Arquebisbat, segons consta en escriptura de compra del 23 de maig de 1991.

El 30 de març de 1990, dos mesos després del Consell Plenari municipal que havia aprovat la compra, l'Ajuntament publicà un anunci a la premsa que deia "El Metropol ja és nostre", i al bell mig de la Rambla Nova, davant mateix del local, hi plantà una decoració inspirada en l'*art nouveau* que recordava les entrades del Metro parisenses fetes per Hector Guimard entre 1899 i 1904. En una de les cares de la instal·lació hi posà un plafó explicatiu del que volia ser el Teatre Metropol en el futur.

Després d'això, l'Ajuntament cercarà ajuts econòmics per tal de poder finançar les despeses de les obres. La principal col·laboració la trobarà, com calia esperar, a la Diputació Provincial i al Col·legi d'Arquitectes de Tarragona. El 25 de juliol l'alcalde i el president del Col·legi d'Arquitectes signen un conveni de recuperació i rehabilitació del Teatre Metropol. La demarcació de Tarragona del Col·legi d'Arquitectes

de Catalunya decideix encarregar a un especialista en l'obra de Jujol, l'arquitecte i projectista barceloní Josep Llinàs i Carmona, la redacció del projecte bàsic i l'execució de les obres de rehabilitació i reforma del teatre i les seves dependències, a més a més de l'accés des de la Rambla.

En acabar l'any 1991 l'Ajuntament i la Diputació signaran un conveni mitjançant el qual la corporació provincial aportarà 210 milions de pessetes per a les obres del Metropol. També hi haurà aportacions de diverses empreses i, entre elles, als inicis del 1992 hi trobem els noms de Carbuross Messer Griesheim, Carbonell Figueres i Rodinsola S.A. El cost total dels treballs es valorà en uns 474 milions de pessetes, que, sumats als 172 de l'adquisició, suposaren un cost aproximat total de 646 milions.

Restauració i reforma del teatre

L'arquitecte encarregat, Josep Llinàs i Carmona (Castelló, 1945), ha estat professor de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, i també de la del Vallès, i de la Universitat Ramon Llull. A banda de la seva tasca al Metropol, ha treballat a Berga, Ripollet, Vila-seca, Terrassa, Torredembarra i Barcelona, i ha col·laborat també en diversos projectes amb l'arquitecte Alejandro de la Sota, entre els quals destaca l'edifici de l'ambaixada d'Espanya a París. Ha obtingut tres cops el premi del Foment de les Arts Decoratives (FAD), en la categoria d'interiorisme (1977),

per la restauració del Metropol (1996) i per la realització de la Biblioteca Jaume Fuster, de Barcelona (2006); el 1995 fou guardonat amb el Premi Ciutat de Barcelona d'arquitectura, i el 2006 amb el Premi Nacional d'Arquitectura i Espai Públic, concedit per la Generalitat de Catalunya, per la ja esmentada Biblioteca Jaume Fuster.

El 3 de maig de 1991 signa el "Projecte de reforma i restauració del Teatre Metropol, situat a la Rambla Nova, 46 de Tarragona". El contingut del document està íntegrament reproduït als Quadern de Divulgació Cultural núm. 1, editat per l'Ajuntament de Tarragona el 1994.

Com diu Josep Llinàs al projecte, ho fa per encàrrec del Col·legi d'Arquitectes de Tarragona, per tal de reformar i restaurar l'antic Teatre del Patronat Obrer, obra de l'arquitecte Josep M. Jujol, per recuperar l'ús original d'aquesta edificació, ara propietat de l'Ajuntament de Tarragona.

Les obres d'arranjament s'inicien el 10 de febrer de 1993. L'arquitecte Llinàs es trobà amb un edifici molt desgastat pel pas del temps, en un lamentable estat d'abandó i progressiu deteriorament, i a més a més calia deslliurar-lo d'afegits aliens a la idea original de Josep Maria Jujol i de les diverses restauracions indegudes que s'hi havien fet al llarg dels anys. A tot això cal afegir-hi el fet que Jujol deixà part de la seva obra per acabar. Diu Llinàs a l'esmentat document: "faig notar les dificultats: obra inacabada pel mateix Jujol, destrosses a la galeria per la

bomba de la Guerra Civil, desconsiderada transformació en cinema, estat semiruïnós, absència d'informació sobre l'estat original i, per últim, construcció molt econòmica que, pensem, incloïa elements (pilars, finestres...) aprofitats d'altres obres o de la mateixa reforma inicial per donar lloc al *Teatre del Patronat Obrer*".

Com es pot veure en el text de Llinàs, aquest, abans d'iniciar les obres de reforma, estudia a fons l'estat en què es troba el teatre i les anotacions que feia Jujol, i aplega totes les fotografies antigues que pot. Després ho reflecteix així al "Projecte de reforma": "En una hipòtesi sense més fonaments que les plantes de l'estat actual i alguna foto antiga, hem arribat a la conclusió que el teatre, abans de l'ampliació de Jujol, podia ser el pati d'una finca particular amb accés exclusiu des del carrer d'Armanyà [...]. Jujol hauria construït la galeria per donar accés des de la Rambla Nova a escales, amfiteatres i lavabos".

L'edifici que donava a la Rambla Nova i que encara podem veure avui s'hauria construït al voltant del 1860, i estava compost per la planta baixa, el soterrani (des del pati de l'illa a la planta baixa) i quatre plantes més. Quant a la galeria de Jujol, Josep Llinàs opina que, molt probablement, ja hi devia haver un porxo construït amb anterioritat, i Jujol hi afegiria una coberta i un tancament. La galeria estaria composta per sis crugies, tres de les quals foren destruïdes el 1938 per les bombes. La proposta de Llinàs serà acabar d'enderrocar el que queda d'aquestes i

reconstruir-les segons l'estat original, prenent com a model les existents, que també s'hauran de restaurar a causa del mal estat en què es troben.

Llinàs fa un estudi acurat de cada punt i de cada element que conformen el Metropol, respectant al màxim l'esperit inicial de l'obra, però adequant-lo també a les necessitats actuals. Així, en escometre la reforma de la boca de l'escenari, es troba amb la impossibilitat de refer-la com l'havia construït Jujol, "fonamentalment, per falta d'informació, però també perquè les necessitats actuals d'espai escènic demanen mides més grans que les originals de l'actuació jujoliana".

La restauració i reforma del Metropol acabà el febrer del 1995. Als 171 milions de pessetes en què es valorà l'adquisició de l'edifici, s'hi han de sumar els 474 milions més que costaren les obres. Josep Llinàs, gran coneixedor i admirador de l'obra de Jujol, havia respectat al màxim l'obra dissenyada pel mestre, obtenint, al mateix temps, un teatre capaç de funcionar amb les necessitats actuals, tant pel que fa al públic com a l'escenari. Per tot això, el juny del 1996 rebé el prestigiós premi d'arquitectura concedit pel Foment de les Arts Decoratives. El jurat del premi hi va apreciar la sensibilitat, el gran atreviment, el respecte i la comprensió extraordinària amb què es va escometre la restauració. El seu president, Normand Cinnamon, comentà que "era valenta, encertada i encantadora: el fruit extraordinari d'una voluntat franciscana". Aquesta definició re-

corda el que ara fa cent anys es deia de Jujol, que solia operar amb materials molt humils i que en la modèstia general dels seus treballs s'hi trobava una certa "cordialitat franciscana". També s'atribueix al profund fervor religiós de Jujol que, en rebre l'encàrrec de construir un teatre per a un patronat catòlic, hagués concebut l'escenari i el saló com la nau de l'Església que solca les ones de la mar de la vida; les llanternes i l'al·lusió a les xarxes evocaven la pesca a l'encesa (ara, a la llum), i el cel ras bombat feia pensar en les onades.

D'aquell vaixell que Jujol va construir en la seva imaginació, nosaltres també en podem intuir les veles a dalt del sostre del teatre, la quilla en un dels seus pisos i l'escala —els ferros retorçats de la qual feien pensar els infants en els de les baranes del novel·lesc *Nautilus*— pujava i pujava, com ho fan els nivells de la mar.

Llinàs no pretengué, en cap moment, competir amb l'obra de Jujol, sinó actuar allí on era estrictament necessari, amb el propòsit de valorar, i fins i tot redescobrir, el gran arquitecte avantguardista. En una entrevista que se li va fer poc després de rebre el premi del FAD, Llinàs digué que el seu propòsit era tornar la vida al Metropol, i volia qualificar el seu treball com una mena d'operació de rescat, ja que Jujol no havia pogut acabar el teatre perquè l'havien fet fora pocs mesos abans d'acabar l'obra. El motiu sembla que va ser per alguns desacords amb els representants del Patronat, i això li

va impedir poder acabar molts detalls. Ara, l'equip de Llinàs els havia conclòs, procurant que no es notés que no havia estat Jujol qui els havia enllestit.

Llinàs ha fet molt feina: estètica i pràctica. Les enfosquides finestres fetes parets s'han obert i permeten la doble comunicació interior-exterior: hi entra la llum i alhora (de dia) podem veure el pati. I a dins de la sala, les cadires estan col·locades amb la inclinació precisa per tal que l'espectador del davant no tapi la visió al del darrere.

La inauguració de les obres i d'aquesta nova etapa del Metropol tingué lloc el dia 10 de març de 1995, amb l'actuació del grup Els Comediants, amb un muntatge titulat, molt encertadament, *La nau de somnis*.

El Metropol, el teatre dels tarra-gonins

Ja hem vist com al llarg de la seva història l'edifici del Metropol havia servit per a diverses activitats culturals i d'esbarjo, principalment cinema i teatre, i també conferències i concerts, i fins a la dècada dels setanta havia acollit diversos serveis, vinculats la majoria d'ells a l'Arquebisbat. Als anys vuitanta continua tenint aquest servei polivalent, i tot sovint és l'Ajuntament qui empra l'espai del teatre per a la seva campanya d'espectacles. Aquesta funció serà més sistemàtica a partir del moment en què el municipi esdevindrà titular del local. Fins i tot, durant un petit espai de temps, entre el 1990 i

el 1993, s'ubicarà al vestíbul el Patronat Municipal de Turisme.

Seria molt llarg 'esmentar tots i cadascun dels actes que al llarg de la seva història ha anat acollint el Metropol, i de ben segur que sempre ens en deixarem algun. Molts col·legis i escoles de tota mena, i centres culturals i d'esbarjo, han utilitzat l'espai del teatre per oferir-nos les seves interpretacions o per realitzar els seus actes socials.

Per a molts tarragonins i tarragonines una de les representacions més entranyables serà la dels *Pastorets*, vinculada primer a l'antic Teatre del Patronat de l'Obrer i, des de fa vuitanta anys, unida fermament al Metropol. Molts són els qui els han representat, des del grup de l'Ateneu a altres de vinculats a parròquies, com els de la de Sant Pere del Serrallo, però, d'entre tots ells, els qui ho han fet durant més temps han estat els de l'Agrupació La Salle. Actualment encara ho fan, seguint la clàssica versió de Josep M. Folch i Torres. En els darrers anys comparteixen el local amb la versió adaptada per Josep Bargalló i representada per la Companyia La Golfa, molt tarragonitzada i satírica.

De conferències i col·loquis n'hi ha hagut de tota mena, i d'actes de caire polític, també. Tots han tingut cabuda al Metropol: des dels mítings tradicio-

nalistes dels anys trenta, a les cerimònies de marcat rerefons dogmàtic del temps del franquisme, fins a arribar, finalment, als primers actes de la incipient democràcia, a finals de la dècada dels setanta. Gairebé tothom ha tingut un lloc al Metropol. Podríem dir que ha estat un local tan polivalent que fins i tot es convertí per un dia en una sala d'operacions mòbil d'alta tecnologia; i això fou el 15 d'octubre de 1995, en ocasió del IV Curs Internacional de Cirurgia Ambulatòria amb Làser C-02 en Otorinolaringologia.

Ara ja no es projecta cinema al Metropol. L'activitat principal és la teatral, alternant amb exhibicions de dansa, concerts i altres actes de caire cultural.

A tots els grups que han passat pel Metropol, a totes les persones que hi han treballat i que hi han deixat la seva aportació personal, a les que han fet funcionar les seves instal·lacions, a les que han actuat a dalt de l'escenari o assistit com a espectadores als seus actes, a totes, a tots, Tarragona els ha d'agrair que ara puguem commemorar el primer centenari del Metropol, cent anys d'història d'un teatre que són també cent anys de la història de Tarragona.

Joan Gisbert i Canes

Fonts i bibliografia

Fonts arxivístiques

Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona (AHCT)

Fonts hemerogràfiques

Biblioteca Hemeroteca Municipal de Tarragona (BHMT)

ACCIÓ

CATALÒNIA

DIARI DE TARRAGONA

DIARIO ESPAÑOL

LLIBERTAT

NOU DIARI

PUNT, El

TARDE, La

VANGUARDIA, La

VEU DE TARRAGONA, La

Bibliografia

BERNABÈ SOLÉ, Bernabè; MALLOL UCE-RO, Joan Manel. *Història del cinema a Tarragona*. Tarragona: Impremta Virgili, 1997.

BOFARULL GUINOVART, Josep. *El Patronat. Breu història d'una escola*. Tarragona: editat per antics alumnes del Col·legi del Patronat de l'Obrer, 1991.

CRUA, Pilar. "Metropol, la azarosa història del teatro de la Rambla". *Diari de Tarragona* [Tarragona], (10-6-1990), p. 40-41.

FONTANA, José R.: "Metropol, segona part. El retorn de les criatures". *Diari de Tarragona* [Tarragona], (2-6-1990), p. 9.

GISBERT CANES, Joan. *Tarragona: escultures, làpides i fonts*. Tarragona: Arola Editors, 2003.

IGLESIAS SOLDEVILA, Joan; MAIXÉ MERCADÉ, Joan. "El Metropol". *Revista Setmana Santa (Associació La Salle)* [Tarragona], 1994.

LLINÀS CARMONA, Josep. *El Teatre Metropol de Tarragona. La seva restauració i reforma*. Tarragona: Ajuntament de Tarragona, (Quadern de Divulgació Cultural, núm. 1), 1994.

MAIXÉ CEBALLOS, Joan M. "El Patronat de l'Obrer. Els altres antics alumnes". *Revista Setmana Santa (Associació La Salle)* [Tarragona], 1992.

NOLLA AGUILÀ, Joaquim. *Teatre Metropol, un escenari amb passat i amb futur*. Tarragona: Ajuntament de Tarragona, (Quadern de Divulgació Cultural, núm. 2), 1995.

SERRA MASDEU, Anna Isabel. *Recorregut per la Tarragona modernista*. Valls: Cossetània Edicions, 2003.

Hoy á las cuatro y media de la tarde se inaugurarán en el salón del «Patronato del Obrero» los espectáculos públicos consistentes en exhibición de interesantes películas cinematográficas y representación plástica del cuadro musical, letra del Rdo. Bofarull, música de D. Daniel Mestres y decorado de los señores Moragas y Alarma, de Barcelona, «La Presó de Lleyda».

Tomará parte el quinteto del Sr. Roig y habrá cuatro sesiones desde las cuatro y media á las ocho y media.

Notícia de la inauguració del Teatre Metropol. *La Cruz*, 9 de gener de 1910. BHMT.

Esta tarde, á las cuatro y media, se inaugurará el salón de espectáculos del Patronato del obrero. Se compondrá el espectáculo de hoy por secciones de la «Canción popular, original del reverendo D. Jaime Bofarull y música de D. Daniel Mestres, «La Presó de Lleyda», para cuya obra ha pintado magníficas decoraciones el reputado escenógrafo Sr. Alarma y Moragas. Terminará cada sesión con la exhibición de escogidas películas.

No dudamos se verán llenas las cuatro sesiones que habrá hoy.

Notícia de la inauguració del Teatre Metropol. *Diari de Tarragona*, 9 de gener de 1910. BHMT.

Façana del teatre engalanada durant la visita del nunci Tedeschini. 1928.
Fons Vallvé. AHCT.

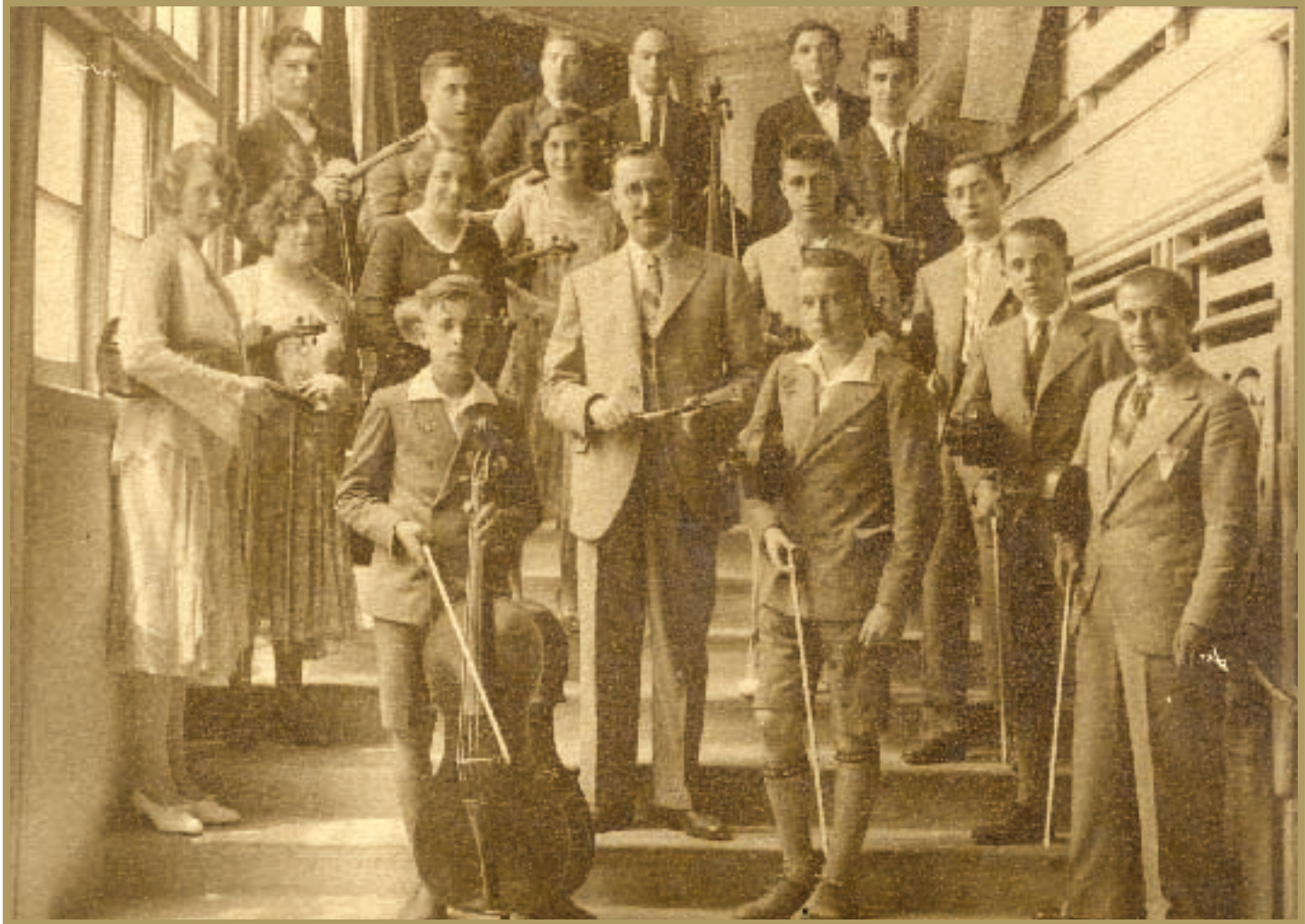

Actuació de l'Orfeó Tarragoní, dirigit pel mestre Josep Gols, amb motiu de la visita del nunci Tedeschini. En aquesta imatge es pot observar la decoració del primer pis i de la platea. 1928. Fons Vallvé. AHCT.

Reunió d'Acció Catòlica, presidida des de l'escenari pel cardenal Vidal i Barraquer. Anys 30
Fons Vallvé. AHCT.

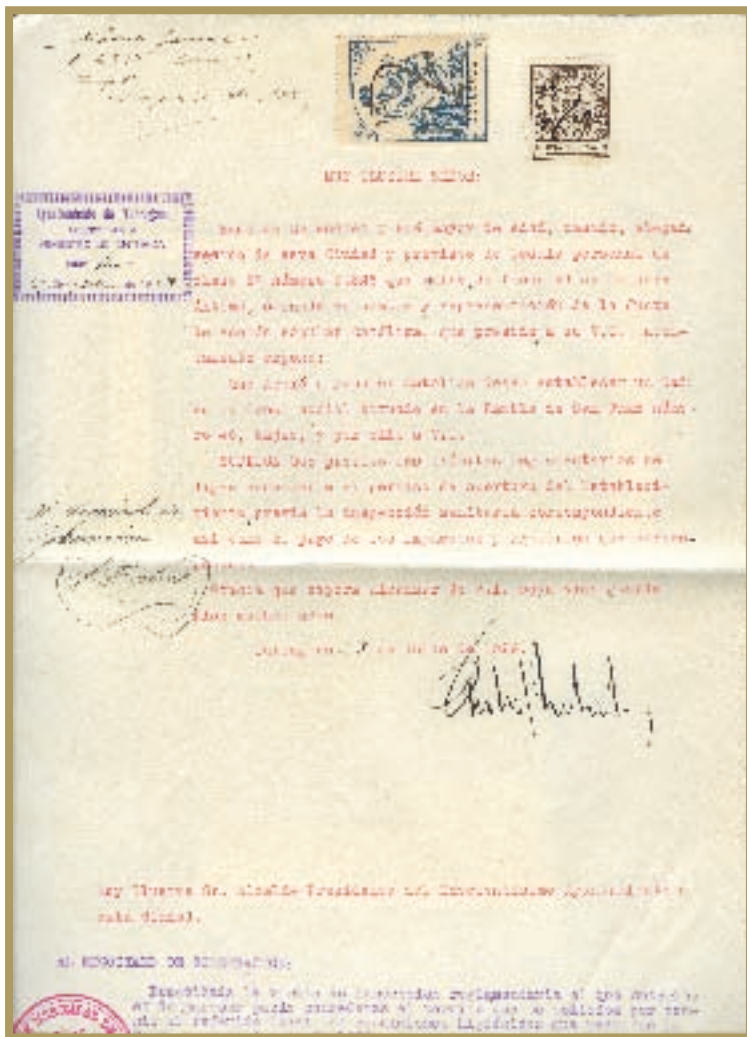
Orquestra del mestre Xavier Gols. 1930.
Escala que comunica la platea amb
el primer amfiteatre.
Fons Vallvé. AHCT.

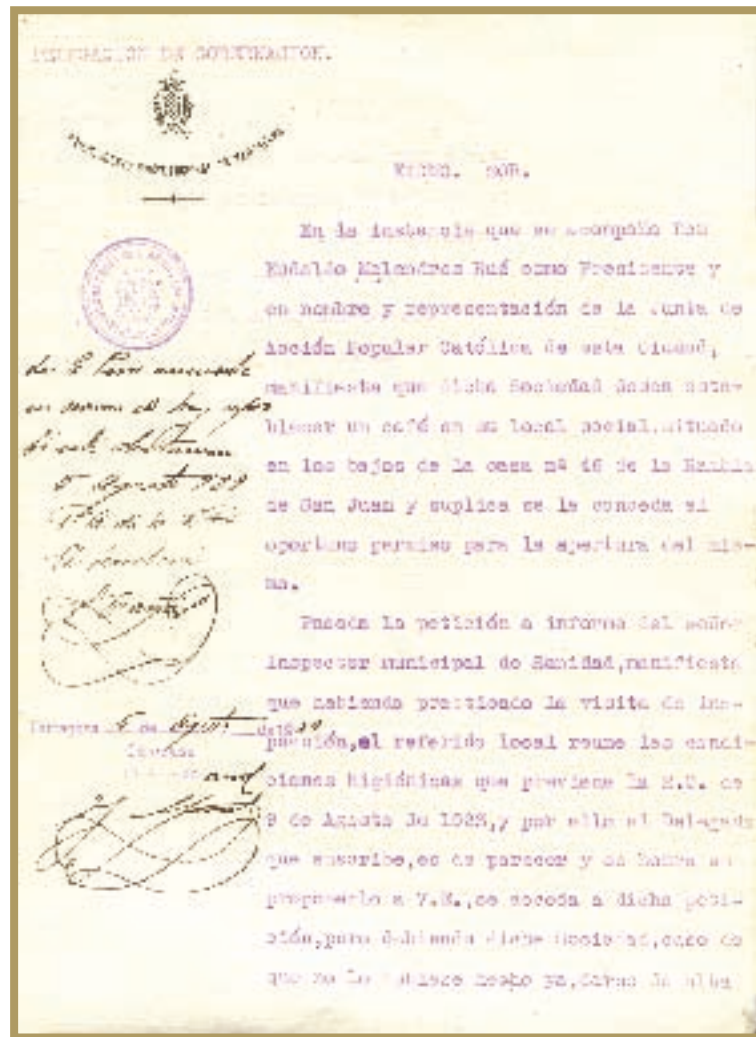
Celebració de la setmana "Pro Ecclesia et Patria". 1934. Autoritats presidint l'acte al primer amfiteatre. Fons Vallvé. AHCT.

Públic assistent a la "Setmana Pro Ecclesia et Patria". 1934.
Fons Vallvé. AHCT.

Instància de la Junta d'Acció Popular Catòlica sol·licitant el permís de l'Ajuntament per obrir un cafè a la seu social, Rambla Nova, 46. 23 de juliol de 1929.
AHCT. Sig. N E/697.

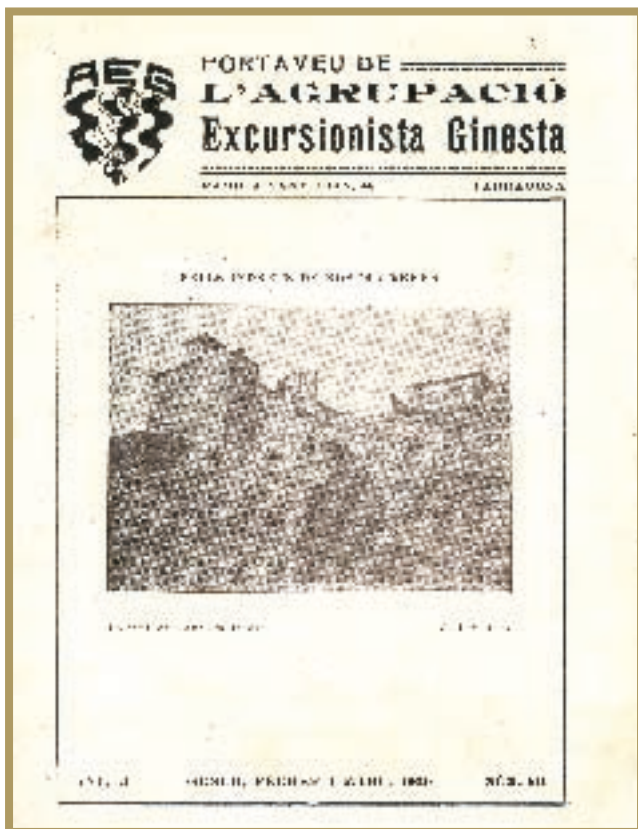
Autorització de l'Ajuntament per obrir el cafè a la seu social d'Acció Popular Catòlica. Juliol de 1929.
AHCT. Sig. N E/697.

Encapçalament de la correspondència de l'Agrupació Excursionista Ginesta, fundada l'any 1929 i que tenia la seu social a la Rambla Nova, 46.

Fons Ginesta. AHCT. Sig. 1.

Butlletí de l'Agrupació Excursionista Ginesta. 1930.

Fons Ginesta. AHCT. Sig. 1.

El festival "LLIBERTAT" de diumenge al Centre Federal serà un èxit

Ha despartit i iniciarà entès el festival que el nostre juvenil "Orquestra i Mestres Godall", de l'obra diumenge al diari "LLIBERTAT".

Existant tant d'interès per a veure com per a oír, pel·lícula artística que les circumstàncies de l'actualitat plamen a dir-ho, suggerint per aquest motiu el dimensoleto espectacle presentant el teatre del Centre Federal (E. R. de C.) a veint dies del

Actual dia serà de joia per "LLIBERTAT" i veurem la simplicitat que tot els catalans de la nostra ciutat trobem l'obra de l'artista i revolucionaria del nostre diari.

Veurem com trenta pel·lícula artística seran d'alt de l'esperança en aquest festival amb el seu director i fundador amb els seus sentiments al moment revolucionari l'èxit del diari de "LLIBERTAT".

El programa es farà veient: "L'arquitectura dramàtica", des del bell al teatre. Moltos recitats, recitats i poesies de conjunt. Dues còmics de parades, etc. En uns parades "Un programa que a través de l'artamentament d'actes dels artistes".

Una de les obres que descomentem més d'interès seran els vestuaris que lluiran tots els participants.

Aiguallent hi haurà forces notables que no seran reconeguts fins a l'hora de començar l'espectacle i que seran reconeguts per tal de donar el pop. Entrem a repartir que totes aquestes novetats des de l'Orquestra fins al diari número seran una obra artística.

Un dels principals atractius del programa musical, és la interpretació de l'Orquestra de la "Marsa de l'Orquestra Godall", molt de bon gust seran a la nostra ciutat.

En segona "pel·lícula" s'esperarem per primera vegada al nostre diari "LLIBERTAT", tot per joia de veure de l'Orquestra i ben amic nostre Pere Godall. Cal fer començar amb un bonic del nostre diari. Cal fer que el nom de "LLIBERTAT".

Notícia de les actuacions del grup musical del mestre Godall. Diari *Llibertat*, 21 de març de 1937. BHMT.

Notícia de les actuacions del grup musical del mestre Godall. Diari *Llibertat*, 19 de març de 1937. BHMT.

Grup d'alumnes de l'Escola del Patronat Obrer. 1933-1934.
Col·lecció Morant. BHMT.

Cartell del Teatro Metropol. Els joves d'Acció Catòlica de la parròquia de la catedral representen *Oro... oro... oro*. A la vetllada també hi ha cant, poesies i sarsuela. 3 de desembre de 1944.
Col·lecció Morant. BHMT.

Cartell del Teatre Metropol d'Acció Catòlica que anuncia la representació de l'obra *Joana d'Arc*. 3 de març de 1946.

Col·lecció Morant. BHMT.

Grup de noies d'Acció Catòlica de la parròquia de la catedral que representaren l'obra *Joana d'Arc*. 3 de març de 1946.

Col·lecció Morant. BHMT.

Invitació de l'Institut Musical de Tarragona. Concert conferència de Josep Català. 5 d'abril de 1946. Col·lecció Morant. BHMT.

Cartell anunciant la representació de l'obra *Los dos sargentos*, a càrrec de les Congregacions Marianes. Inici dels anys 50. Col·lecció Morant. BHMT.

Imatges de diverses representacions i grups d'actors. Anys 30-40.
Autor: Vallvé.
Fons Vallvé. AHCT.

Imatges de diverses representacions i grups d'actors. Anys 30-40.
Autor: Vallvé.
Fons Vallvé. AHCT.

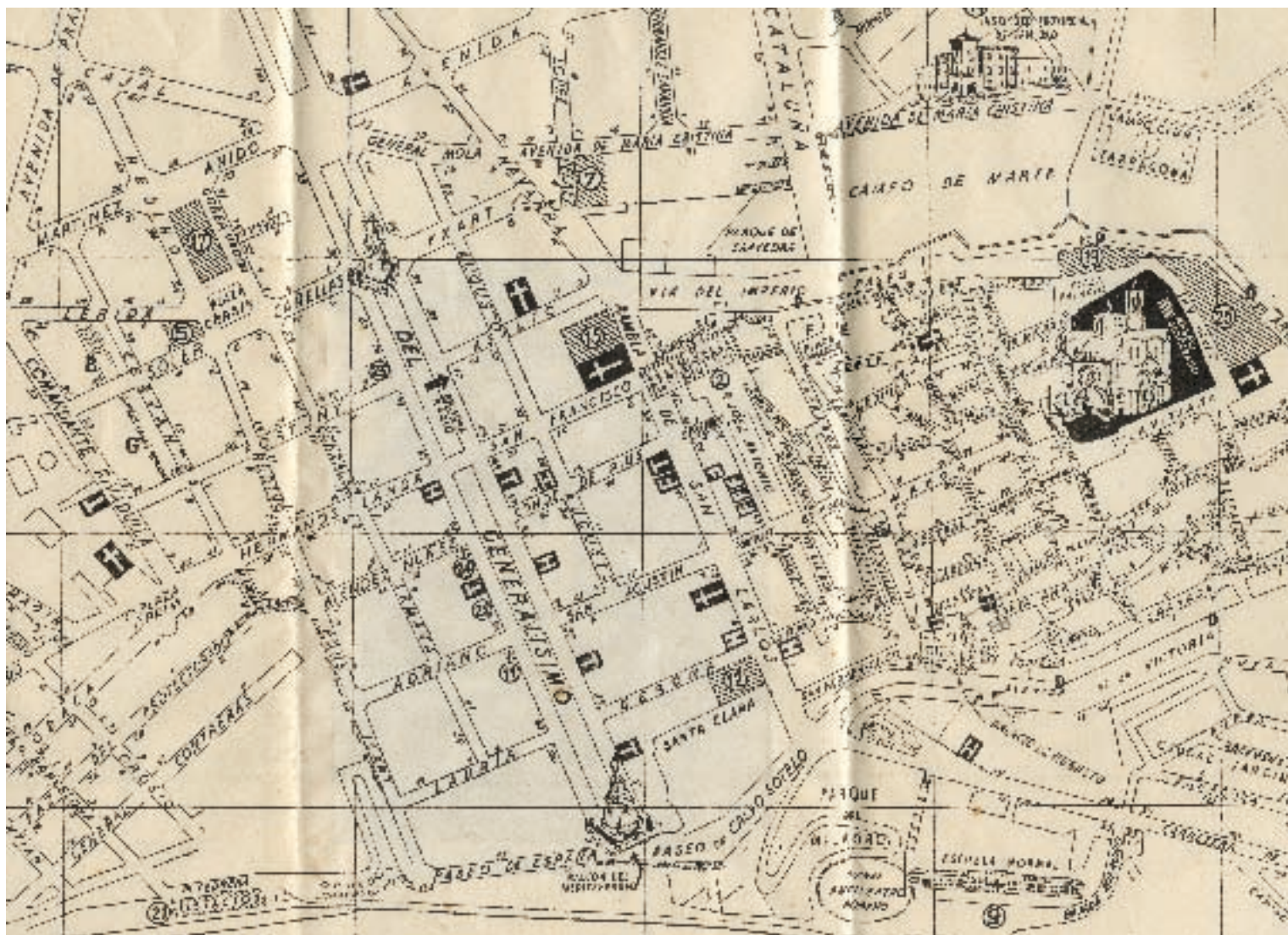
Imatges de diverses representacions i grups d'actors. Anys 30-40.
Autor: Vallvé.
Fons Vallvé. AHCT.

Joves d'Acció Catòlica actuant en l'obra
L'Estel de Natzaret (Pastorets). 1949.
Col·lecció Morant. BHMT.

Joves d'Acció Catòlica actuant en l'obra
L'Estel de Natzaret (Pastorets). 1949.
Col·lecció Morant. BHMT.

Plànol de Tarragona de l'any 1946 amb la reproducció parcial de la Rambla, anomenada "del Generalíssimo", on es concentrava bona part dels teatres i cinemes de la ciutat, marcats amb el símbol T. El Teatre Metropol està marcat entre els números 22 i 24.

AHCT. Sig. P9611/12.

Representació de l'obra *La Ventafocs*.
Anys 50. Autor: Canadell.
AHCT.

Lliurament d'un diploma per part de Josep Maria Tarrasa a un nen que ha recitat una poesia, en agraïment per la seva participació. 1953. Autor: Canadell.
Cedida per Joaquim Domingo Balcárcel.
AHCT.

Programa anunciant una exposició juvenil i infantil de la Societat Filatèlica i Numismàtica de Tarragona, Rambla Nova, 46, baixos. 1981. AHCT. Sig. N3214.

Programa de les companyies que actuen al Teatre Metropol durant la Mostra Internacional de Titelles. Novembre de 1984. AHCT. Sig. N4527.

Cartell anunciant la representació de l'òpera *Dido i Eneas*, programada pel Centre Municipal de Cultura al II Cicle d'Intèrprets Tarragonins. 8 de febrer de 1983.
AHCT. Sig. N4526.

Representació de l'òpera *Dido i Eneas*.
8 de febrer de 1983. Autor: Chinchilla.
AHCT. Reg. 19632.

Façana del cinema Metropol. Autor: Foto Chinchilla. 1990. AHCT. Reg. 34810.

El Teatre Metropol abans de la restauració. Autor: Carles Fargas.

El Teatre Metropol abans de la restauració. Autor: Carles Fargas.

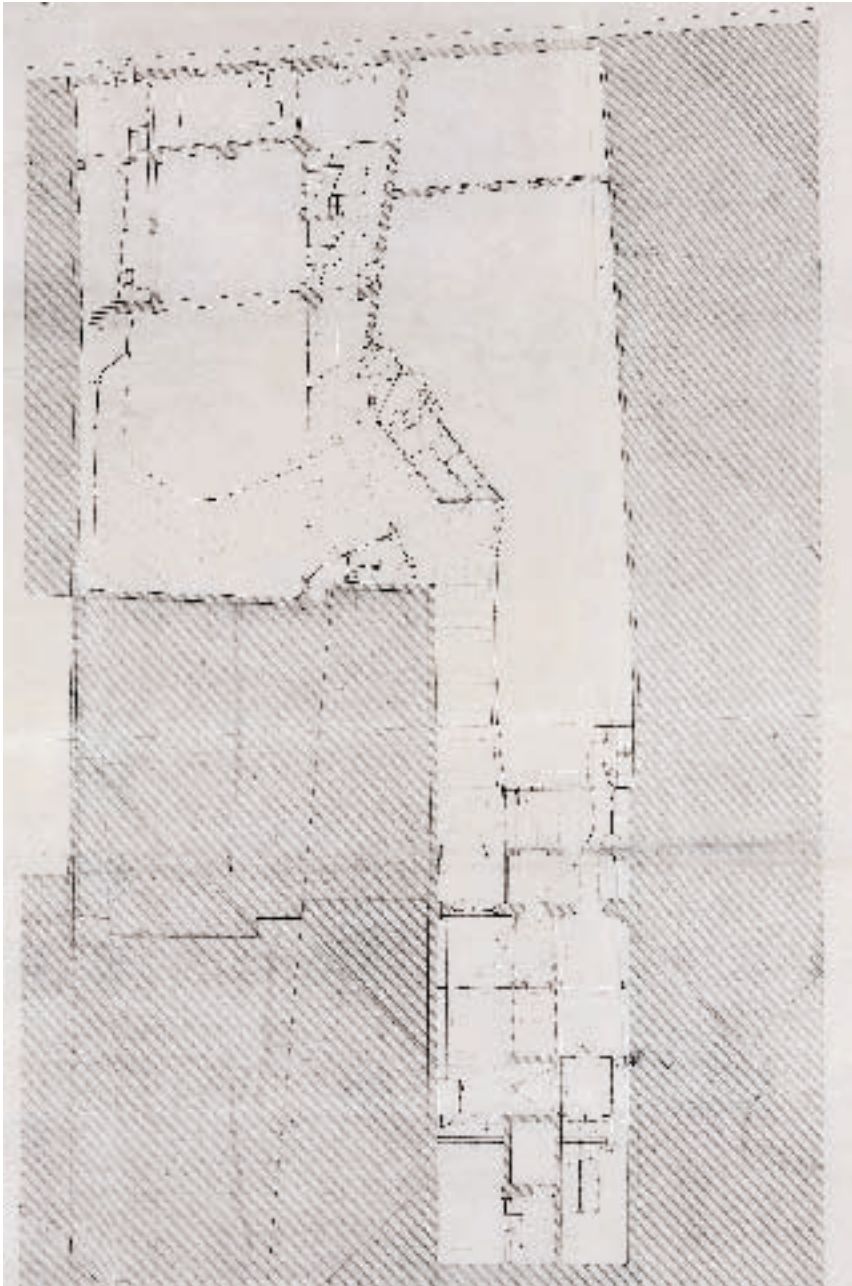
"El Metropol ja és nostre", notícia del *Diari de Tarragona*, 30 de març de 1990.
BHMT.

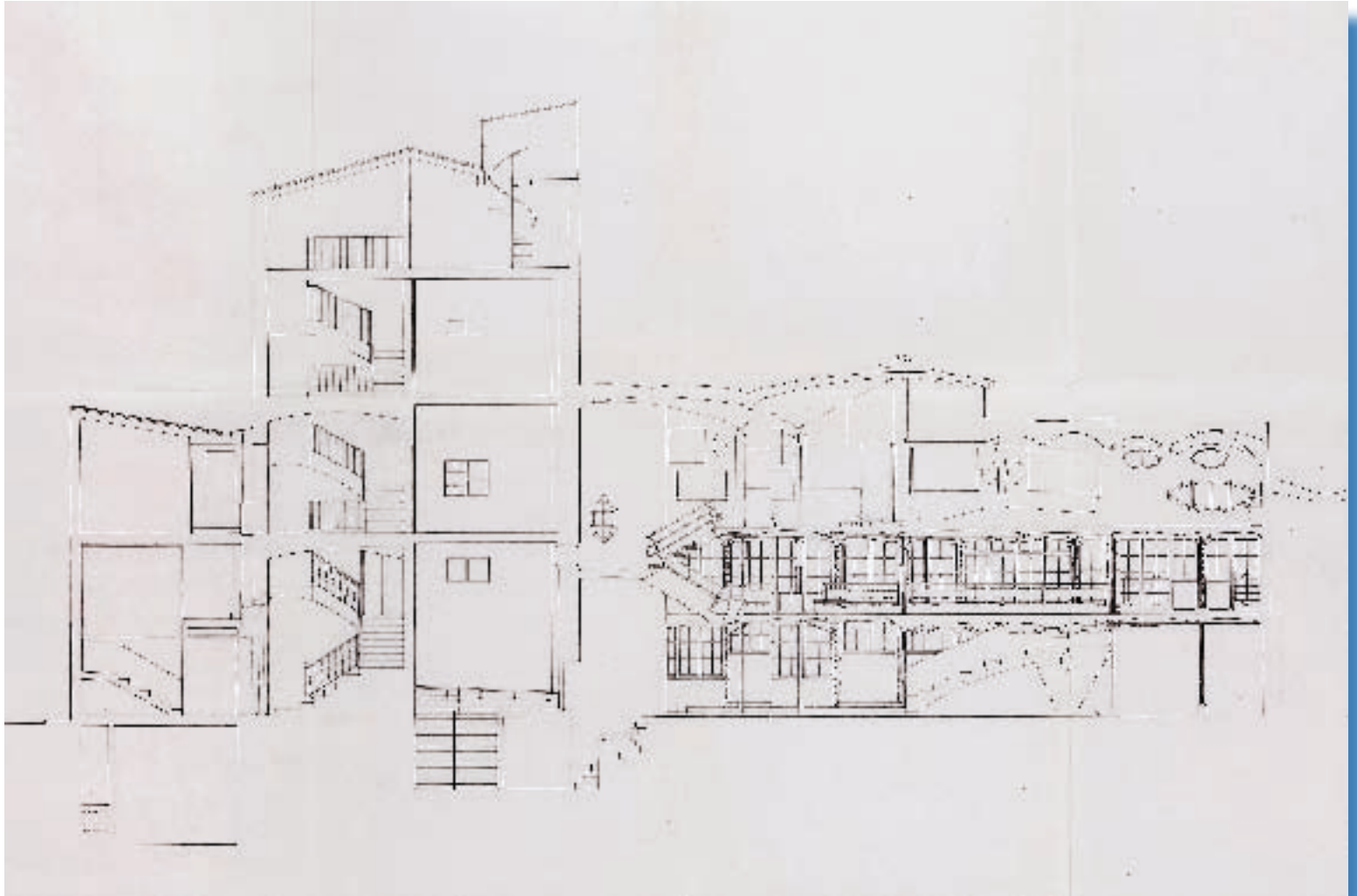
Amb l'objectiu d'acostar més el nou equipament públic als ciutadans, entre altres actes, es va realitzar un muntatge simulant una parada del metro de París davant del Teatre Metropol. 1990
AHCT.

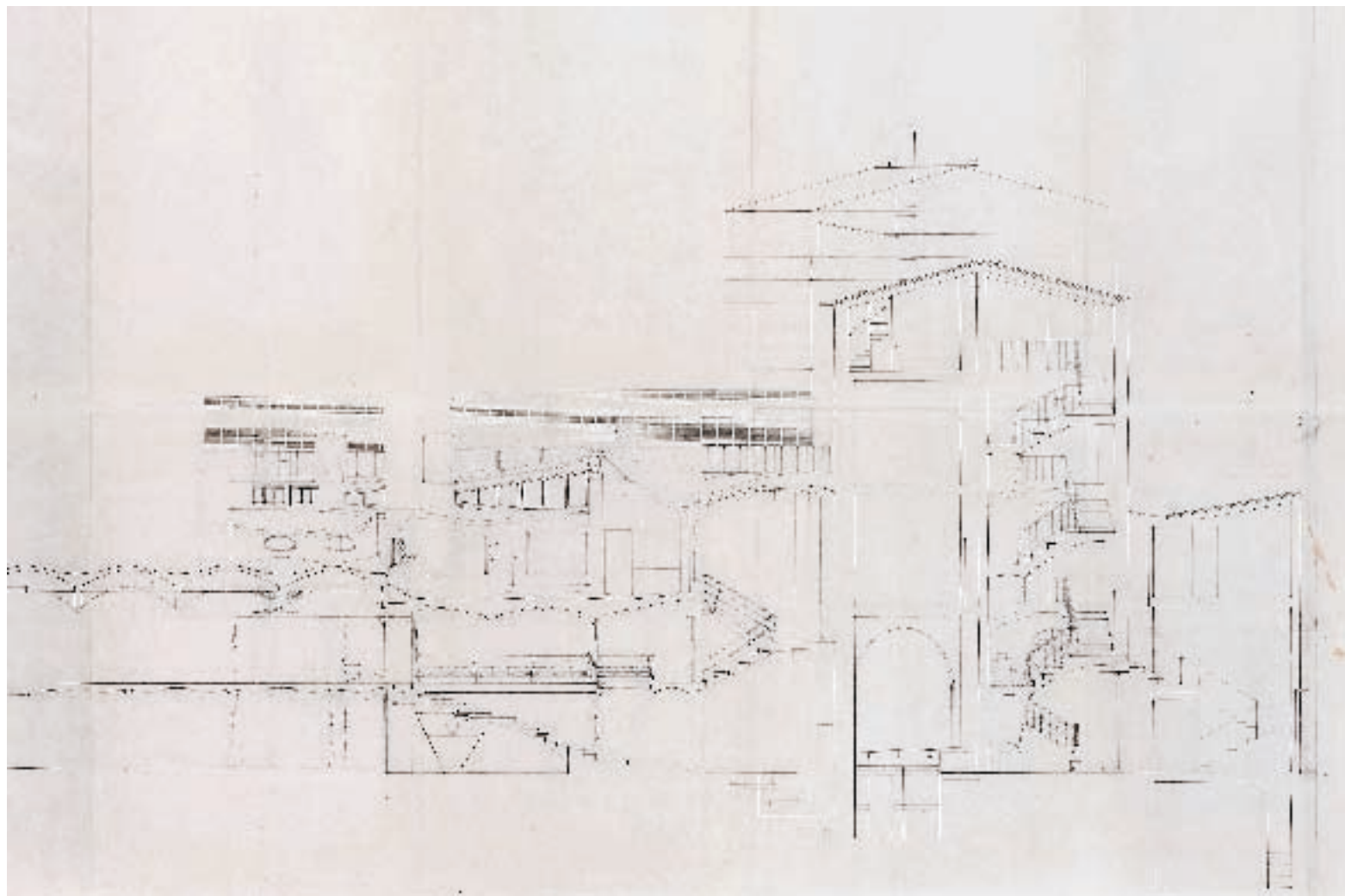

Projecte de restauració i reforma del Teatre Metropol. Plànol de planta de la platea. Arquitecte: Josep Llinàs. 1992. AHCT. Sig. N31611.

Projecte de restauració i reforma del Teatre Metropol. Plànol, secció D. Arquitecte: Josep Llinàs. 1992. AHCT. Sig. N31611.

Projecte de restauració i reforma del Teatre Metropol. Plànol, secció E. Arquitecte: Josep Llinàs. 1992. AHCT Sig. N31611.

Reformes del Teatre Metropol. Autor:
Jordi Tutusaus. 1993.
AHCT. Reg. 34719.

Reformes del Teatre Metropol. Autor:
Jordi Tutusaus. 1993.
AHCT. Reg. 34721.

Detall de l'interior després de les reformes. Autor: Jordi Tutusaus. 1994.
AHCT. Reg. 34715.

Exterior del Teatre Metropol després de les reformes. Autor: Jordi Tutusaus. 1994.
AHCT. Reg. 34745.

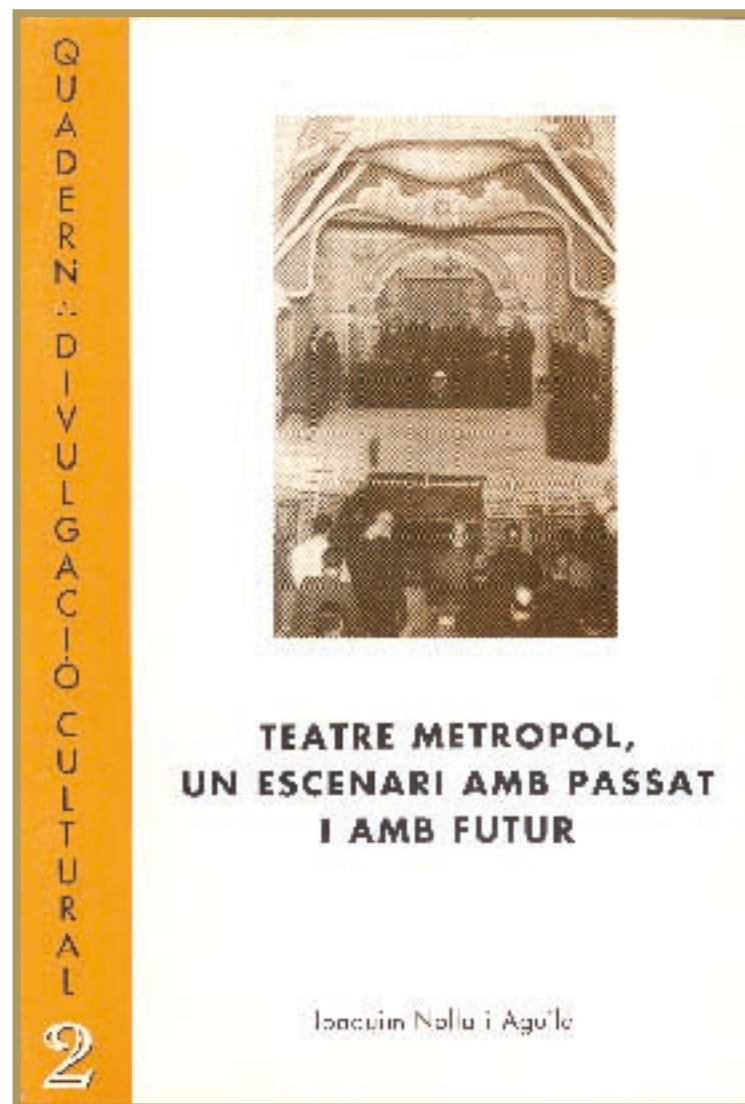
"El Metropol recupera la màgia de Jujol", notícia del *Diari de Tarragona*, 26 de febrer de 1995.
BHMT.

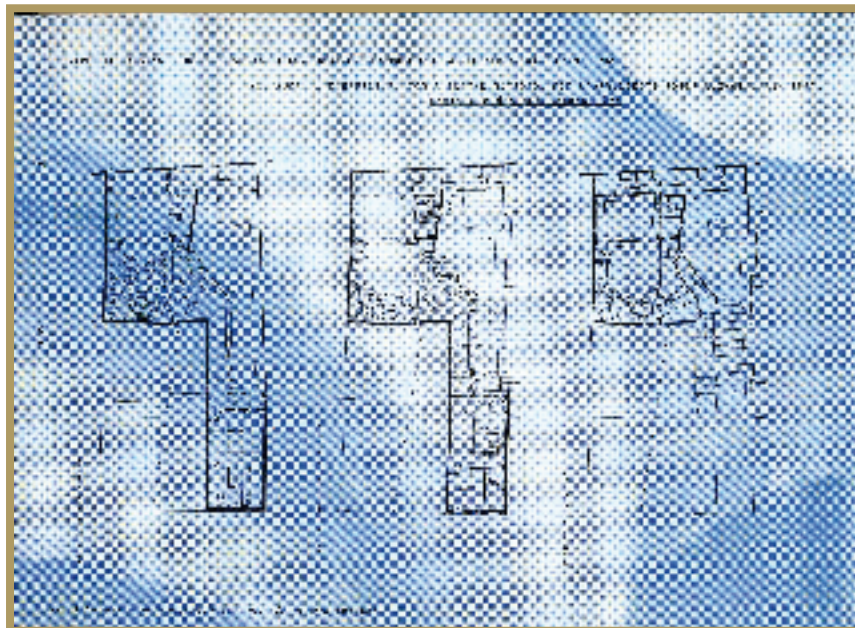
"Escena amb fortes arrels ciutadanes", notícia del *Nou diari*, 18 de març de 1995.
BHMT.

El Teatre Metropol de Tarragona. La seva restauració i reforma. Quadern de Divulgació Cultural, 1. 1994. Edició: Ajuntament de Tarragona. AHCT

Teatre Metropol, un escenari amb passat i futur. Quadern de Divulgació Cultural, 2. 1995. Edició: Ajuntament de Tarragona. AHCT.

Anvers i revers del díptic commemoratiu de la reforma del Teatre Metropol, 1996. Edició: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Demarcació de Tarragona. BHMT.

LA NAFU DE JUJOL,
UNAFU DE SOMNIS

“Llarga vida al Metropol!!”, cridaven Comediants el 10 de març de l’any 1995, data de la reobertura de l’històric teatre tarragoní de la Rambla Nova. Va ser una fita per a tota la ciutat. La nau del genial arquitecte tarragoní Josep Maria Jujol tornava a navegar després d’una singladura plena de dificultats i alguns malsons.

Cinc anys abans de l’entrada en funcionament del nou Metropol rehabilitat per l’arquitecte Josep Llinàs, l’Ajuntament de Tarragona, dirigit per Joan Miquel Nadal, el va comprar amb la decidida intenció d’oferir a la ciutat un espai per a la cultura, un espai per a la trobada de l’art, de l’escena i, sobretot, un espai obert a tota la ciutadania. Perquè si una cosa va tenir clara el nostre consistori és que el Metropol havia de ser el teatre de tots.

Cent anys després de la seva inauguració el 9 de gener de 1910, l’obra modernista de Josep Maria Jujol segueix sent tot un referent en el món del teatre. Encarregat pel Patronat Obrer Catòlic de Tarragona, l’edifici de la Rambla Nova va ser utilitzat com a teatre, cinema, auditori de música i seu de la redacció del diari *La Cruz*, d’Acció Popular Catòlica i d’Acció Catòlica de la Dona. Un cop arribada la República, va començar a anomenar-se Teatre Metropol. Des del 1952, l’Associació d’Antics Alumnes de La Salle es va encarregar de la seva gestió. Aquell vell edifici, aquella sala fosca plena de cadires de fusta, va veure i viure molt de teatre.

Des de la visió d’un vailet de deu anys, els meus records el dibuixen com un espai immens i màgic on jo hi tenia una cita imprescindible quan el Nadal tornava a les nostres vides. Era la cita amb *Els pastorets* de la Salle, que tant ens feien riure i que, a la vegada, ens feien tanta por amb tot allò de la condemna i el foc de l’infern. Però en aquella època dels anys setanta poca cosa més teníem a Tarragona.

En la següent dècada, el teatre es convertí en cinema i la seva degradació ja era molt evident. Alguna cosa s’havia de fer, i el consistori tarragoní va proposar la seva rehabilitació per tal de retornar-li l’esplendor amb què l’havia concebut Josep Maria Jujol.

Ens quedava el Camp de Mart, amb aquells “Festivals de España” que van tenir molta repercussió durant uns anys, però la ciutat necessitava alguna cosa més. El Tarragona tancava les portes, primer com a teatre i després com a cinema. De la mateixa manera, morien tots els cinemes de la Rambla Vella, com era el cas del Capitol, que també servia, en alguna ocasió, per dur-hi a terme algun concert de música. La mateixa sort van patir el Comèdia i el Catalunya, així com el Coliseum i el Cèsar, aquests darrers per tal de permetre l’aparició de la capçalera del Circ romà de la Imperial Tàrraco.

Tot això deixava la ciutat amb moltes mancances, però una part del que li faltava a la ciutat va reaparèixer quan el Metropol tornà a obrir les portes. Aquest teatre a la italiana, en forma de vaixell ple d’elements decoratius tant marins com religiosos, s’ha convertit en el centre de la cultura de la ciutat mentre s’espera l’arribada del Teatre Tarragona, que eixamplarà el ventall de possibilitats que avui en dia ens ofereix el Metropol.

Al llarg d’aquests quinze anys d’activitats des de la seva reobertura, aquest petit teatre, amb una capacitat per a 504 espectadors, ha consolidat una programació estable a la ciutat amb especta-

cles professionals de teatre, dansa o música que han permès portar a Tarragona les millors companyies del moment i els millors espectacles de la cartellera catalana i espanyola, sense oblidar les produccions que s'han anat creant des de la mateixa ciutat. També ha contribuït a dinamitzar el teixit artístic i cultural tarragoní amb tot un seguit de cicles i activitats organitzades per l'Ajuntament o en conveni amb diverses entitats culturals, o bé cedint l'ús dels espais del teatre als ciutadans.

Avui en dia la programació del Metropol s'estructura en tres temporades gràcies a l'esforç del seu equip tècnic i de gestió: la d'hivern (des de gener fins a Setmana Santa), la de primavera (des de Setmana Santa fins al mes de juny) i la de tardor (des de mitjans d'octubre fins al Nadal). A més de la temporada professional, al Metropol hi trobem la programació dels Dimarts Musicals, Les Escoles van al Teatre (les visites al teatre dels més menuts), l'Escena Tarragona, la Mostra de Teatre Jove, els fòrums, les exposicions o els premis "Els millors" —atorgats per votació popular—, sense oblidar les activitats del Festival Internacional de Dixieland i totes les que s'organitzen al voltant de les festes de Sant Magí i Santa Tecla i del Carnaval.

El Metropol de Tarragona també es pot resumir en una sèrie de xifres que denoten la importància d'aquest espai cultural per a la ciutat. Així, si agafem només les programacions estables (les de primavera, tardor i hivern), es realitzen al voltant d'uns 50 espectacles a

l'any que són vistos, aproximadament, per uns 18.000 espectadors. Si aquestes dues dades les multipliquem per les quinze temporades que s'han viscut des de la nova vida del teatre, tindrem unes xifres molt respectables. El nombre d'espectacles arribaria als 750, i el d'espectadors, a 270.000 persones. Però la xifra és encara més important si tenim en compte totes les activitats que s'hi realitzen al llarg de l'any, ja que, segons els números aportats per l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Tarragona, el Metropol acull anualment una mitjana de 250 actes que són vistos per uns 80.000 ciutadans. És a dir, uns 3.750 actes i 1.200.000 persones, aproximadament, en quinze anys.

Tot això ens indica que tenim un teatre amb història i tradició, un edifici de gran valor patrimonial i artístic que no podem deixar perdre de cap manera. Hem de ser conscients que comptem amb un equipament cultural de proximitat i de servei a la ciutat ja consolidat i reconegut en el circuit de les arts escèniques de Catalunya i de tot l'Estat, i amb un públic molt fidel, com es demostra amb el gran nombre d'abonats que té el teatre.

Amb la seva *La nau de somnis*, Comedians van ser els encarregats d'iniciar la programació d'espectacles aquell 10 de març de 1995. D'aleshores ençà, centenars d'obres de teatre, de dansa, concerts musicals i festivals de tota mena han omplert les butaques del Metropol. Damunt l'escenari ha actuat el bo i millor del teatre català i estatal, des del Teatre Nacional de Cata-

lunya fins a La Cuadra de Sevilla, passant per Animalario, el Teatre Lliure, La Cubana o Els Joglars. La llista seria inacabable, així com recordar tots els actors que ens han fet riure o plorar; a tall d'exemple, el malaguanyat Pepe Rubianes, que sempre va demostrar una estimació molt especial tant pel nostre teatre tarragoní com per la mateixa ciutat i els seus habitants.

1995, l'estrena

La nau de somnis de Comediants estrenà el nou Metropol en dues funcions els dies 10 i 11 de març de 1995. El muntatge, especial per a l'ocasió, va mostrar tota la màgia del prestigiós grup català. Va ser el primer ple del teatre, com no podia ser d'altra manera. Plasticitat, fum, color, música i foc per a dues representacions magnífiques. Aquesta obra encapçalava la programació d'hivern i primavera que es va concebre per celebrar un esdeveniment de tanta magnitud com era obrir de nou un teatre a Tarragona.

Dos dies més tard, l'òpera va ser l'encarregada de prendre el relleu al teatre. L'Òpera Metropolitana de Barcelona i l'Orquestra de Cambra de l'Empordà posaren en escena *La serva padrona*, de Paisiello. Un dels plats forts de la programació venia de la mà de Salvador Tàvora i el seu grup teatral, La Cuadra de Sevilla, que el 17 de març d'aquell 1995 estrenava *Identidades*, una barreja sublim de les cultures andalusa i catalana. Uns anys més tard van tornar a la ciutat enmig d'una forta polèmica per l'afició als braus de Tàvora i la prohibició d'estrenar una de les seves obres a Barcelona, que finalment va poder estrenar a la plaça de toros de la nostra ciutat. I si Comediants i La Cuadra havien omplert el teatre, què passaria quan arribés la primera companyia de casa? L'honor el va tenir Trono Villegas, i l'èxit va ser notable. De la mà d'Oriol Grau i produïda juntament amb l'Ajuntament de Tarragona gràcies a la beca

Severianus, la comèdia musical *El jardí de les mentides* va omplir de riures i somriures les butaques del teatre de la Rambla Nova, amb la novetat de veure Andreu Buenafuente convertit en actor.

Pel que fa a la música, la primera actuació va ser la del grup Esclarecidos, un grup d'èxit del pop espanyol de l'època que presentaren el seu últim treball discogràfic, *Dragón negro*, amb la veu de la sempre suggerent Cristina Lli-so. Més música en la segona edició del Festival Internacional de Dixieland Ciutat de Tarragona, que tan bona acollida tingué i segueix tenint, amb una formació tan espectacular com la Pasadena Roof Orchestra que va tancar el certamen amb el seu swing característic.

La programació avançava i, ja al mes d'abril, dos clàssics de l'escena catalana com Joan Pera i Paco Morán pujaren a l'escenari del Metropol per interpretar un dels èxits més importants d'aquests últims quinze anys: *La extraña pareja*. Un text de luxe de Neil Simon que aquest duet interpretatiu van saber fer tan seu que es va convertir en tot un fenomen mediàtic. Més tard, l'aforament del teatre els va quedar petit i la van tornar a representar al Camp de Mart. Comediants va repetir, però amb *El llibre de les bèsties* de Ramon Llull. Després d'aquesta faula tràgica, fou el torn del grup Atalaya amb *Así que pasen cinco años*, de Federico García Lorca. Un text excepcional i una representació que emocionà els espectadors del Metropol.

El segon grup tarragoní a trepitjar el Metropol fou Espai de Troc, avui en dia desaparegut. El seu espectacle, *Tangai*,

humor i música a parts iguals. De l'escena musical espanyola va venir Luis Eduardo Aute, tot un poeta de la cançó. Per acabar aquesta primera programació del Metropol, Araceli Bruch, Alfred Lucchetti i Lola Lizaran estrenaren a les nostres contrades *Filomena Marturano*, un clàssic d'Eduardo De Filippo que anys més tard, l'any 2008, també interpretaria a Tarragona Concha Velasco.

La segona gran programació de l'estrena del Metropol arribava la tardor de 1995. La primera obra que es va poder veure va ser *Gagmania*, de Vol-Ras, una altra de les grans companyies de l'escena còmica catalana. Metadones van agafar el relleu i després vam gaudir de *Variació de Muriel*, la primera coreografia que la companyia de dansa Gelabert-Azzopardi muntaren al Metropol.

Però un dels grans èxits de la temporada arribà de la mà de dos populars actors de la televisió catalana, Joel Joan i Jordi Sànchez, amb *Kràmpack*, de la qual Jordi Sànchez era l'autor; una comèdia sobre l'amistat i les relacions de parella que anys més tard Cesc Gay va portar a la gran pantalla. Trono Villegas repetia amb *El jardí de les mentides*, i Talleret de Salt i Moma Teatre estrenaren *Càndid*, de Voltaire.

Un altre grup tarragoní, una altra forma de fer teatre, Zàlata, estrenà *I després el silenci...*, dirigida per Joan Pascual. Lluny quedava aquell 1985 en què Zàlata convertia un desmanegat Metropol i aquelles velles parets en un *Sistema solar*, una de les seves primeres obres. Canviant radicalment de for-

ma teatral, la companyia del Teatro de las Bellas Artes de Madrid portà a Tarragona un magnífic *Calígula*, d'Albert Camús, sota la direcció d'un dels grans monstres de l'escena espanyola, José Tamayo. La temporada va acabar amb la dansa contemporània de Metros i la retrobada amb els meravellosos *Pastorets*, en aquest cas de dues companyies, La Golfa i els seus *Pastorets* moderns i l'Associació La Salle amb el clàssic de Josep Maria Folch i Torres.

No podem oblidar el treball intens i sistemàtic que al llarg dels anys ha ofert el Grup Escènic Atenea al Metropol. En la temporada del 1995, per exemple, estrenaren, entre altres obres, *La tetera*, de Miguel Miura, o *Quina vista tens, Quimet*. Una curiositat: el preu més car de la temporada foren les 2.500 pessetes que costava veure *Calígula* a la platea del teatre. I és que l'euro encara era una entelèquia.

1996, quinze anys amb Rubianes

Segona temporada, noves emocions i, entre els grans noms de l'escena catalana que trepitjaren el Metropol, Pepe Rubianes, que celebrà a Tarragona els seus quinze anys de professió. A la temporada d'hivern del 1996 hi trobem noms com la companyia del Teatre Lliure amb *L'Amfitrió*; el popular Miquel Cors amb l'obra *Les dones d'en Jake*; el Centre Dramàtic de la Generalitat i *La festa del blat*; Sergi Mateu i Montse Guallar en una de les obres

més esperades i triomfadores de la temporada com va ser *Paraules d'amor*; Lita Claver, la popular *Maña*, i la Glenn Miller Orchestra, dins el 3r Festival Internacional de Dixieland.

Però també vam tenir l'oportunitat de veure a l'escenari del Metropol l'entranyable actriu tarragonina Pepita Adalid i el malaguanyat Amadeu Sans, que ens portaren *La vida perdurable*, un dinar entra una mare i un fill ple de sensibilitat i tendresa. Tampoc podem oblidar l'actuació d'Abisme Teatre amb *Nàufrags*, l'adaptació d'una obra de John Steinbeck, base de la pel·lícula d'Alfred Hitchcock. L'Orquestra Simfònica del Vallès o la Nacional d'Andorra i noves representacions de l'Atenea, com *La tetera*, completaren aquest inici d'any al Metropol.

Pel que fa a la temporada de primavera, la van marcar grans actors i actrius, tant d'aquí com de fora. Rosa Novell va representar *Revolta de bruixes*; el Lliure va portar *El pare*; Ur Teatro, un gran *Romeo y Julieta*; també vam riure amb l'humor de Faemino y Cansado, i no podem oblidar *El visitant* del Centre Dramàtic de la Generalitat, obra dirigida per Rosa Maria Sardà, que serví de fons per al lliurament dels premis Els Millors del 1995.

Si parlem de grans noms de l'escena, en tenim dos que brillen amb llum pròpia: Rafael Álvarez *El Brujo*, que portà a Tarragona *La sombra del Tenorio*, i Eusebio Poncela amb *Diàlogo en re mayor*, a càrrec del Centro Dramático Nacional, que era la primera vegada que visitava el Metropol.

En l'apartat musical destacarem les actuacions del mestre tarragoní Josep Maria Damunt, que amb la seva companyia de sarsuela oferí *La dolorosa* i la *Canción del olvido*. I, sens dubte, no podem ometre la vibrant actuació de la cantant mallorquina Maria del Mar Bonet, que presentà les cançons del seu últim treball, *Salmaia*. El moment emotiu de la temporada fou l'homenatge al pioner de la dansa a les comarques de Tarragona, Joan Magriñá, un reconeixement molt merescut a la seva tasca de tants anys. També és el moment en què Joventuts Musicals de Tarragona entra en la programació del Metropol.

La tardor del 96 s'obrí amb la primera actuació internacional de dansa a càrrec del Tallin Theater Ballet amb la popular peça de Manuel de Falla *El amor brujo*, i prosseguia amb la presentació a Tarragona de la companyia de dansa de Santiago Sampere, un valencià emparentat amb la nostra ciutat. En el capítol del teatre, quatre pesos pesants de l'escena catalana: Ferran Rañé i Emma Vilarasau estrenaren *Busco el senyor Ferran*, i Àlex Casanovas i Anna Briansó, *Dos en un balancí*. Sense oblidar un altre il·lustre visitant, l'extravagant Albert Pla, en aquesta ocasió transformat en un personatge de teatre en l'obra *Caracuerdo*.

La programació es tanca amb les actuacions dels *Pastorets*, però abans vam assistir al primer concert de l'Orquestra Camerata XXI al Metropol i al naixement del Ballet Neoclàssic de Tarragona, sota la direcció de la ballarina tarragonina Artemis Plaja.

1997, l'any Belbel

La temporada del 1997 podem considerar-la com l'any de Sergi Belbel al Metropol. El prestigiós director d'escena català va dirigir tres de l'obres que vam poder veure al Metropol: *L'avar* de Molière, *Sóc lletja*, de la companyia Kràmpack —amb Joel Joan de nou a l'escenari—, i *Testament*, amb Jordi Boixaderas, David Selvas i Lluís Soler com a actors. Dos grans directors més s'afegiren a la festa: Adolfo Marsillach, que presentà *L'auca del senyor Esteve* amb el Teatre Nacional de Catalunya, i Albert Boadella i els seus Joglars amb *La increïble història del Dr. Floit & Mr. Pla*.

La temporada va començar amb òpera, la coneguda *Traviata* de Verdi, de la companyia Teatro Lírico de Europa - Teatro Lírico di Milano, per seguir amb molts espectacles de teatre entre els quals destaquem *Dakota*, de Jordi Galceran, amb Abel Folk, Ricard Borràs, Victòria Pagès i Francesc Albiol com a protagonistes. Novament vam comptar amb la Pepita Adalid, en aquest cas amb textos de l'escriptor català Narcís Comadira, autor sobre el qual també es va muntar una exposició, i amb Espai de Troc i el seu *Provócame*, sota la direcció d'Alberto Peralta.

Joel Joan, Jordi Sánchez i Mònica Gläenzel eren de nou els protagonistes de la nova obra de Kràmpack, *Sóc lletja*, mentre tots tres triomfaven també a la televisió amb *Plats bruts*. I de la comèdia al teatre clàssic de la mà d'un altre dels directors espanyols de més prestigi internacional, Ricardo Iniesta, que amb

la seva companyia Atalaya de Sevilla portaren *Electra*. En l'apartat musical destaquem l'actuació de la Duke Ellington Orchestra dins el 4t Festival Internacional de Dixieland, tot un privilegi que demostrava la vitalitat del certamen tarragoní.

A la primavera, el grup Metadones va obrir la programació amb *Medea mix*, tot un èxit dirigit per la tarragonina Magda Puyo. Dels catorze espectacles d'aquells mesos cal destacar l'actuació de Carlos Goñi, líder de Revólver; un concert acústic magnífic; la presència del Centre Dramàtic de la Generalitat, amb *La bona gent* de Santiago Rusiñol com a prèvia de la nit dels premis Els Millors del 96, o l'oportunitat única que va tenir el públic de Tarragona de presenciar l'actuació d'un dels grups més importants del món i amb més prestigi internacional, el Teatre Negre de Praga, amb *Peter Pan*. I després de la màgia txeca, un altre espectacle màgic: el que oferí Pep Bou i les seves bombolles de sabó.

Una menció especial mereix la gala lírica que van oferir Rosa Mateu i el baríton tarragoní Àngel Òdena, una veu única que triomfa a tot el món, sens dubte un dels tarragonins més universals del moment actual i que es mereix tota l'atenció de la ciutat i dels seus dirigents.

Dos noms propis més, Toni Albà i Sergi López, van passar pel Metropol amb *Brams o la kumèdia dels horrors*; el primer, ara més reconegut que mai per les seves imitacions a la televisió pública catalana, i el Sergi triomfant al ci-

nema (*El laberinto del fauno*) i al teatre (*Non solum*), obra que podem veure durant la primavera del 2010. Per acabar la temporada, una gran peça del teatre català, la *Maria Rosa* d'Àngel Guimerà, sota la direcció de Rosa Novell.

La tardor del Metropol del 97 començà amb el *Tenorio* de l'Associació La Salle, per seguir amb *Testament* i una brillant actuació de Jordi Boixaderas i Lluís Soler, i el *Happy End* de la companyia tarragonina El Magatzem. Uns altres tarragonins, Trono Villegas, van estrenar nou espectacle, *El sexe nostre de cada dia*, sota la direcció d'Oriol Grau i escrita per Dario Fo, Franca Rame i Jacobo Fo. Una conversa entre cinc amigues i un amic que ens expliquen els seus problemes sexuals i la seva manera de resoldre'ls.

No podem ometre, com hem dit abans, l'actuació del Teatre Nacional de Catalunya, sota la direcció d'Adolfo Marsillach, amb *L'auca del senyor Esteve*, una versió molt personal de l'obra de Santiago Rusiñol, i la d'Els Joglars, amb la seva particular visió sobre la vida i l'obra de Josep Pla portada a l'escenari pel més que polèmic Albert Boadella.

1998, el Metropol a ple rendiment

El Metropol navega ja l'any 1998 a ple rendiment, amb unes programacions que desborden activitats i que s'amplien també als més petits amb el cicle "Les matinals més menudes". És

el moment de la consolidació del teatre tarragoní, tant pel que fa a les companyies de casa com a les de fora del territori. Així, retrobem José Tamayo amb un muntatge sensacional de *Lucas de Bohemia*, o el Centre Dramàtic de la Generalitat amb *Fum, fum, fum*, o la companyia de sarsuela del mestre Damunt. Zona Zàlata estrena nou espectacle, *Potser... demà*, amb tota la força teatral contemporània del grup tarragoní dirigit per Joan Pascual.

Però també hi trobem l'humor de The Chancettes o el primer espectacle en solitari de Mont Plans, així com el Teatro de la Fragua d'Hondures; un recital poètic d'Enric Pujol o la presència, per primera vegada a Tarragona, d'Ariadna Gil amb l'obra *Salvats*, una reflexió duríssima sobre la vida que alguns espectadors no van acabar de veure malgrat la gran actuació de l'actriu catalana. El teatre musical va estar representat en aquesta ocasió per la companyia de Coco Comín amb el muntatge *Chicago*, tot un clàssic.

I si l'hivern estava atapeït d'espectacles, la primavera del Metropol estava a vessar. Que si el Ballet Estatal de Sant Petersburg, que si el Teatro Lírico de Europa, que venien Jordi Boixaderas i Emma Vilarasau amb el gran èxit de la temporada, *Paraules encadenades*, o retornava amb tres noves funcions Trono Villegas i *El sexe nostre de cada dia*... Si la programació era llarga, l'espai reservat a les activitats de les entitats tarragonines, "El Metropol de la ciutat", era espectacular. L'espai va ser ocupat per congressos, pel Sagrat Cor, pels Amics

del Poble Sahrauí, per la Banda Unió Musical, l'Associació contra el Càncer, l'Esbart Dansaire, l'Aula de Música Tradicional, l'Escola May, l'Escola Municipal de Música i, per acabar-ho d'arrodonir, sis espectacles dels Dimarts Musicals.

Tot això abans d'arribar a una tardor de muntatges de gran qualitat com el protagonitzat per l'actriu argentina Cipe Lincovsky sobre Brecht; el sempre irreverent Pablo Carbonell, i l'obra que Juan Echanove dedicà a Federico García Lorca, *Como canta una ciudad*, dirigida pel reusenc Lluís Pasqual.

En poc més de quatre anys, el Metropol ja era tot un referent de l'escena catalana i un espai obert a les entitats de la ciutat, un marc cultural incomparable on es feien exposicions, xerrades i tertúlies, i que de mica en mica es convertí també en un lloc de coneixement de l'obra de Josep Maria Jujol.

1999, les actrius al poder

Aquest any el podríem qualificar com l'any dels grans espectacles protagonitzats per actrius. Silvia Marsó protagonitzava *Doña Rosita la soltera*, de Federico García Lorca, a les ordres de José Tamayo; Marta Carrasco feia un cant a la vida tot recordant l'escultora Camille Claudel; les noies de T de Teatre visitaven per primera vegada el Metropol amb el muntatge *Criatures*, tot un èxit de crítica i de públic; la pallassa valenca Pepa Plana ens feia riure, somriure i reflexionar amb *De pe a*

pa; la gran Charo López ens parlava del sexe al monòleg *Tengamos el sexo en paz*, mentre que Sara Baras s'estrenava al Metropol amb el seu espectacle *Suños*, flamenc en estat pur.

Tampoc podem deixar de recordar la participació de la gran Maia Plissétskaia, que va dirigir el Ballet Imperial Rus, o les nostres actrius Montserrat Carulla, Vicky Peña i Anna Lizaran.

Entre totes elles, de nou el gran Pepe Rubianes ens feia riure fins a les llàgrimes tot explicant les seves visites a Cuba, les ganes que tenim d'anar a treballar a les sis del matí o posant a parir els fatxes. Trono Villegas seguia acumulant representacions d'*El sexe nostre de cada dia*, mentre que Rafael Álvarez *El Brujo* tornava amb els seus monòlegs.

Teatre i dansa van ser els protagonistes de la temporada de primavera. Al gran nom de Maia Plissétskaia hi hem d'afegir el del Ballet de l'Òpera de Kíev, amb tot un clàssic com és *La bella dorment*. En l'apartat de teatre, Jordi Boixaderas i Lluís Soler ens van tornar a demostrar el seu saber fer damunt l'escenari amb els contes d'Apel·les Mestres a *El silenci és or*.

Vol-Ras i la companyia Atalaya van ser dues de les retrobades d'aquell any amb el Metropol. Els primers amb *Intrínquis* i els segons amb *Divinas palabras*, un gran text de Valle-Inclán. Seguint amb el teatre, el Lliure va apostar per *Tot esperant Godot*, muntatge potser massa dur, que comptà amb un repartiment de luxe, Eduard Fernández, Anna Lizaran, Marc Martínez i Alexis

Valdés, dirigits per Lluís Pasqual. Una altra obra amb presència pròpia va ser *La reina de la bellesa de Leenane*, amb un altre conjunt de brillants actors com són Montserrat Carulla, Vicky Peña i Àlex Casanovas, tots ells dirigits per Mario Gas.

Entre les moltes altres activitats del Metropol, aquell any va destacar la presència d'Iñaki Gabilondo, en aquells moments director del programa més escoltat de la radiodifusió espanyola, *Hoy por hoy*, de la Cadena SER, que el va retransmetre en directe des de la nostra ciutat el dijous 20 de maig.

Una de les obres més esperades d'aquesta temporada va ser la protagonitzada pel provocador pallasso italià Leo Bassi. *Instintos ocultos* ens va fer riure, però els espectadors també vam passar una certa por (ja se sap, en les obres de Bassi cal anar preparat per a tot). També van repetir els d'Abisme Teatre amb *El perquè de tot plegat*, i Sergi Mateu tornava a Tarragona amb *La balada d'Oscar Wilde*. En música cal destacar el debut al Metropol del cantautor tarragoní Paco Hilaluna.

L'humor també va estar molt ben representat aquesta temporada. Als noms ja citats de Rubianes o Leo Bassi hi hem d'afegir els d'Yllana i el seu teatre gestual sense paraules, i els Mimi Richi Clowns, una de les companyies més prestigioses en el món del clown i de la pantomima.

2000, cinc anys de la remodelació

La commemoració del cinquè aniversari de la remodelació del Teatre Metropol de Tarragona va servir per confeccionar una programació de luxe per a la ciutat en la seva temporada d'hivern. Des de l'estrena de *Sopa de ràdio*, la nova obra de Trono Villegas, fins al genial Miguel Gila, tot passant per Els Joglars o Carles Flavià, a més d'una magnífica exposició sobre el mestre Pau Casals.

La presa, obra portada directament des del Teatre Romea de Barcelona, va servir per obrir aquesta programació, on no hi va faltar una producció de Canteatre que es deia *De cors robots... i més*, amb Carme Tàpias i Sergi Xirinnacs dirigits per Joan Pascual. També el Centro Andaluz de Teatro Al-Kasaba de Palestina es va sumar a la festa amb una particular *Fuenteovejuna* de Lope de Vega, mentre que en l'apartat d'òpera vam veure *Madama Butterfly*, de Puccini, sota la producció d'Òpera 2001. També van passar pel Metropol el grup tarragoní de música Mil Històries i la companyia de dansa contemporània It Dansa.

El 3 de març, i per primera vegada al Metropol, Miguel Gila va portar el seu darrer espectacle, *Suma y sigue*, on el gran humorista va fer un repàs del seu ampli repertori sempre enganxat al telèfon. De Gila a Els Joglars. En aquesta ocasió, poc després de desmitificar la figura de Josep Pla, van fer un pas endavant per endinsar-se en el món

de Salvador Dalí, personatge interpretat magistralment per Ramon Fontseré. L'última peça teatral d'aquesta part de la temporada la va protagonitzar Carles Flavià i *El estado del malestar*: si les coses anaven tan malament com ens deia llavors Flavià, deu anys més tard no hem millorat gens.

En l'apartat musical, dos grans concerts. El primer, protagonitzat per cinc guitarres de prestigi: Max Sunyer, Joan Vinyals, Santi Picó, David Palau i Juan Gómez *Chicuelo*. El segon, dins el 7è Festival Internacional de Dixieland Ciutat de Tarragona, The Pasadena Roof Orchestra, una formació que celebrava els seus trenta anys de vida.

El criat, sota la direcció de Mario Gas, va obrir la temporada de primavera del Metropol del 2000. Ferran Mardico en va prendre el relleu amb *Tots eren fills meus*, d'Arthur Miller, estrena protagonitzada per Carles Canut i Julieta Serrano. I el Teatre Nacional de Catalunya va portar *La comèdia dels errors*, amb un Lluís Soler magnífic.

Una altra de les peces destacades de la programació va ser *Top Dogs*, dirigida també per Mario Gas, i protagonitzada per un dels grans de l'escena catalana, malgrat que la major part de la seva carrera professional l'hagi realitzat a Madrid. Parlem de Fernando Guillén, que actuava en aquesta ocasió amb Mònica López.

De la temporada de tardor cal destacar una nova interpretació magistral de Lluís Soler, en l'obra de Molière *Tartuf o l'impostor*, dirigida per Oriol Broggi, peça en la qual també hi participa-

va l'actriu tarragonina Montserrat Salvador. Cesc Gelabert va presentar una altra de les seves coreografies, i Calixto Bieito va muntar la seva controvertida versió de *La vida es sueño* de Calderón de la Barca. Per la seva part, el Grup Escènic Atenea celebrà els seus quaranta anys de teatre amb la representació, entre altres peces, d'*El cor del poble*, d'Ignasi Iglésias.

Una altra estrena al Metropol: la primera aparició de Teatre de Guerrilla. Avalats pel seu èxit televisiu amb el programa *Càsting*, de TV3, Rafel Faixedas, Quim Masferrer i Carles Xuriguera decideixen dissenyar *Som i serem*, l'obra que els llançà definitivament a la fama dos anys després de la seva unió.

2001, retrobades i estrenes

El 2001 és un any de retrobades i noves estrenes. El Metropol és ja una referència en el món del teatre. Si el Nacional fa una nova creació, ve a Tarragona; si el Romea estrena, passa per aquí. Si la Vilarasau té un nou muntatge, a la curta o a la llarga fa la seva gira i triomfa al Metropol (sempre que la televisió li ho permet). El mateix podríem dir de Rafael Álvarez *El Brujo*, Kràmpack i un llarg etcètera, al qual afegim, per primera vegada, Lluís Homar.

Un tramvia anomenat desig, la coneguda obra de Tennessee Williams (sobretot per la seva adaptació cinematogràfica), portà al Metropol Emma Vilarasau, en un dels papers més emotius, sorprenents i de caràcter de tota la seva

trajectòria artística. Al llarg d'aquests quinze anys de la remodelació del Metropol, tant Emma Vilarasau com Lluís Soler i Jordi Boixaderas s'han convertit en tres de les màximes estrelles per al públic tarragoní.

El coreògraf Ramon Oller estrenà *Pecado, pescado* amb la companyia Metros, una de les obres de dansa contemporània més ben acollides a la nostra ciutat. El grup reusenc La Vitxeta també trepitja l'escenari tarragoní amb *La disputa*, sota la direcció de Dolors Juanpere. Paco Mir, component de Tricycle, va ser el director de *Vides privades*, considerada una de les millors comèdies del segle xx.

L'actriu Antonia San Juan, molt coneguda després de participar en una de les pel·lícules més populars de Pedro Almodóvar, *Todo sobre mi madre*, també s'estrenà a Tarragona amb el monòleg *Otras mujeres*. Jaume Sisa va tornar a cantar i també ho va fer al Metropol, i l'altre gran nom que trepitjava per primera vegada el Metropol va ser Lluís Homar amb *Taurons*, una crítica despietada del somni americà dirigida per Ferran Madico.

A la primavera veiérem l'actuació del ballet de David Campos i ens vam esglaïar amb Manel Barceló i *La tigrissa i altres històries*. Rafael Álvarez muntà *El arcipreste*, i poc després prenia el relleu a l'escenari de la Rambla Nova un mite del cinema espanyol portat al teatre: *El verdugo*. D'aquella famosa pel·lícula de Luis García Berlanga, Luis Olmos en va fer una versió per al lluïment de tres grans actors: Juan

Echanove, Luisa Martín (que estava triomfant amb la Juani de *Médico de familia* a la televisió) i Alfred Lucchetti, tot un referent del teatre català contemporani, una combinació en què l'èxit estava, doncs, assegurat.

De la Sala Muntaner de Barcelona va arribar *Okupes al Museu del Prado*, tota una agradable sorpresa dirigida pel mestre Ricard Salvat. Un altre va ser l'espectacle de Les Founambules, dos belgues genis del mim i de l'humor, amb un muntatge brutal i divertit.

A la tardor, Joel Joan i Jordi Sànchez tornaren amb les seves històries d'embotics. En aquesta ocasió l'obra era *Excuses*, sota la direcció de Pep Anton Muñoz abans de convertir-se en el popular Peris d'*El cor de la ciutat*. El Metropol també va tornar a tenir l'honor de veure les evolucions del Ballet Imperial Rus de Maia Plissétskaia, una de les ballarines més grans de tots el temps. A Tarragona van portar un *divertimento* de diferents autors que omplí d'elegància l'escenari tarragoní. Seguint en l'apartat de dansa, en aquest cas catalana, l'Esbart Santa Tecla celebrà els seus trenta anys de vida amb el muntatge *Del Montsant a Prades*. I molt abans que *Escenas de matrimonio* es fes popular a la petita pantalla, Magüi Mira i Francesc Albiol van portar l'obra d'Ingmar Bergman al nostre escenari, amb un gran èxit de crítica i públic. Per cert, una obra que no té res a veure amb el programa de televisió del mateix títol.

Així mateix, cal destacar la participació en la programació de la compa-

nyia Carro de Baco amb *La curva*, interpretada, entre d'altres, pel tarragoní Vicenç Cañón, excomponernt d'Espai de Troc. Tampoc podem oblidar un altre dels grans moments de la temporada, l'*Enric IV* de Luigi Pirandello, on novament Lluís Soler estava colossal. Les cançons de Pau Riba i la *Giulietta* de Pepa Plana van tancar la temporada just abans, com sempre, dels *Pastorets*. A més dels tradicionals de l'Associació La Salle, la Companyia La Golfa estrenà *Els pastorets de Tarragona*, una revisió del text de Josep Maria Folch i Torres, adaptat per Josep Bargalló tot modernitzant l'original i fent-ne una versió tarragonina.

Tot això pel que fa a les programacions professionals, perquè si mirem altres activitats que aquell 2001 es van fer al Metropol hi trobem, entre d'altres, "Les matinals més menudes", la campanya de teatre infantil i juvenil, les programacions de Joventuts Musicals, el Teatre Jove, l'Escena Amateur i "El Metropol de la ciutat", noranta-cinc funcions més. No està gens malament.

2002, la gran Lola Herrera, 'La jaula de las locas' i 'Ubú'

El 2002 va ser un any de grans produccions: l'innegable èxit de Paco Morán i Joan Pera amb *La jaula de las locas*, o la nova revisió que Els Joglars van fer d'*Ubú, president* amb motiu del quarantè aniversari de la companyia d'Albert Boadella. Però destacaria la presència a Tarragona de la gran Lola

Herrera amb *Cinco horas con Mario*, del recentment traspasat Miguel De-libes. La gran dama de l'escena espanyola demostrà una vegada més com li escau aquest qualificatiu.

Nova temporada i noves emocions. La primera la va proporcionar Carme Elias amb *La dama enamorada*, de Joan Puig i Ferrer (la Selva del Camp, 1882 - París, 1956), plena de solvència interpretativa. La segona, la gala lírica protagonitzada pel tenor Jaume Aragall i el baríton tarragoní Àngel Òdena. Un refredat mal curat d'Aragall va espatllar, en part, la nit, però es va tornar a demostrar que Òdena ja era tot un número u del món del cant. I la tercera gran emoció de la primera part de la temporada: *La jaula de las locas*, el nou èxit de Paco Morán i Joan Pera, que va sortir del Metropol per representar-se al Refugi 1 del Moll de Costa, ja que el teatre de la Rambla Nova era massa petit per abastar l'enorme interès del públic.

L'hivern del 2002 també vam veure la nova creació de Trono Villegas, en aquesta ocasió amb la col·laboració de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. Sota la direcció d'Oriol Grau, dotze veus representen dotze religions i aquí s'inicia el conflicte de *La veu del món*. Atalaya de Sevilla i el seu director, Ricardo Iniesta, tornaren al Metropol per representar *Exiliadas*, una peça compromesa amb les dones silenciades. Quant a la música, el gran protagonista va ser Pep Sala, que presentà les cançons del seu treball discogràfic del moment, *Carpe Diem*, a més de recor-

dar alguns dels temes més populars de la seva època de Sau.

A la primavera, el Metropol va rebre la visita de Blanca Portillo juntament amb Kiti Manver i Nuria Mencía, amb *El matrimonio de Boston*. Albert Pla cantà rumba, i Àlex Casanovas i el tarragoní Fermí Fernández (un dels màxims impulsors de Trono Villegas) van donar vida a més de quinze personatges en la divertida comèdia *Amb pedres a les butxaques*. El Tantarantana Teatre muntava *Follia d'amor*, un gran èxit de Sam Shepard, i Canteatre presentava el musical *El castell negre*, una de les produccions més ambicioses de la gent d'El Magatzem de la Cooperativa Obrera.

Després de Pla i Dalí, Boadella va tornar a repassar un dels personatges que més joc han donat a Els Joglars al llarg de la seva trajectòria artística. I quin millor moment per fer-ho que tot celebrant els quaranta anys de vida de la companyia. A *Ubú president, o els dies de Pompeia* hi trobem l'Ubú de sempre i elements nous que resisteixen al pas del temps. Tancava la programació de primavera la ja citada *Cinco horas con Mario*, tot un luxe del teatre contemporani que Lola Herrera va fer seu de totes totes.

La darrera etapa de l'any, ja a la tardor, va servir per canviar la manera de presentar la programació als espectadors. El desplegable es va quedar petit i va sorgir un nou format en forma de llibret que encara es manté actualment. El Nacional va obrir foc amb *La filla del mar*, un clàssic d'Àngel Guimerà portat

als nostres dies. I no podem deixar de banda que, amb motiu del seu setantè aniversari, es va organitzar un concert en homenatge al gran mestre de la música nascut a Riudoms, Joan Guinjoan, creador i impulsor del Premi Internacional de Composició Musical Ciutat de Tarragona. S'hi va presentar el CD *Chez Guinjoan: obra primera*.

Per la seva part, Jordi Boixaderas i Francesc Albiol donaren vida als personatges d'*El club de la corbata*, una obra més que interessant que reflectia les emocions i les frustracions dels homes quan arriben a una certa edat. En dansa, bona actuació de l'Odesa Festival Ballet amb la interpretació del *Treanous* de Txaikovski. Per acabar, el Nadal i el seu misteri: *Lo misteri de Nadal* dels Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries.

Al marge de les programacions i de tota l'activitat al voltant del Metropol, el 2002 va ser l'any de l'entrada en funcionament de l'euro. Tot es va apujar. La canya que valia 100 pessetes va passar a 1 euro. Tots els preus es van disparar, però les entrades del Metropol i de la programació cultural en general van mantenir els seus preus, amb una despesa mitjana al voltant dels 17 euros (2.828 pessetes) per espectacle, tenint en compte que els preus més cars de les temporades anteriors havien oscil·lat entre les 2.500 i les 3.000 pessetes.

2003, de Miss Daisy al 'Poema de Nadal'

Tan sols amb la seva presència, Amparo Rivelles va il·luminat l'espai del Metropol amb l'obra *Paseando a Miss Daisy*, sota la direcció de Luis Olmo. Curiosament, aquesta obra de teatre es va fer molt popular quan aquest gran text d'Alfred Uhry va ser portat al cinema. Sota una aparent senzillesa, *Paseando a Miss Daisy* és un laboriós treball que parla de tabús, pors i prejudicis socials entrelligats per les relacions afectives.

A més de la presència d'Amparo Rivelles, cal significar l'actuació de Maria del Mar Bonet amb *Raixa*, un altre disc presentat a Tarragona, o l'estrena de l'obra del tarragoní Josep Anton Baixeras *La tangent*. Miguel Poveda va posar el seu toc flamenc de gran *cantaor*; Sol Picó, el seu mestratge en el món de la dansa amb *Bésame el cactus*, i l'humor ens arribà de la mà de Toni Albà i el seu *Bufons del regne*, les primeres paròdies del Rei d'Espanya que ja triomfaven a TV3.

Un altre dels grans moments de la temporada va ser la participació de Lluís Homar convertit en Lluís Homar en el monòleg *Et diré sempre la veritat*, on el gran actor català ens donava la seva particular visió del teatre i de la seva vida com a actor.

Un altre tarragoní, el director d'escena Ramon Simó, va portar Anna Lizaran de nou al Metropol amb *Escenes d'una execució*, una producció del Teatre Nacional de Catalunya. L'obra, ra-

dical i poètica a la vegada, parla de la funció de l'art en la nostra societat. No hi podia faltar tampoc Josep Maria Pou, que sota la direcció del reusenc Ferran Madico muntà *Celobert*, un dels grans èxits de la temporada.

Enmig de tant de teatre, un personatge ja prou conegut de la lírica tarra-gonina com Àngel Òdena ens oferí una demostració de la seva qualitat, acompanyat, en aquesta ocasió, per la soprano Elena de la Merced, amb qui poc després cantà al Liceu de Barcelona *Il viaggio a Reims*, de Rossini.

De la temporada de primavera podem destacar tres moments estel·lars: *L'habitació del nen*, de Josep Maria Benet i Jornet, dirigida per Sergi Belbel; *El Cafè de la Marina*, de Josep Maria de Sagarra; i *Mamaaá*, de Jordi Sànchez i Pep Anton Gómez. Cadascuna d'elles portà a Tarragona noms ja prou coneguts a la ciutat. La primera de les tres obres estava protagonitzada per Emma Vilarsau i Pere Arquillué; del gran repartiment d'*El Cafè de la Marina* cal destacar Laura Conejero i Jordi Banacolocha; i què podem dir de *Mamaaá*, eren el Morán i el Pera, la tercera obra conjunta d'aquests dos genis de l'humor.

Enmig de tot això, la presència de la Companyia d'Ombres Xineses de Pequín, l'estrena de la comèdia musical infantil *Xerima*, de la companyia tarra-gonina del mateix nom, o el concert que ens oferí una de les veus més significatives de la música espanyola: Paco Ibáñez.

A les acaballes de la temporada, una estrena destacà per damunt de les

altres: *El poema de Nadal*, de Josep Maria de Sagarra, sota la direcció escènica de Josep Maria Polls i la direcció musical de Josep Prats. Aquesta representació es va realitzar a la Catedral de Tarragona, marc on s'ha anat escenificant sempre aquesta obra fins a l'actualitat. La dramatització del poema la van dur a terme, entre d'altres, Montserrat Salvador, Carme Sansa i Mercè Arànega.

Al marge del *Poema*, també cal esmentar la producció del Teatre Romea *J.R.S.*, amb la interpretació de Lluís Marco i un jovenet Bernat Quintana, qui també feia els primers passos a la televisió a *El cor de la ciutat* interpretant el paper de Max. També s'estrenà *Sagarriades*, un text de Sagarra, i *Se busca impotente para convivir*, amb una espectacular Carme Conesa de protagonista. En dansa, l'Odessa Festival Ballet va oferir la seva particular versió de *Carmen*, molt polida però mancada de passió.

2004, Rosa Maria, Maria Rosa i en Pou

La collita d'espectacles del 2004 va ser excel·lent. A tall d'exemple, la posada en escena de *Wit*, de Margaret Edson, una pinzellada d'humor àcid i de drama al voltant del càncer sota la direcció de Lluís Pasqual i la interpretació de Rosa Maria Sardà i Fernando Guillén. I de Rosa Maria a *Maria Rosa*, d'Àngel Guimerà, amb Marta Calvó, Lluís Soler i Pep Torrens en els papers principals; així com la gran interpreta-

ció que va fer Josep Maria Pou amb *El rei Lear*, de Shakespeare, sota la direcció de Calixto Bieito.

Mayte Martín i la ballarina Belén Maya van ser les encarregades d'obrir la temporada professional del Metropol de l'any 2004. Després van tornar les noies de T de Teatre amb *Això no és vida!*, i l'Albert Pla va fer de les seves en un concert dramatitzat.

Pavlovsky posà l'humor, i la comèdia va venir de la mà d'*Acosta't*, amb Àngels Gonyalons, Ramon Madaula, Àlex Casanovas i Anna Ycobalzeta. Atalaya de Sevilla va mostrar una altra vegada la seva qualitat artística amb *El públic*. Per gaudir de la música, vam comptar amb els sons de Gerard Quintana, ja sense la marca de Sopa de Cabra.

Una de les sorpreses de la temporada la va protagonitzar l'obra *Por amor al arte*, representada pels populars actors de cinema i televisió Maribel Verdú i Juanjo Artero. Lluny de les càmeres, van demostrar que també són uns grans actors de teatre.

Wit i *Maria Rosa* van ser, doncs, les estrelles de la programació de primavera del Metropol del 2004, mentre que la tardor va començar amb un clàssic poc representat d'Arthur Miller, *El precio*, interpretat per Juan Echanove i Rosa Manteiga.

En l'apartat musical, dos grans concerts: el primer, protagonitzat per Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries, amb l'estrena de *No es pot viure*, un crit que demanava millorar les coses, sobretot a les Terres de l'Ebre, i que s'escampà per tot el territori; el segon, el

de Titot (Francesc Ribera) i Marcel·lins, entre altres, que van recuperar el gran trobador Guillem de Berguedà.

Tornant al teatre, Oriol Broggi va dirigir l'obra de Bertolt Brecht *Els fusells de la senyora Carrà*, i després l'esperat *El rei Lear*, sota la direcció de Calixto Bieito. Aquesta gran tragèdia, portada als nostres dies per un dels directors més polèmics de l'escena catalana, va estar interpretada magistralment per Josep Maria Pou i la companyia del Teatre Romea. Era la primera vegada que Pou s'enfrontava a un Shakespeare, i també la primera vegada que *El rei Lear* era interpretat en català.

2005, deu anys del nou Metropol

El 2005 el Metropol complia els deu anys de la seva nova vida com a escenari de la cultura tarragonina, i ho va fer amb l'estrena d'un dels grans èxits del teatre català dels últims anys: *El mètode Grönholm*, de Jordi Galceran, dirigida per Sergi Belbel i interpretada per Jordi Boixaderas, Lluís Soler, Jordi Diaz i Roser Batalla. Alguns l'han qualificat com el millor teatre comercial imaginable, i el ressò de l'obra va durar diverses temporades, fins i tot va arribar a la gran pantalla.

La temporada la inaugurà *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda, tot un clàssic de l'escena catalana interpretat per Montserrat Carulla, Mercè Pons i Rosa Renom, sota la direcció de Joan Ollé. I després d'aquesta gran obra, la

primera aparició al Metropol de la ballarina de flamenc tarragonina Belén López, que estrenà *Atrapados por el arte*, un muntatge preparat per ella mateixa amb una història de passions on es combinaven el clàssic espanyol i el flamenc amb gust, força i elegància. Va ser a Tarragona, la seva ciutat, on va estrenar aquest espectacle que més tard giraria per altres ciutats espanyoles.

I de la novetat a un retrobament. Els Yllana muntaven al Metropol *Star Trip*, convertits ja en tot un referent de l'humor internacional. Aquesta obra s'havia representat ja més de 2.500 vegades en 28 països diferents quan arribà al Metropol. Una altra sorpresa va ser *Hysteria*, dirigida per John Malkovich, convidat d'honor al centenari del teatre tarragoní i tot un apassionat de la figura de Josep Maria Jujol, l'arquitecte del Metropol.

En aquest desè aniversari del teatre de la Rambla Nova no hi podia faltar una companyia com Els Joglars, abans que el seu director, Albert Boadella, perdés l'oremus i ataqués el catalanisme polític. El 2005 portaren *El retablo de las maravillas*, una farsa sobre un tema de Cervantes. I cal recordar també l'actuació de La Porteña Jazz Band, una de les formacions més importants de tot el món, dins la 12a edició del Festival Internacional de Dixieland de Tarragona.

La primavera d'aquell any es va iniciar amb la producció del Nacional *Les tres germanes*, que tenia com a protagonistes Emma Vilarasau, Laura Cone-

jero, Ramon Madaula i l'actriu tarragonina Mercè Rovira. Un altre tarragoní, el ballarí Roberto G. Alonso, presentava obra al Metropol, *(Ob)sessió*, i també Pepa Plana amb *Hatzàrdia*.

La ja reconeguda cineasta Isabel Coixet va fer la seva aportació a la temporada del Metropol dirigint *84 Charing Cross Road*, amb Carme Elias i Josep Minguell com a protagonistes. *El mètode Grönholm*, amb quatre grans actors i un text trepidant, va tancar aquest cicle de primavera.

De nou el Nacional de Catalunya va ser l'encarregat d'obrir la programació de tardor del Metropol amb *El professional* i Pep Anton Muñoz i Jordi Banacolocha, dos actors de primera línia molt populars per les seves aparicions a la petita pantalla. Tal com va passar al cicle de primavera, la segona obra va ser una altra estrena absoluta al Metropol d'una ballarina tarragonina, Arantxa Sagardoy, que presentà *Islas* amb la companyia Patas Arriba. Des d'aquell moment, la Sagardoy no ha parat de rebre distincions nacionals i internacionals, i s'ha convertit en una habitual de l'escenari de la seva ciutat.

Completaren aquest cicle obres de la importància d'*El misantrop*, de Molière, amb Ramon Vila i Rosa Gàميز com a protagonistes; *De banyes i tracamanyes*, un *divertimento* sobre obres de Molière dirigit per Esteve Polls; o la curiosa fusió entre Gerard Quintana i Joel Joan, amb un text molt poètic i punyent al mateix temps. La programació del teatre professional d'aquell any va tancar amb Carles Canut al capdavant

del cartell de *Mestres antics*, i finalitzava la temporada tot escoltant el músic tarragoní Paco Enlaluna (abans es feia dir Paco Hilaluna) i gaudint dels nostres tradicionals *Pastorets*.

2006, de Charlie Rivel a 'La cabra' o El Pets

Entrem al 2006 amb noves propostes a l'escenari del Teatre Metropol de Tarragona, sempre buscant el bo i millor de la cartellera. De les moltes actuacions que van ser protagonistes dels tres cicles professionals, hi va haver una sèrie d'actuacions molt destacades, com la protagonitzada per Ferran Rañé amb la seva impressionant interpretació del gran pallaso Charlie Rivel a *Uuuuh!* No menys impactants van ser l'èxit teatral de la temporada, l'actuació de Josep Maria Pou amb *La cabra*, la de Pere Arquillué amb *Otel·lo* o la primera que van fer Els Pets al teatre de la Rambla Nova.

L'any va començar amb el Teatro de la Abadía amb *Sobre Horacios y Curia-cios*, un grup de textos a partir de l'obra de Bertolt Brecht. El Teatre Nacional de Catalunya va adaptar *Les aventures extraordinàries d'en Massagan*, una de les obres més populars de Josep Maria Folch i Torres a més d'*Els Pastorets*. I en el terreny musical, Joan Isaac, un dels grans de la Nova Cançó catalana, va presentar les cançons del seu últim disc, *De profundis*.

Llavors va arribar un dels moments àlgids de la temporada: la presència al

Metropol de Ferran Rañé i *Uuuuh!* En una ficció que surt de la imaginació del director de Comediants, Joan Font, i a partir d'un text de Gerard Vázquez, el més tendre i universal dels pallasos, Charlie Rivel (el noi de Cubelles), es veu obligat a actuar davant d'Adolf Hitler, el més bàrbar dels dictadors, i ell intenta no fer la seva funció davant d'aquest assassí.

Ricardo Iniesta va tornar al Metropol amb una adaptació moderna de *Medea*, una Medea clàssica (l'estrangera) que ens parlava de la xenofòbia o de la problemàtica de la immigració.

Com ja hem dit, el gran moment no tan sols de la temporada sinó de l'any teatral va ser *La cabra*, d'Edward Albee, dirigida i interpretada per Josep Maria Pou. Acompanyat a l'escenari per Marta Angelat, l'obra ens presenta un matrimoni plenament feliç fins que l'home s'enamora de Sylvia. Podem dir que són coses de la vida, però tot canvia quan descobrim que Sylvia és una cabra. Un text impressionant i un impressionant treball dels actors.

Pel que fa a la representació tarraconina, Zona Zàlata, uns vells coneguts del teatre de la nostra ciutat, van presentar *Records*, sota la direcció de Joan Pascual, textos de Magí Sunyer i música de Xavier Pié. Una reflexió sobre la conducta humana i la incapacitat de la nostra cultura per posar punt final a la barbàrie, a la guerra i a la repressió.

La primavera va arribar amb molta música. Primer el musical *Paradís*, amb Àngels Gonyalons, Pep Anton Muñoz i Xavi Mira en els principals papers de

l'obra; després un altre recital de Maria del Mar Bonet, que va presentar el seu disc *Amic, Amat*.

En l'apartat teatral, cal destacar dues posades en escena: les noies de T de Teatre amb el seu *15*, una antologia dels millors moments del popular grup amb motiu dels seus quinze anys de professió, i *Aigües encantades*, una producció del Teatre Nacional de Catalunya dirigida pel tarragoní Ramon Simó sobre un text de Joan Puig i Ferrer ambientat en un poble de les nostres comarques.

Pel que fa a la programació d'hivern, començà amb una altra sessió d'*El mètode Grönholm*, que seguia sumant representacions, però el plat fort de la programació era un clàssic entre els clàssics: *Otel·lo*. El conegut drama de Shakespeare arribà de la mà del Teatre Lliure en versió de Carlota Subirós, que va fer un viatge al cor fosc de les passions humanes. Pere Arquillué va ser el gran protagonista de l'obra, acompanyat, entre d'altres, per Joan Carreras i Alícia Pérez.

En el terreny musical, Pascal Comelade va passar pel Metropol dins la gira de Ressonns, però els protagonistes de la temporada van ser Els Pets de Constantí, que, a més de cantar, també van presentar una teatralització de la seva música, una altra fita dins la seva ja llarga trajectòria musical.

2007, setanta-cinc anys amb Joan Guinjoan

La temporada del 2007 va ser estranya i més curta del que era habitual, ja que no vam tenir cicle de tardor. El Metropol va tancar portes durant uns mesos per tal de poder dur-hi a terme una sèrie de reformes internes per millorar la seguretat del local, tant dels espectadors com de la gent que hi treballa habitualment. Un altre factor que va motivar aquest tancament va ser el canvi en l'equip de govern de l'Ajuntament de Tarragona. Després de divuit anys governant la ciutat amb Joan Miquel Nadal, CiU perdia les eleccions municipals. El PSC accedia al poder gairebé tocant la majoria absoluta, la qual va obtenir amb el suport dels dos regidors d'ERC. Era el moment del canvi i de buscar noves fórmules per a la cultura de la ciutat, i aquest canvi va portar momentàniament un cert desgavell a l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament. Malgrat tot, els tarragonins vam gaudir d'una bona collita d'espectacles.

Però si volem recordar aquest 2007 no és pel tancament de la sala ni per les obres de teatre i dansa o els recitals de música que s'hi van realitzar, sinó per l'homenatge a un dels músics més valorats de les nostres comarques, el mestre Joan Guinjoan. El mestre complia setanta-cinc anys, i l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Tarragona va homenajar-lo amb un merescut acte de celebració i reconeixement al Teatre Metropol, acte organitzat conjuntament amb Joventuts Musicals de Tarragona.

Pel que fa al teatre, en destacarem, entre les moltes obres vistes, dues de gran mèrit. En primer lloc una arriscada posada en escena d'*Antígona* de Sòfocles, dirigida per Oriol Broggi i amb una extraordinària interpretació a càrrec de Clara Segura i Pep Cruz. I l'altra obra que cal destacar va ser *Visitando al Sr. Green*, dirigida per Juan Echanove i protagonitzada per Juan José Otegui, un dels grans de l'escena espanyola malgrat que sempre li han tocat papers de secundari. El mateix Broggi va portar al Metropol *La primera història d'Esther* de Salvador Espriu, i en l'apartat de dansa hem de recordar la sensacional actuació de Marta Carrasco i la seva companyia a *J'arrive*.

Les proses autobiogràfiques de Santiago Rusiñol, interpretades per Ramon Madaula i dirigides per Silvia Munt, obriren la temporada d'espectacles professionals del Metropol d'aquell 2007, en què cal destacar, a més, una nova visita de Juan Echanove a Tarragona, en aquesta ocasió amb la companyia del Romea, interpretant *Plataforma*. Pel que fa a la representació tarragonina, esmentarem l'estrena d'*El teatre blanc*, de la companyia Xerima, premi beca Metropol 2005, dirigida per Marc Chornet, un musical que reflexiona sobre el paper dels personatges dins el mateix teatre.

I un altre que va tornar al Metropol va ser Lluís Pasqual, que va dirigir l'obra de Sergi Belbel *Mòbil*, interpretada per Rosa Novell, Maife Gil, Marta Marco i Carles Francino.

2008, Concha Velasco i Josep Maria Flotats

Que l'Emma Vilarasau està abonada al Metropol és un fet reconegut per tots. Això és una gran sort, ja que gaudim d'una de les més brillants actrius de l'escena catalana del moment. A la temporada del 2008 va visitar en dues ocasions el teatre de la Rambla Nova, la primera per inaugurar el cicle d'hivern amb *Carta d'una desconeguda*, i també a la de tardor amb *Espectres*. Però si el 2008 pot ser recordat és per la presència de Concha Velasco, que interpretà *Filomena Marturano*, i la de Josep Maria Flotats, que aterrà al Metropol amb un altre treball de categoria com fou *Stalin*, encara que no ens va poder portar *Arte*.

En el primer cicle de la temporada van destacar la posada en escena de *La plaça del Diamant*, el clàssic del teatre català de Mercè Rodoreda, i l'estrena de les noves coreografies d'Arantxa Sargadoy. Entre altres intèrprets, la música la posà Marc Parrot, un home que es reinventa en cada nou disc.

La primavera la va estrenar Josep Maria Flotats amb *Stalin*, un text que neix a partir d'una novel·la de Marc Dugain. Era la tornada als escenaris catalans de Flotats amb una obra política i plena de passió.

Després de presentar *Antígona* la temporada anterior, Clara Segura tornà al Metropol acompanyada de Joel Joan per interpretar *Intimitat*, una peça sobre les relacions de parella. Una altra de les obres destacades de la tempora-

da va ser la nova creació de Joan Pera, en aquesta ocasió sense Paco Morán. Amb Lloïl Beltrán i Mont Plans, Pera va estar fantàstic a *Òscar, una maleta, dues maletes, tres maletes* i ens fa ver riure fins a fer-nos saltar les llàgrimes.

De l'escena local destacaren l'estrena de *La infanticida*, dirigida per Xavier Pagès i interpretada per Alícia González, i que va comptar amb la música en directe de Guillermo Cides, considerat un dels millors stickistes del món. Una altra retrobada amb Tarragona va ser la de la companyia de dansa de Cesc Gelabert i Lydia Azzopardi, mentre que la nota d'humor va anar a càrrec de Gabino Diego, amb un sensacional monòleg.

L'últim tram de la temporada el va encetar la companyia de la Sala Trono de Tarragona amb *El lleig*, interpretada per Joan Negrié, Oriol Grau, Neus Umbert i Pep Muñoz. També vam poder gaudir d'*El llibertí*, sota la direcció de Joan Lluís Bozzo (director de Dagoll Dagom) i la interpretació de Ramon Madaula i Montse Guallar, entre altres artistes.

Per sorprendent, cal esmentar l'espectacle del mentalista Anthony Blake, que va deixar bocabadat tot el públic del Metropol, com també ens va sorprendre Carmen Machi, la popular Aída de la televisió, amb l'obra *La tortuga de Darwin*, escrita per Juan Mayorga, un dels més importants dramaturgs de l'escena espanyola. Per la seva part, l'humor i la música d'Yllana ens van deixar amb un somriure als llavis. I per acabar aquest repàs de l'any del Metro-

pol, retornem on hem començat, amb l'Emma Vilarasau, que presentà *Espèctres*, acompanyada per Jordi Boixaderas i sota la direcció de la tarragonina Magda Puyo.

Però el més important era que feia cent anys que havien encarregat a Josep Maria Jujol el projecte de construcció del Teatre del Patronat Obrer. Dos anys més tard d'aquest encàrrec, el teatre ja era tota una realitat.

2009-2010, Animalario entra en escena

Estem ja en una nova temporada, la del 2009, amb una programació que tornava a estar equilibrada, i que va començar amb el Teatre Nacional de Catalunya presentant *La dama de Reus*, d'Ambrosi Carrión, sota la direcció de Ramon Simó. Després arriba un dels plats forts de la programació, l'entrada a l'escena de Tarragona de la companyia Animalario, que, juntament amb el Teatro de la Abadía, van presentar *Argelino, servidor de dos amos*, un text d'Alberto San Juan (important actor de cinema, teatre i televisió) a partir de l'obra de Carlo Goldoni, dirigit per Andrés Lima i protagonitzada, entre altres, per Javier Gutiérrez, el popular criat de la sèrie de Televisió Espanyola *Águila roja*.

No menys popular és Juan Tamariz, que va demostrar una vegada més la seva la capacitat per fer-nos riure amb la màgia. Xerima va estrenar una altra obra, *La ciutat anònima*, gràcies a les

beques Metropol, i les nits s'ompliren de monòlegs amb *Las noches de Paramount Comedy*.

Josep Maria Pou, un altre dels qui té plaça assegurada a les programacions del Metropol, va portar al teatre tarragoní la seva última obra, *Els nois d'Història*, dirigida i protagonitzada per ell mateix. Els de Vol-Ras van fer de les seves, i gràcies a l'humor de *Canguelis* vam aprendre que, tot rient, també podem lluitar contra la por. També en el vessant còmic en vam tenir una altra dosi: *El messies*, on Toni Albà i Fermí Fernández ens van fer riure amb tots els personatges que surten a l'escenari al llarg de la representació d'aquesta sàtira religiosa d'allò més interessant.

Tot criticant el colonialisme, la tarragonina Muntsa Alcañiz representà *Antílops*, i posteriorment vam poder gaudir d'un nou muntatge de l'Esbart Santa Tecla amb la direcció de Jaume Guasch, *Onades*.

I entrem al 2010, l'any del centenari de la inauguració oficial del Teatre Metropol de Tarragona. La programació d'hivern ja està tancada, i cal destacar de nou la presència del grup madrileny Animalario, que en aquesta ocasió ens porta un muntatge sensacional sobre la vida de José Manuel Ibar Aspiazu, més conegut com a *Urtain*, magistralment interpretat per Roberto Álamo.

Aquesta temporada l'ha obert el Lliure, que ens ha portat a Tarragona *Nixon-Frost*, amb Lluís Marco transfigurant-se en un Richard Nixon molt creïble. I ningú millor que Concha Velasco per fer-nos creure qualsevol pa-

per que interpreta; en la seva segona incursió al Metropol ens ha presentat *La vida por delante*, una obra on es posa a la pell d'una veterana prostituta. Tampoc podem passar per alt un altre dels assidus del Metropol, l'inimitable Joan Pera, convertit ara en *La Glòria del Mercat*.

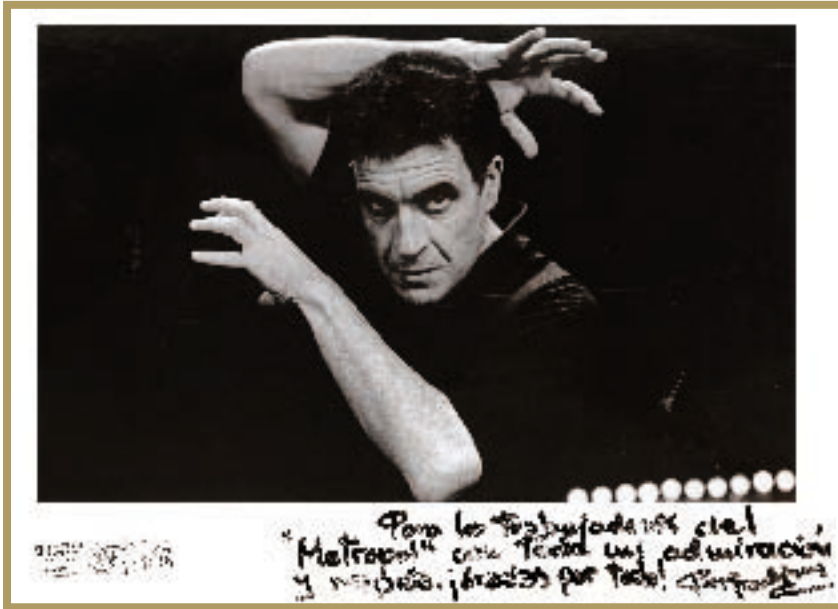
Al llarg d'aquest quinze anys de la seva recuperació, desenes d'obres de teatre, dansa, recitals de música, exposicions, debats i un ampli nombre d'activitats han omplert l'escenari del popular teatre de la Rambla Nova de Tarragona, que arriba així als seus primers cent anys de vida. La nau de somnis és tota una realitat.

Josep Maria Marsal

Fotografies relatives a l'acte festiu del dia de la inauguració després de la restauració, 10 de març de 1995. La companyia Comediants va crear un muntatge especial per a la reobertura del teatre. L'espectacle *La nau de somnis*. Autor: Jordi Tutusaus. AHCT.

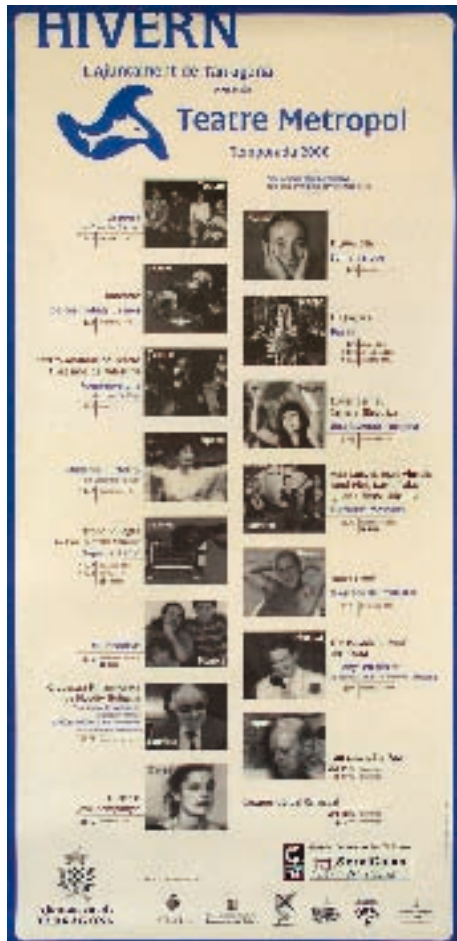

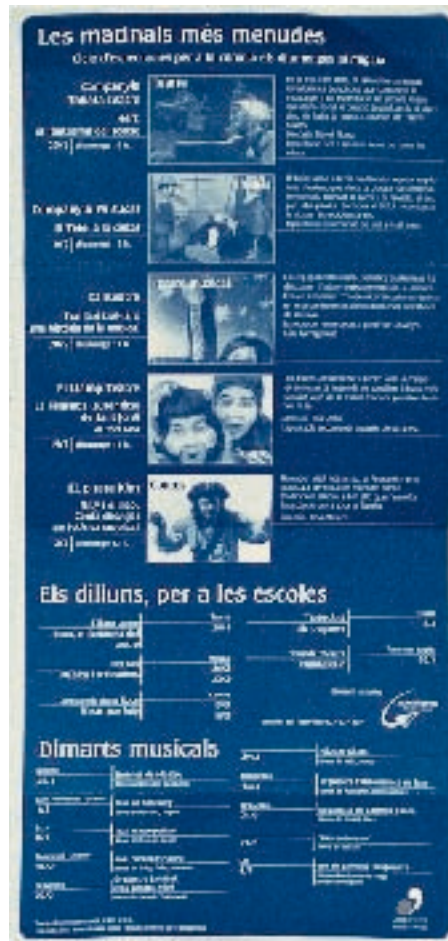
L'actor Pepe Rubianes, amb la dedicatòria als treballadors del Teatre Metropol que va escriure quan va venir a representar l'obra *15 anys*, 16 de març de 1996.
AHCT.

Imatge de l'obra *El sexe nostre de cada dia*, de Dario Fo, Franca Rome i Jacobo Fo. Companyia Trono Villegas, 21 de novembre de 1997.
AHCT. Sig. 34877

Cartell de la programació dels espectacles. Temporada d'hivern 2000. AHCT.

Cartell de la programació de "Les matinals més menudes", "Els dilluns per a les escoles" i els Dimarts Musicals. Temporada d'hivern 2000. AHCT.

Cartell de l'obra *S'enfila un cranc* de la companyia Canteatre, a partir de textos d'Olga Xirinacs, 3 de febrer de 2002. AHCT.

Imatge del pisolabis posterior al lliurament de premis del públic Els Millors del 1999. La banda de jazz de Tarragona Pixi Dixi toca des de dalt del terrat. AHCT.

Imatge de la festa de l'espectacle (2005) amb motiu del lliurament dels premis Els Millors del 2004. Commemoració del 10è aniversari de la rehabilitació del teatre. Gala dirigida pel cineasta tarragoní Jesús Monllaó.

Autor: D. Mocha.
AHCT.

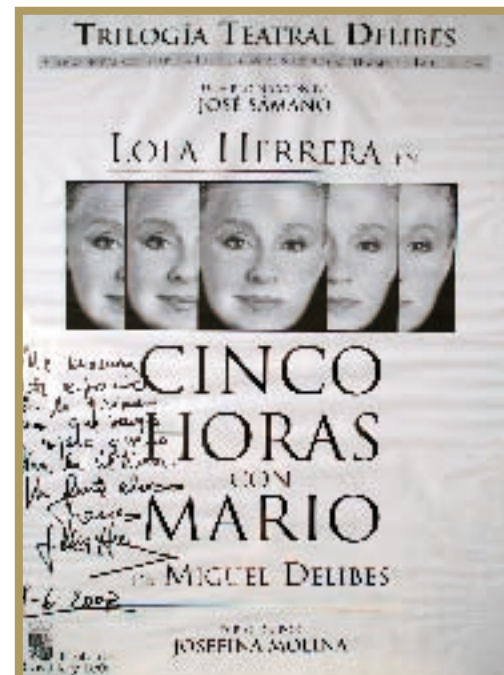

Cartell de l'espectacle *El verdugo*,
30 i 31 de maig de 2001.
AHCT.

Cartell de l'espectacle *Excuses*, 19 i
20 d'octubre de 2001.
AHCT.

Cartell de l'espectacle *Cinco horas
con Mario*, 7 de juny de 2002.
AHCT.

Cartell de l'espectacle *Et diré sempre la veritat*, 7 de març de 2003.
AHCT.

Imatge de l'espectacle *El rei Lear*, de W. Shakespeare, dirigit per Calixto Bieito. Els actors que hi apareixen són Josep Maria Pou, el Rei Lear, i Boris Ruiz, el bufó. 10 de desembre de 2004.
AHCT.

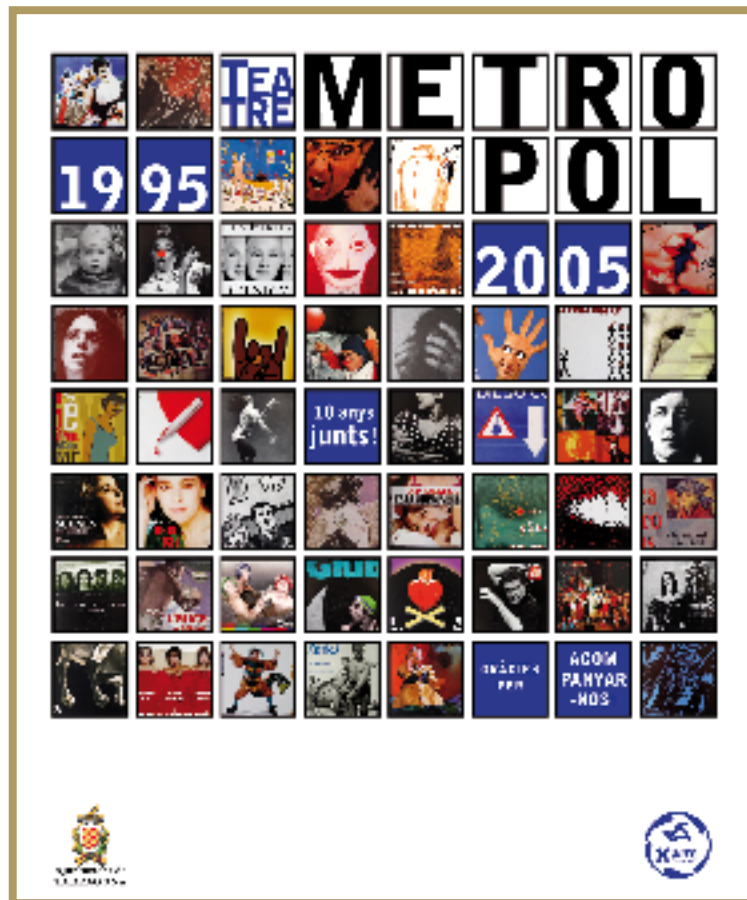
Cartell de la programació de la Mostra de Teatre Jove. Temporada 2004.
AHCT.

Cartell de la programació del cicle Escena Tarragona. Temporada d'hivern 2005.
AHCT.

Portada de la programació de la temporada de primavera 2005. La imatge correspon a l'obra *Hartzàrdia*, de Pepa Plana i Joan Busquets. Amb motiu del desè aniversari es dissenyà el logo *X anys navegant amb tu*. AHCT.

Cartell commemoratiu del desè aniversari del teatre. Tant el logo com el cartell van ser dissenyats per Àlex Ayxendri. AHCT.

Bebo Valdés saludant el públic, 19 de març de 2005. Festival Internacional de Dixieland 2005. Autor: Àlex Ayxendri. AHCT.

Cartell dels concerts de pagament del Festival Internacional de Dixieland de Tarragona 2006. AHCT.

Teatre Metropol > TARRAGONA
TEMPORADA D'HIVERN 2006

17 DE FEBRER (20:30h)
SOBRE HORACIOS Y CURIACIOS
A partir de l'obra de Ennio, dirigida per J. J. Ferrer i J. J. Ferrer

24 DE FEBRER (19:30h)
LES AVENTURES D'EN MASSAGRAN
Texte de Jordi Galcerà i Jordi Galcerà

3 DE MARÇ (20:30h)
JOAN ISAAC
A partir de l'obra de Joan Isaac

10 DE MARÇ (20:30h)
LIJUNJI
A partir de l'obra de Li Junji

17 DE MARÇ (20:30h)
MEDCA (de extracció)
A partir de l'obra de Medca

24 DE MARÇ (20:30h)
PERFECT
A partir de l'obra de Perfect

31 DE MARÇ (20:30h)
LA CABRA o Qui és Sylest?
A partir de l'obra de Sylest

7 D'ABRIL (20:30h)
LA TRAVIATA
A partir de l'obra de Giuseppe Verdi

14 D'ABRIL (20:30h)
CELEBRIDAT (Festival)
A partir de l'obra de Celebridat

21 D'ABRIL (20:30h)
PSITT!! PSITT!! + VIENE REGARDO FLORES
A partir de l'obra de Psitt!! Psitt!! + Viene Regardo Flores

28 D'ABRIL (20:30h)
RECORDS
A partir de l'obra de Records

5 DE MAIG (20:30h)
MILLENNIUM BUGS' ORCHESTRA (Italia)
A partir de l'obra de Millennium Bugs' Orchestra

Adreça: Plaça de l'Esplai, 10. Tarragona. Tel: 977 41 11 11. Web: www.teatre-metropol.org

Cartell de la programació dels espectacles. Temporada d'hivern 2006. AHCT.

ESPAI METROPOL

> FÒRUM METROPOL

Aquesta temporada d'activitats a l'Espai Metropol consistirà en una sèrie de conferències, converses amb artistes i actes de difusió cultural, amb el suport de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Tarragona.

Parles de:
Dimitris Christodoulou
Conferència amb el compositor de Josep M. Ferrer, musicòleg i compositor de la música contemporània al món. Tarragona, 4 d'abril, 20:30h. Sala de Actes de l'Espai Metropol.

1 A partir de:
Dimitris Christodoulou
Conferència amb el compositor de Josep M. Ferrer, musicòleg i compositor de la música contemporània al món. Tarragona, 4 d'abril, 20:30h. Sala de Actes de l'Espai Metropol.

2 A partir de:
Dimitris Christodoulou
Conferència amb el compositor de Josep M. Ferrer, musicòleg i compositor de la música contemporània al món. Tarragona, 4 d'abril, 20:30h. Sala de Actes de l'Espai Metropol.

3 A partir de:
Dimitris Christodoulou
Conferència amb el compositor de Josep M. Ferrer, musicòleg i compositor de la música contemporània al món. Tarragona, 4 d'abril, 20:30h. Sala de Actes de l'Espai Metropol.

4 A partir de:
Dimitris Christodoulou
Conferència amb el compositor de Josep M. Ferrer, musicòleg i compositor de la música contemporània al món. Tarragona, 4 d'abril, 20:30h. Sala de Actes de l'Espai Metropol.

5 A partir de:
Dimitris Christodoulou
Conferència amb el compositor de Josep M. Ferrer, musicòleg i compositor de la música contemporània al món. Tarragona, 4 d'abril, 20:30h. Sala de Actes de l'Espai Metropol.

Programació del Cicle Fòrum Metropol, conferències i converses amb els artistes. Temporada d'hivern 2006. AHCT.

Imatge de l'espectacle de dansa *Trencanous*, de Ballet David Campos, 6 de maig de 2005.
AHCT.

Cartell de l'espectacle, amb dues coreografies, *Orion* ('35) / *Caravan*. Gelabert-Azzopardi Companyia de Dansa, 6 de juny de 2008.
AHCT.

Imatge de l'espectacle de dansa-teatre *J'arrive...!*. Companyia Marta Carrasco, 23 de març de 2007.
AHCT.

Concert homenatge Joan Guinjoan. 75è aniversari, 6 de febrer de 2007. AHCT.

Cartell de la gira i dels concerts *Els Pets fan teatre*, 15 i 16 de desembre de 2006. AHCT.

El cicle Dimarts Musicals, amb seu estable al Teatre Metropol des del 1995, està organitzat per Joventuts Musicals de Tarragona, en conveni amb l'Ajuntament de Tarragona. Temporada d'hivern 2007. AHCT.

Imatge de l'espectacle *El mètode Grönholm*, de Jordi Galceran. Protagonitzat per Roser Batalla, Jordi Boixaderas, Jordi Díaz i Lluís Soler, 10 de juny de 2005. AHCT.

Imatge de l'espectacle *Antígona*, de Sòfocles, dirigit per Oriol Broggi. Protagonitzat, entre d'altres, per Clara Segura i Pep Cruz, 4 de març de 2007. AHCT.

Imatge de l'espectacle *Plataforma*, basat en la novel·la de Michel Houellebecq i dirigit per Calixto Bieito. Intepretat per la Companyia del Teatre Romea i protagonitzat per Juan Echanove, 4 de maig de 2007. AHCT.

Imatge de l'espectacle *Carta d'una desconeguda*, de Stefan Zweig, dirigit per Fernando Bernués. Interpretat, entre d'altres, per Emma Vilarasau, 24 de gener de 2008.

AHCT.

Imatge de l'espectacle *Stalin*, a partir de la novel·la de Marc Dugain. Josep Maria Flotats dirigia i protagonitzava l'obra al costat, entre d'altres, de Carme Conesa, 11 d'abril de 2008.

AHCT.

Cartell amb dedicatòria i signatura de Marcel·lí Antúnez. Amb l'espectacle *Protomembrana* s'iniciava el cicle Escena Metro, dedicat als nous llenguatges i als gèneres escènics poc habituals a les programacions, 25 de gener de 2008.

AHCT.

Calendari de la programació global de la temporada de primavera 2008. Hi podem apreciar la intensa ocupació del teatre i els diferents cicles i activitats que s'hi desenvolupen habitualment. AHCT.

> ALTRES ACTES I ACTIVITATS
Actes organitzats per diverses entitats de la ciutat

CONCERT SOLIDARI
Organitzat: Club Estelny
Amb la participació de Jordi Fransa, Jesús Fuste, Anna Francouch i Rosalba Muga
Dijous 21.05.09 19.30 h
Preu: 2€ i venda d'entrades a les taquilles del Teatre

TROBADA DE CÒRDS ROCIEROS DE CATALUNYA
Organitzat: Consell de Rocieros
Dijous 21.05.09 20 h
Actes lliures però recollida d'entrades a les taquilles del Teatre

MISTERI AL TEATRE METROPOL, gimcana cultural
Organitzat: Consell de Rocieros
Col·labora: Aurore
Dijous 22.05.09 12 h
Inscripció prèvia al Teatre a partir del 31 de març. Màxim, 25 places.

GALA DE DANSA URBAN STYLE
Organitzat: Escola de Ball Marisa Sempér
Dijous 26.05.09 17.30 i 20 h
Actes a la sala a càrrec de l'entitat organitzadora, 977 23 28 90

CEIP SAAVEDRA I CÒR DE PETITS DE L'ORFÈ CATALÀ
CONCERT CORAL
Organitzat: CEF Saavedra
Col·labora: Consell de Rocieros i Ensenyament
Dijous 22.05.09 17.30 h
Actes a càrrec de l'entitat organitzadora, 4300956@netc.cat

Dijous 6 de Juny, 12 h
GALA DE TEATRE COL-LEGI SAAVEDRA
Organitzat: CEF Saavedra
Col·labora: Consell de Rocieros i Ensenyament
Dijous 06.06.09 12 h
Actes a càrrec de l'entitat organitzadora, 4300956@netc.cat

COR AL-LELUIA
GOSPELSON
Organitzat: Cor de veu
Dijous 13.06.09 19.30 h
Preu: 4€ i venda d'entrades a les taquilles del Teatre

GALA CULTURAL DEL COL·LECTIU DE DONES
Organitzat: Àrea de Serveis a la Persona
Dijous 14.06.09 18 h
Actes lliures però recollida d'entrades (conferència a l'albarrom de la sala)

FINAL DE CURS DE L'ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA
Organitzat: Escola Municipal de Música
Dijous 18.06.09 17.45 i 19 h
Actes lliures coneguts a l'albarrom del Teatre

GALA DE DANSA ARTEMIS
Organitzat: Escola de Dansa Artemis
Dijous 22.06.09 19 h
Actes a la sala a càrrec de l'entitat organitzadora, 977 23 86 26

ESCOLA DE DANSA INDRÀ
Organitzat: Escola de Dansa Indrà
Dijous 25.06.09 21 h
Actes a la sala a càrrec de l'entitat organitzadora: 64966348, indra@ceplnetc.com

GALA DE DANSA ESCOLA DE DANSA MÀRMARA
Organitzat: Escola de Dansa Màrmara
Dijous 27.06.09 18 i 20 h
Actes a la sala a càrrec de l'entitat organitzadora, dansamarmara@hotmail.com

GALA DE L'ASSOCIACIÓ ALMA FLAMENCA
Organitzat: Alma Flamenca
Dijous 25.06.09 18 h
Actes a la sala a càrrec de l'entitat organitzadora: 607 574 576

Programa dels actes organitzats per les entitats de la ciutat. Temporada de primavera 2009. AHCT.

Imatge de l'òpera de cambra *Bruna de nit*, amb música de Xavier Pagès i llibret de Joan Duran. Coproducció de Dama9 i Teatre Metropol/Ajuntament de Tarragona, 8 i 9 de novembre de 2008. Autora: Joana Fort. AHCT.

Teatre Metropol > TARRAGONA
 110 ANYS Una tardor plena d'emoció! TEMPORADA DE TARDOR 2008

EL LLIBRE
 12 ANYS D'EDICIONS
 EL LLIBRE DE LA MORT
 D'ALBERT CAMÚ
 TALES OF THE BODY
 12 ANYS D'EDICIONS
 BRUNA DE NIT, ÒPERA D'ALEXANDROSIT
 MÚSICA DE XAVIER PAGÈS I LLETRATGE DE JOAN DURAN
 EL LLIBRE DE LA MORT
 ANTHONY BLAKE
 DE NIMANES
 YLSIONS A DINAMO
 LA TORTUGA DE DARWIN
 PABAGNINI
 CRÒNICA DE JOSÉ MARROTI
 ESPECTRES
 EL PASADORS
 EL PASADORS DE TARRAGONA
 PETITES HISTÒRIES DEL CON
 SORAJIAT
 LA VENTAFORS

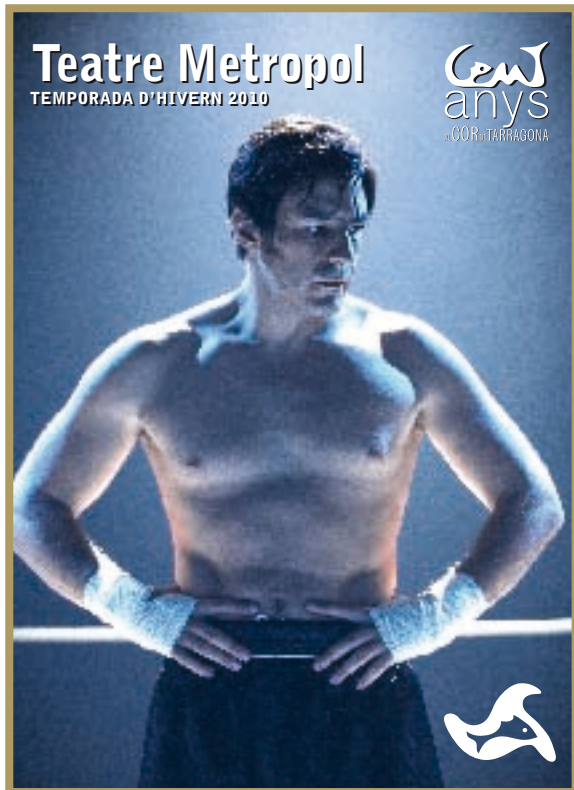
TEATRE METROPOL, BARRA DE TARRAGONA, LES BARRAS DEL TARRAGONA, BARCELONA, PERE TORRES, TARRAGONA

PREU DE TINYA: 10 € (amb el preu de la tinya 15 €)
 TINYA DE TINYA: 10 € (amb el preu de la tinya 15 €)
 TINYA DE TINYA: 10 € (amb el preu de la tinya 15 €)

TARRAGONA ES CONECTA AMB LA CULTURA

AVANT MENTRE ARRIBES

Cartell de la programació dels espectacles. Temporada de tardor 2008. AHCT.

Portada de la programació de la temporada d'hivern 2010. La imatge correspon a l'obra *Urtain*, de la companyia Animalario, guanyadora, entre d'altres, dels premis Max de teatre de l'any 2010 al millor espectacle de teatre i millor protagonista. Amb motiu de la celebració del centenari s'ha dissenyat el logo *Cent anys al cor de Tarragona*.

AHCT.

Collage amb les portades d'alguns dels llibrets de les temporades del Metropol des del 2003. Autor: Àlex Ayxendri.

AHCT.

Actors i actrius saludant el públic després de la representació de l'obra *Urtain*, de la companyia Animalario, 26 de febrer de 2010. Autora: Montse Riera. AHCT.

Exposicions	Conferències	Actes singulars	Altres actes
<p>Del 29 d'abril al 30 de maig. Museu d'Art Modern "JOSEP M. JUJOL A LES COMARQUES DE TARRAGONA. Una visió de Joan Alberich" Un recorregut per diverses actuacions de l'arquitecte Josep M. Jujol al Camp de Tarragona. Coorganitzat amb: Museu d'Art Modern de la Diputació de Tarragona, C/ Santa Anna, 8 - Tarragona</p> <p>Del 28 d'abril al 3 de juny. Vestíbul del Teatre Metropol "TEATRE METROPOL. Una mirada gràfica" Els estudiants d'Expressió Gràfica Arquitectònica de la UIC han realitzat durant dos anys un treball minuciós al voltant de l'obra de Jujol. Coorganitzat amb: Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la UIC</p> <p>Del 7 de juny al 5 d'agost. Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, demarcació de Tarragona "DEL TEATRE DEL PATRONIAT OBRER AL TEATRE METROPOL" Plànols i fotografies del treball realitzat per l'arquitecte JOSEP LLINÀS reconegut amb el PREMI FAD i el PREMI REHABITEC. Coorganitzat amb: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, demarcació de Tarragona, C/ Sant Llorenç, 20-22 - Tarragona</p> <p>A partir del 9 de juny. Vestíbul del Teatre Metropol "TEATRE METROPOL. 15 anys d'espectacles" Un recorregut visual i calloscòpic per la intensa i emocionant activitat de quinze anys de programació estable.</p>	<p>Dijous 29 d'abril, 19.30 h. Platea del Teatre Metropol "JUJOL. L'HOMI I EL CREADOR", a càrrec de Josep M. Jujol, fill. Llicenciat en Filosofia i Lletres.</p> <p>Dijous 13 de maig, 19.30 h. CaixaForum (C/ Cristòfor Colom, 2 - Tarragona) "JUJOL. UN CREADOR D'AVANTGUARDA", a càrrec del Dr. Antoni Salcedo, professor d'Història de l'Art de la URV.</p> <p>Dijous 20 de maig, 13 h. Platea del Teatre Metropol Taula rodona: "JUJOL I EL TEATRE METROPOL", amb: JOSEP LLINÀS, arquitecte, Responsable de la reforma del Teatre Metropol. JOHN MALKOVICH, actor, Especialista en l'obra de Jujol. PEREJAUME, artista plàstic. Autor de l'assaig <i>Ludwig Jujol</i>. Modera: Dr. Antoni Salcedo, professor d'Història de l'Art de la URV. Una taula rodona de gran nivell, a càrrec de tres dels més significats admiradors i experts en l'obra de Josep Maria Jujol. Tres punts de vista diferents i alhora complementaris sobre Jujol i el Teatre Metropol.</p> <p>- L'accés a les conferències i a la taula rodona és obert a tothom i gratuït (aforament limitat a la capacitat de les sales). - La taula rodona comptarà amb servei de traducció simultània (caldrà deixar en dipòsit un carnet acreditatiu per recollir l'aparell de traducció). No es garanteix l'accés una vegada començat l'acte. Reservat el dret d'admissió. - Cicle coordinat pel Dr. Antoni Salcedo, del Departament d'Història i Història de l'Art de la Universitat Rovira i Virgili.</p>	<p>Dimarts 13 d'abril, 18.30 h. Vestíbul del Teatre Metropol Presentació del conte sobre la ruta modernista de Tarragona: Tarragona, de Josep Grau i Xomin Medrano. Cicle Primavera Literària</p> <p>Dijous 23 d'abril - Sant Jordi, 12.30 h. Pati del Teatre Metropol Recepció d'escriptors i entitats culturals. Festa modernista, a càrrec del col·lectiu BoikotTeatre. Organitza: Associació Cultural Juvenil Ariadna Cicle Primavera Literària</p> <p>Dissabte 1 i diumenge 2 de maig, 18 h. Davant del Teatre Metropol Ruta teatral amb personatges bohemis modernistes, a càrrec del col·lectiu BoikotTeatre. Organitza: Associació Cultural Juvenil Ariadna Cicle Primavera Literària</p> <p>Dijous 20 i divendres 21 de maig, 21.30 h. Teatre Metropol THE INFERNAL COMEDY La presència de John Malkovich a Tarragona ens ofereix la possibilitat de gaudir del seu immens talent interpretatiu.</p> <p>Dimarts 16 de juny, 19.30 h. Platea del Teatre Metropol Presentació del llibre TEATRE METROPOL. CENT ANYS, dins la col·lecció Els Quaders de l'Arxíu. Coorganitzat amb: Servei d'Arxíu i Documentació Municipal de l'Ajuntament de Tarragona</p> <p>Dissabte 19 de juny, 21.30 h. Teatre Metropol LA FESTA DEL CENTENARI: 100 ANYS DE LA NAU DE SOMNIS. Direcció: Ramon Simó. Invitacions a les taquilles del Teatre, a partir del 2 de juny (aforament limitat).</p> <p>Maig-juny, Teatre Metropol EL SOSTRE PLUJÓS. Homenatge a Jujol. Objecte de l'artista Josep M. Rosselló.</p>	<p>Del 7 al 9 de juliol CURS "JUJOL A VISTABELLA" En el marc de la Universitat d'Estiu de la URV. Organitza: Escola d'Arquitectura de la URV. + info: www.etsa.urv.cat</p> <p>Desembre Presentació del llibre ELS PASTORETS DE LA SALLE. Organitza: Associació La Salle</p> <p>Organitza: AJUNTAMENT DE TARRAGONA</p> <p>Amb el patrocini de: </p> <p>Amb la col·laboració de: </p>

<h1>Teatre Metropol</h1> <p>100 anys AJUNTAMENT DE TARRAGONA</p> <h2>Programa d'actes del Centenari</h2> <p>L'any 1910 s'inaugurà el Teatre Metropol, obra del genial arquitecte tarragoní Josep Maria Jujol.</p> <p>Amb els actes de commemoració del Centenari es vol continuar posant en valor i donar la rellevància que es mereixen tant el Teatre Metropol com el seu arquitecte. Com a joia modernista, amb un valor patrimonial i artístic de primer ordre, i com a teatre emblemàtic, tant per la seva història centenària, com pel treball i els resultats obtinguts en els darrers anys, en què ha consolidat unes programacions estables, ha fonamentat la seva funció de servei públic i ha aconseguit el ple reconeixement en el circuit de les arts escèniques. El programa d'actes commemoratiu del Centenari ha comptat amb la col·laboració de diverses entitats, agents artístics i culturals de Tarragona.</p> <p>1908 Projecte arquitectònic i inici de les obres → 1909 Obra constructiva → 1910 (9 de gener) Inauguració</p> <p> </p> <p>cultura.tarragona.cat</p>		

Programació especial *Teatre Metropol. 100 anys*, amb motiu de la celebració del centenari. Amb aquests actes es vol continuar posant en valor i donar la rellevància que es mereix tant el Teatre Metropol com el seu arquitecte. AHCT.

AJUNTAMENT DE
TARRAGONA

75
anys
AL COR DE TARRAGONA